

Sekretariatet för övervakningskommittén för **Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027**

Datum

12 december 2022

PROTOKOLL

Tid: Tisdagen den 29 november 2022 kl. 09.08 – 12.12

Plats: Auditoriet, Alandica Kultur och Kongress, Strandgatan 33, Mariehamn

Närvarande:

Linnéa Johansson, ordförande, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (föredragande 1 - 5, 15 - 17 §§)
Kairi Jõesalu, Högskolan på Åland (närvarande §§ 6 - 17)
Tomas Urvas, Ålands kommunförbund
Henrik Lagerberg, Ålands Handikappförbund r.f.
Dan Andersson, Ålands Näringsliv r.f.
Soile Wartainen, Ålands Natur och Miljö r.f.
Johanna Fogelström-Duns, Ålands Ombudsmannamyndighet
Niklas Stenbäck, Utbildnings- och kulturavdelningen
Jim Bergbo, Finansavdelningen, Ålands landskapsregering (närvarande §§ 3 - 17)
Michaela Slotte, Enheten för rättsliga och internationella frågor, Ålands landskapsregering
Susanne Vävare, Social och miljöavdelningen, Miljöbyrån, Ålands landskapsregering
Cindi Portin, Social och miljöavdelningen, Socialvårdsbyrån, Ålands landskapsregering

Föredragande:

Sölve Högman, byråchef och programansvarig Ejflu, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (föredragande 6, 9,10,13,14 §§)
Susanne Strand, byråchef och programansvarig Eruf/ESF, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (föredragande 7,8,11,12 §§)
Anna Lundgren, Nordregio (8 §)

Övriga närvarande:

Ms. Rita Fober, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter (DG EMPL), Europeiska kommissionen
Mr. Pekka Jounila, Generaldirektoratet för regionalpolitik (DG REGIO), Europeiska kommissionen
Ms. Christina von Koskull, Generaldirektoratet för jordbruk (DG AGRI), Europeiska kommissionen

Leila Lindström, programansvarig, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Leif Franzell, finansieringshandläggare, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Kenneth Åkergård, finansieringshandläggare, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Tomas Fellman, finansieringshandläggare, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Thomas Svahnström, miljöstöds-handläggare, jordbruksbyrån, Ålands landskapsregering
Charlotta Granqvist, handläggare, jordbruksbyrån, Ålands landskapsregering
Siv Eliasson-Mylykoski, handläggare jordbruksbyrån, Ålands landskapsregering
Catharina Henriksson, miljöstöds-handläggare, jordbruksbyrån, Ålands landskapsregering

Matias Sommarström, handläggare, allmänna byrån, Ålands landskapsregering
Sara Alopaeus, handläggare, allmänna byrån, Ålands landskapsregering

Christel Lindholm, koordinator, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (sekreterare)

Maria Hemph Moran (tolk)
Gerd Mattsson (tolk)

1 § Mötets öppnande.

Ordförande Linnéa Johansson hälsade alla medlemmar i övervakningskommittén välkomna till mötet som kommer att övervaka tre fonder både för de nya programmen och även avslutandet av föregående programperiod. Efter information om praktiska frågor i anslutning till mötet presenterade ordförande medlemmarna, representanterna från kommissionen med tolkar och utvärderaren från Nordregio. Hon avslutade med att presentera tjänstemännen som arbetar med genomförandet av programmen, konstaterade därefter deltagandet och förklarade mötet lagligen sammankallat och öppnat.

2 § Tillsättande av övervakningskommitté.

Tillsättandet av övervakningskommittén antecknades till kännedom (**Bilaga 1**).

3 § Godkännande av dagordningen.

Förslag: Dagordningen godkänns.

Beslut: Enligt förslaget.

4 § Godkännande av arbetsordning.

Förvaltningsmyndighetens förslag till arbetsordning presenterades (**Bilaga 2**).

Ordförande informerade att arbetsordningen för den föregående programperioden fortfarande är i kraft för de ärenden som tillhör den programperioden.

Förslag: Arbetsordningen godkänns.

Beslut: Enligt förslaget.

5 § Ärenden för kännedom.

1. Årsrapport strukturfonderna 2014 - 2020 Eruf/ESF godkänd den 29 juni 2022 (**SFC**).
2. Årsrapport Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014 - 2020 godkänd den 18 juli 2022 (**Bilaga 3**).
3. Ålands interventioner 2023 - 2027 godkända med godkännande av Cap strategiplanen den 31 augusti 2022.
https://www.regeringen.ax/sites/default/files/attachments/page/alands_interventioner_i_cap_2023-2027_0.pdf
(**Bilaga 4**).

4. Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 godkänt den 5 september 2022
<https://www.regeringen.ax/sites/default/files/attachments/page/sfc2021-6913518550844606841.pdf>
(Bilaga 5).

Förslag: Antecknas för kännedom.

Beslut: Enligt förslaget.

6 § Nulägesanalys av Ålands landsbygdsprogram 2014 - 2020.

På mötet presenterades en nulägesanalys av programmets genomförande (Bilaga 6).

Förslag: Antecknas för kännedom.

Beslut: Enligt förslaget.

7 § Nulägesanalys av Ålands strukturfondsprogram 2014 - 2020.

På mötet presenterades en nulägesanalys av programmets genomförande (Bilaga 7).

I den efterföljande diskussionen framförde H. Lagerberg ett önskemål om att i den nya programperioden 2021 - 2027 genom positiv särbehandling främja sysselsättandet av personer med funktionsnedsättning.

Kommissionens representant P. Jounila från DG REGIO efterhörde en prognos på den slutliga betalningsgraden när programmet stängs. Förvaltningsmyndigheten uppgav att betalningsgraden enligt en försiktig prognos kommer att överstiga 95 procent. För Europeiska socialfonden (ESF) beräknas den bli något lägre än för Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf).

Förslag: Antecknas för kännedom.

Beslut: Enligt förslaget.

8 § Utvärderarnas slutrapport och förvaltningsmyndighetens bemötande, Ålands strukturfondsprogram 2014 – 2020.

Bilaga 8.

På mötet presenterades en sammanfattning av förslaget till slutrapport (Bilaga 9).

I den efterföljande diskussionen tackade kommissionens representant P. Jounila för presentationen och för bra slutsatser i rapporten. Han konstaterade att den flexibilitet som nyttjas i samband med pandemin och den återhämtningsfinansiering som erbjöds programmet givit bra resultat. Han lyfte upp betydelsen av att undersöka framtida möjligheter med riskkapitalfinansiering eftersom utvecklingen går mot en ökad användning av andra finansieringsformer än bidrag. Arbetet med att sätta mål och uppföljning av dessa med indikatorer är svårt men mycket viktigt och fungerande IT system är betydelsefulla i sammanhanget. Avseende kommunikation och synlighet påminde han om de krav som måste finnas gällande programmets webbsida vilket idag inte är tillfyllest.

Det konstaterades smärre felaktigheter vilket korrigeras till slutversionen som landskapsregeringen godkänner.

Därefter presenterades förvaltningsmyndighetens bemötande (**Bilaga 10**).

Kommissionens representant P. Jounila från DG REGIO välkomnade initiativet till det informationstillfälle med utomstående experter som planeras i början av år 2023 som ett led i utvärderarnas rekommendation att satsa på bred marknadsföring av programmet. Han informerade samtidigt om möjligheten för aktiviteter utanför Åland så länge nyttan tillfaller SMF företag på Åland.

Förslag: Föreslås att

- utvärderarnas slutrapport godkänns och att
- bemötandet antecknas för kännedom.

Beslut: Beslöts att

- **godkänna utvärderarnas slutrapport med på mötet framförda smärre korrigeringar och att**
- **bemötandet antecknas för kännedom.**

9 § **Lägesanalys av genomförandet och kommunikationsplan för CAP-strategiplanen 2023 – 2027.**

Bilaga 11.

På mötet presenterades arbetet och status med Ålands interventioner i CAP-strategiplanen och en kommunikationsplan (**Bilaga 12**).

Niklas Stenbäck poängterade betydelsen av kulturlandskapet vid sidan av naturlandskapet och biologisk mångfald som en del i den gröna arkitekturen.

Soile Warttinen beklagade jordbruksorganisationernas frånvaro på mötet och konstaterade att miljörelsens kommentarer inte har hörsammats i remissförfarandet. Hon uttryckte att det finns en stor oro på fältet angående ekologiskt jordbruk. Hon ansåg också att såsom interventionen är utformad kommer det nya programmet att innebära problem om det inte görs en omstrukturering och omfördelning av planen. Det finns stora förändringar i omvärlden som påverkar jordbruket negativt, ökade priser etc. Dessa förstärker svårigheterna för det ekologiska jordbruket.

Ordförande konstaterade att det i framtiden kommer att erbjudas miljöfinansiering från rikssystemet till Åland. I Ålands interventioner har det skett en förskjutning men den totala effekten borde inte bli en försämring.

Förslag: Antecknas för kännedom.

Beslut: Enligt förslaget.

10 § **Tekniska ändringar gällande Ålands interventioner i CAP-strategiplanen 2023 – 2027.**

Bilaga 13.

På mötet presenterades förslaget till ändringar (**Bilaga 14**).

Förslag: Förslaget till ändringar i Ålands interventioner godkänns.

Beslut: Enligt förslaget.

11 § Lägesanalys av genomförandet och kommunikationsplan för Ålands strukturfondsprogram 2021 – 2027.

På mötet presenterades statusen för arbetet med strukturfondsprogrammet innefattande aktuella kommunikationsåtgärder (**Bilaga 15**). Ingen skild kommunikationsplan upprättas för programmet utöver den kommunikationsstrategi som ingår i själva programdokumentet.

Förslag: Antecknas för kännedom.

Beslut: Enligt förslaget.

12 § Urvalskriterier strukturfondsprogram 2021 – 2027.

Bilaga 16.

Den förvaltande myndigheten ska för urvalet av insatser (projekt) fastställa och tillämpa icke-diskriminerande och transparenta kriterier och förfaranden som säkerställer såväl tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som jämställdhet och beaktar Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, principen om hållbar utveckling och unionens miljöpolitik i enlighet med artiklarna 11 och 191.1 i EUF-fördraget.

Kriterierna och förfarandena ska säkerställa att de insatser som ska väljas ut prioriteras så att unionsfinansieringen bidrar maximalt till att programmets mål uppnås. (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 artikel 73).

Förvaltningsmyndigheten presenterade metoder och kriterier som ska tillämpas (**Bilaga 17**).

Förslag: Förslaget till urvalskriterier godkänns.

Beslut: Enligt förslaget.

13 § Urvalskriterier Ålands interventioner i Cap-strategiplanen 2023 - 2027.

Bilaga 18.

Den förvaltande myndigheten ska ange urvalskriterier som ska säkerställa likabehandling av sökande, bättre användning av medel och inriktning av stödet i enlighet med interventionernas syfte. (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 artikel 79).

Förvaltningsmyndigheten presenterade förslaget till de metoder och kriterier som ska tillämpas (**Bilaga 19**).

- Rådgivning, samarbetsstöd, investeringsstöd till jordbruket, startstöd till jordbruket och utbildning (Bilaga 10 sid.1)
- Icke produktiva investeringar (Bilaga 10 sid 9)
- Investeringar i bearbetning, marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter (Bilaga 10 sid 18)

Kairi Jõesalu framförde att de föreslagna kriterierna är tydliga, bra och strukturerade.

På förfrågan från S. Wartainen om det finns en lokal beräkningsmodell svarade S. Högman att det till vissa delar finns lokala kriterier beroende på målen i strategin men även stora likheter med rikets t.ex. för lantbruksinvesteringarna.

Förslag: Förslaget till urvalskriterier godkänns.

Beslut: Enligt förslaget med fullmakt för tekniska justeringar och anpassning till det elektroniska administrationssystemet. Beslöts samtidigt att de slutliga urvalskriterierna med ändringar lämnas övervakningskommittén till kännedom.

14 § Dispositionsplan för Ålands tekniska stöd 2023 - 2027 i Cap-strategiplanen.

Bilaga 20.

På mötet presenterades dispositionsplanens innehåll (**Bilaga 21**).

Förslag: Antecknas för kännedom

Beslut: Enligt förslaget.

15 § Övriga ärenden.

Kommissionens representant Rita Fober från DG EMPLOY informerade om att kommissionen inleder arbetet med Europaåret för kompetens år 2023. Medlemsstaterna beslutar själva i vilken omfattning de deltar i arbetet.

Den gröna och digitala omställningen öppnar nya möjligheter för människor och EU:s ekonomi. Att ha de relevanta färdigheterna ger människor möjlighet att framgångsrikt navigera på arbetsmarknaden och delta fullt ut i samhället och demokratin.

Åland välkomnas att delta i arbetet och lämna förslag på Best Practice som stöder kompetensutveckling.

16 § Nästa möte.

Föreslås att nästa möte hålls torsdagen den 11 maj 2023.

17 § Mötets avslutande.

Ordförande avslutade mötet kl.12.12 och tackade deltagarna för goda konstruktiva diskussioner, tackade personal för deras fantastiska arbete med tre olika fonder och tolkarna för deras arbete.

Linnéa Johansson
Ordförande

Christel Lindholm
Koordinator

Dokumentnamn	Brevnr	Enligt sändlista
BESLUT	179 N1	
Ärendenr	Datum	
ÅLR 2022/6611	18.10.2022	

Hänvisning
Initiativ

Kontaktperson
Christel Lindholm

Ärende

Tillsättande av övervakningskommitté för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027

Landskapsregeringen har den 18 oktober 2022 beslutat utse följande personer till medlemmar respektive ersättare i en gemensam övervakningskommitté för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027 samt i enlighet med beslutet av den 13.2.2015 för avslutande av Ålands strukturfondsprogram 2014 - 2020 och Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014 - 2022.

Övervakningskommitténs mandatperiod pågår fram tills programmen stängs.

Övervakningskommitténs sammansättning/medlemmar

Ålands Hushållningssällskap

Jenny Enbär, ersättare Carin Holmqvist

Ålands Producentförbund r.f.

Sue Holmström, ersättare Birgitta Eriksson-Paulson

Ålands Näringsliv r.f.

Dan Andersson

Ålands Natur och Miljö r.f.

Soile Wartainen, ersättare Josefine Egenfelt

Ålands ombudsmannamyndighet

Johanna Fogelström-Duns

Ålands handikappförbund r.f.

Henrik Lagerberg, ersättare Sanna Söderlund

Ålands kommunförbund

Tomas Urvas, ersättare Minna Hellström

FFC:s lokalorganisation på Åland

Niklas Gyllenskepp, ersättare Christina Henriksson

Högskolan på Åland

Johanna Mattila, ersättare Kairi Jõesalu

Utbildnings- och kulturavdelningen

Niklas Stenbäck, ersättare Elisabeth Storfors

Social- och miljöavdelningen, miljöbyrån

Susanne Vävare, ersättare Ted Waleij-Slight

Finansavdelningen

Jim Bergbo, ersättare Conny Nyholm

Regeringskansliet, enheten för rättsliga och internationella frågor

Michaela Slotte, ersättare Anna-Leena Sjöberg

Näringsavdelningen

Linnéa Johansson, ersättare Jenny Eklund-Melander

Social- och miljöavdelningen, socialvårdsbyrån

Cindi Portin, ersättare Fredrik Rönnlund

Europeiska kommissionens tjänstemän ska på eget initiativ delta i kommitténs arbete som övervakare och rådgivare.

Beslöts utse avdelningschef Linnéa Johansson, näringsavdelningen till ordförande och Europarättschef Michaela Slotte till viceordförande samt koordinator Christel Lindholm vid näringsavdelningens allmänna byrå till sekreterare.

Övervakningskommitténs uppgifter för strukturfonderna regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 artikel 40.

Övervakningskommitténs uppgift är att

1. granska framstegen med att genomföra programmet och uppnå delmålen och målen,
2. granska eventuella problem som påverkar programmets prestation och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem,
3. granska, i förekommande fall, programmets bidrag till hanteringen av de utmaningar som identifieras i relevanta landsspecifika rekommendationer som är kopplade till programmets genomförande,
4. granska framstegen med att genomföra utvärderingar, sammanfatta utvärderingarna och följa upp resultaten,
5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,
6. granska i tillämpliga fall, framstegen med att genomföra insatser av strategisk betydelse,
7. granska uppfyllandet av nödvändiga villkor och tillämpningen av dem under hela programperioden,

Bilaga 1, N122E22

8. granska framstegen med att bygga upp administrativ kapacitet hos offentliga institutioner, partner och stödmottagare, om det är relevant,
9. granska i förekommande fall information om medel som överförs i enlighet med gällande regelverk,
10. godkänna de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa; på kommissionens begäran ska de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa, överlämnas till kommissionen senast 15 arbetsdagar innan de överlämnas till övervakningskommittén,
11. godkänna den slutliga prestationsrapporten,
12. godkänna utvärderingsplanen och eventuella ändringar av den,
13. godkänna eventuella förslag från den förvaltande myndigheten om ändring av ett program, inklusive om överföringar i enlighet med regelverket,
14. får ge den förvaltande myndigheten rekommendationer, inbegripet om åtgärder för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna.

Den regionala övervakningskommitténs uppgifter för jordbruksfonden regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 artikel 124.

Övervakningskommittén ska

1. granska framstegen med att genomföra den strategiska GJP-planen och uppnå delmålen och målen,
2. granska eventuella problem som påverkar prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem, inbegripet framstegen mot förenkling och minskning av den administrativa bördan för de slutliga stödmottagarna,
3. granska framstegen med att genomföra utvärderingar och sammanfattande utvärderingar och med att följa upp iakttagelser,
4. granska relevant information från det nationella GJP-nätverket angående prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen,
5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,
6. granska uppbyggnad av administrativ kapacitet hos offentliga myndigheter och jordbrukare och andra stödmottagare, om det är relevant,
7. yttra sig om den metod och de kriterier som används för att välja ut insatser,
8. yttra sig om de årliga prestationsrapporterna,
9. yttra sig om utvärderingsplanen och ändringar av den,
10. yttra sig om alla förslag från den förvaltande myndigheten om en ändring av den strategiska GJP-planen.

Mötesarvoden och reseersättningar utgår i enlighet med landskapsregeringens beslut om kommittéarvoden.

Minister

Fredrik Karlström

Koordinator

Christel Lindholm

BILAGOR

Besvärsanvisning

SÄNDLISTA

Ålands Hushållningssällskap
Ålands Producentförbund r.f.
Ålands Näringsliv r.f.
Ålands Natur och Miljö r.f.
Ålands ombudsmannamyndighet
Ålands handikappförbund r.f.
Ålands kommunförbund
FFC:s lokalorganisation på Åland
Högskolan på Åland
Utbildnings- och kulturavdelningen
Social- och miljöavdelningen, miljöbyrån
Social- och miljöavdelningen, socialvårdsbyrån
Finansavdelningen
Regeringskansliet, enheten för rättsliga och internationella frågor
Näringsavdelningen

Europeiska kommissionen:
Generaldirektoratet Sysselsättning, socialpolitik och inkludering (EMPL)
Generaldirektoratet Regional och stadspolitik (REGIO)
Generaldirektoratet Jordbruk och landsbygdsutveckling (AGRI)

ARBETSORDNING

för övervakningskommittén för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 – 2027

1. UPPRÄTTANDE OCH SAMMANSÄTTNING

Tillsättandet av en gemensam övervakningskommitté för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategi 2023 – 2027 ska beakta bestämmelserna i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2011/1060 artikel 8 och 39 samt Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2021/2115 artikel 106.3.

Sammanställningen i övervakningskommittén ska fastställas genom en öppen process som säkerställer en balanserad representation av relevanta offentliga myndigheter, förmedlande organ och av företrädare för partnerskapet.

I partnerskapet ingår åtminstone följande partner:

- Relevanta myndigheter på regional och lokal nivå, inbegripet andra offentliga myndigheter, inbegripet behöriga myndigheter för miljö- och klimatfrågor.
- Näringslivets och arbetsmarknadens parter, inbegripet företrädare för jordbrukssektorn.
- Relevanta organ som företräder civilsamhället såsom miljöorganisationer, icke-statliga organisationer samt organ som ansvarar för att främja social inkludering, grundläggande rättigheter, rättigheter för personer med funktionsnedsättning, jämställdhet och icke-diskriminering.
- Forskningsorganisationer och universitet, i tillämpliga fall.

Om en medlem vill avsäga sig sitt uppdrag ska medlemmen meddela detta till näringsavdelningen. Ålands landskapsregering utser därefter en ny medlem.

En medlem ska vid förändring av t.ex. adress- eller namnuppgifter meddela detta till övervakningskommitténs sekretariat.

Övervakningskommitténs **mandatperiod** pågår tills programmen stängs.

Företrädare för kommissionen ska delta som övervakare och rådgivare i övervakningskommitténs arbete. Tjänstemän som deltar i genomförandet av programmen får närvara vid kommitténs möten. Andra får närvara vid möten efter överenskommelse med ordföranden.

ÖVERVAKNINGSKOMMITTENS UPPGIFTER

Övervakningskommitténs uppgifter för strukturfonderna regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 artikel 40.

Övervakningskommitténs uppgift är att

1. granska framstegen med att genomföra programmet och uppnå delmålen och målen,
2. granska eventuella problem som påverkar programmets prestation och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem,
3. granska i förekommande fall, programmets bidrag till hanteringen av de utmaningar som identifieras i relevanta landsspecifika rekommendationer som är kopplade till programmets genomförande,
4. granska framstegen med att genomföra utvärderingar, sammanfatta utvärderingarna och följa upp resultaten,
5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,
6. granska i tillämpliga fall, framstegen med att genomföra insatser av strategisk betydelse,
7. granska uppfyllandet av nödvändiga villkor och tillämpningen av dem under hela programperioden,
8. granska framstegen med att bygga upp administrativ kapacitet hos offentliga institutioner, partner och stödmottagare, om det är relevant,
9. granska i förekommande fall information om medel som överförts i enlighet med gällande regelverk
10. godkänna de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella godkänna ändringar av dessa, på kommissionens begäran ska de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa, överlämnas till kommissionen senast 15 arbetsdagar innan de överlämnas till övervakningskommittén.
11. godkänna den slutliga prestationsrapporten
12. godkänna utvärderingsplanen och eventuella ändringar av den,
13. godkänna eventuella förslag från den förvaltande myndigheten om ändring av ett program, inklusive om överföringar i enlighet med regelverket,
14. får ge den förvaltande myndigheten rekommendationer, inbegripet om åtgärder för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna.

Den regionala övervakningskommitténs uppgifter för jordbruksfonden regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 artikel 124.

Övervakningskommittén ska

1. granska framstegen med att genomföra den strategiska GJP-planen och uppnå delmålen och målen,
2. granska eventuella problem som påverkar prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem, inbegripet framstegen mot förenkling och minskning av den administrativa bördan för de slutliga stödmottagarna,
3. granska framstegen med att genomföra utvärderingar och sammanfattande utvärderingar och med att följa upp iakttagelser,
4. granska relevant information från det nationella GJP-nätverket angående prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen,
5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,
6. granska uppbyggnad av administrativ kapacitet hos offentliga myndigheter och jordbrukare och andra stödmottagare, om det är relevant,
7. yttra sig om den metod och de kriterier som används för att välja ut insatser,
8. yttra sig om de årliga prestationsrapporterna,
9. yttra sig om utvärderingsplanen och ändringar av den,
10. yttra sig om alla förslag från den förvaltande myndigheten om en ändring av den strategiska GJP-planen.

ARBETSFORMER

1. Möten

Övervakningskommittén sammanträder minst en gång per år.

Övervakningskommitténs ordförande och om denna är förhindrad vice ordförande tar initiativ till möten i kommittén.

Kallelse, dagordning och möteshandlingar skickas med e-post eller på särskild begäran med post. Kallelse och dagordning skall vara ledamöterna och kommissionens representanter tillhanda minst 15 arbetsdagar före mötet. I kallelsen framgår mötesdatum, tidpunkt och plats. Övriga möteshandlingar skall vara ledamöterna och kommissionens representanter tillhanda minst tio arbetsdagar före mötet om det inte föreligger särskilda omständigheter. Vid behov kan de kompletteras före mötet.

Vid förhinder kallar den ordinarie medlemmen sin ersättare.

Protokollet upprättas av övervakningskommitténs sekretariat och undertecknas av ordförande och sekreterare.

2. Yttranderätt

Medlemmar i övervakningskommittén, kommissionen och representanter från förvaltningsmyndigheten som arbetar med genomförandet av programmet har yttranderätt. Experter och övriga kan efter kommitténs och/eller ordförandens godkännande tillkallas för att höras som sakkunniga eller föredragande.

3. Jävsregler

Bestämmelser om jäv i enlighet med Förvaltningslagen för landskapet Åland (2008:9) ska tillämpas av övervakningskommittén. Det åligger ledamot att självmant anmäla jäv. Den som är jävig får inte behandla ärendet och inte heller närvara när ärendet behandlas.

4. Beslutsförhet

Övervakningskommittén är beslutför när minst hälften av medlemmarna är närvarande.

Ordförande, viceordförande och varje medlem är berättigad till en röst.

5. Beslutsprocess

Kommittén ska sträva efter enhälliga beslut. Om det inte är möjligt fattas beslut med enkel majoritet av de som röstat. Röster som läggs ned räknas inte in i de givna rösterna.

Kommitténs medlemmar har rätt att anmäla avvikande åsikt direkt efter att beslutet är fattat. Skriftliga reservationer som inkommer till sekretariatet inom fem arbetsdagar efter mötet bifogas till protokollet. Om det inte inkommer någon skriftlig invändning mot protokollet inom fem arbetsdagar efter att protokollet distribuerats kan det undertecknas och betraktas som justerat.

6. Skriftligt förfarande

På initiativ av övervakningskommittén eller dess ordförande kan ett ärende överlämnas till övervakningskommittén för godkännande genom ett skriftligt förfarande utan att övervakningskommittén behöver sammanträda.

Ett förslag till beslut skickas ut till medlemmarna med e-post.

Medlemmarna ska ha femton arbetsdagar för att besvara beslutsförslaget. Förslaget till beslut har blivit godkänt i övervakningskommittén om mer än hälften av medlemmarna **inte** inom utsatt tid skriftligen har invänt mot förslaget eller tillämpningen av ett skriftligt förfarande.

Medlemmar kan skriftligen återkalla sina invändningar.

Ett ärende av **brådskande** karaktär som måste beslutas före nästa möte med övervakningskommittén kan på **ordförandes initiativ** föreläggas kommittén för beslut enligt ett **påskyndat förfarande**. I stället för femton arbetsdagar tillämpas en tidsfrist på **fem vardagar**. Vid ett påskyndat förfarande ska svar ges om de godkänner eller inte godtar förslaget till beslut. Förslaget till beslut godkänns om mer än hälften av medlemmarna skriftligen har lämnat sitt bifall.

Efter det att perioden om 15 alternativt 5 arbetsdagar har löpt ut skall sekretariatet utan dröjsmål informera övervakningskommittén huruvida förslaget har bifallits eller inte.

7. Arbetsgrupper

Övervakningskommittén kan tillsätta arbetsgrupper för uppgifter som övervakningskommittén tilldelar dem. Samtliga organisationer som är representerade i övervakningskommittén kan delta i en arbetsgrupp. Deltagare i en arbetsgrupp utses av övervakningskommittén. Övervakningskommittén kan utse externa experter att ingå i en arbetsgrupp. En arbetsgrupp har inte beslutanderätt i ärenden som rör övervakningskommitténs verksamhet.

INFORMATION

8. Information och publicitet

Övervakningskommitténs ordförande och sekretariatet är ansvariga för informationen om kommitténs arbete och beslut, i nära samarbete med kommissionen. Förberedande dokument som lämnats in till övervakningskommittén samt protokoll är offentliga handlingar i enlighet med Landskapslag om allmänna handlingars offentlighet (1977:72).

Övervakningskommitténs sammansättning, arbetsordning, möteshandlingar samt protokoll publiceras på landskapsregeringens hemsida www.regeringen.ax.

SEKRETARIATET

9. Sekretariatets uppgifter

Näringsavdelningen svarar för sekreteraruppgifter till övervakningskommittén. Sekretariatet svarar för att i samråd med ordförande utarbeta dagordning och protokoll. Möteshandlingar och rapporter till övervakningskommittén bereds av ansvarig tjänsteman vid näringsavdelningen. Ärendena föredras i övervakningskommittén av ansvarig tjänsteman som även följer upp att kommitténs beslut genomförs.

10. Kontaktuppgifter till övervakningskommittén

Korrespondens beträffande övervakningskommitténs arbete adresseras till sekretariatet på följande adress:

Näringsavdelningen
PB 1060
AX-22111 MARIEHAMN

Tel. +358 18 25000
E-post: fornamn.efternamn@regeringen.ax

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORATET FÖR JORDBRUK OCH LANDSBYGDSUTVECKLING

Direktorat D - Strategiska GJP-planer II
Direktören

Bryssel den

Godkännande av den årliga genomföranderapporten 2021 för landsbygdsutvecklingsprogrammet för Finland Åland (CCI2014FI06RDRP002)

Fru Johansson,

Den 15 juni 2022 mottog kommissionen den årliga genomföranderapporten om landsbygdsutvecklingsprogrammet för Finland Åland.

Vi har inga synpunkter på rapporten.

Med vänlig hälsning

(e-signatur)
Mario MILOUCHEV

Linnéa JOHANSSON
Avdelningschef
Ålands Landskapsregering
PB 1060
AX-22111 Mariehamn
FINLAND

Bryssel den 31.8.2022
C(2022) 6022 final

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 31.8.2022

om godkännande av Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken för perioden 2023–2027 i fråga om unionsstöd som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

CCI: 2023FI06AFSP001

(Endast de finska och svenska texterna är giltiga)

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 31.8.2022

om godkännande av Finlands strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken för perioden 2023–2027 i fråga om unionsstöd som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

CCI: 2023FI06AFSP001

(Endast de finska och svenska texterna är giltiga)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013¹, särskilt artikel 118.6, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 december 2021 lämnade Finland in ett förslag till kommissionen om landets strategiska plan inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken för unionsstöd som ska finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) för perioden 1 januari 2023–31 december 2027 (*strategisk GJP-plan för 2023–2027*).
- (2) I enlighet med artikel 118.2 i förordning (EU) 2021/2115 har kommissionen bedömt Finlands föreslagna strategiska GJP-plan för 2023–2027. Den 31 mars 2022² lämnade kommissionen synpunkter, bland annat om ökningen av produktionen av hållbar biometan, i enlighet med artikel 118.3 första stycket. I enlighet med artikel 118.3 andra stycket lämnade Finland den 20 juli 2022 in ytterligare uppgifter för att följa upp kommissionens synpunkter samt en reviderad version av landets strategiska GJP-plan för 2023–2027 till kommissionen.
- (3) Den reviderade strategiska GJP-planen för 2023–2027 har utarbetats i enlighet med de krav på innehåll i de strategiska GJP-planerna för 2023–2027 som fastställs i artiklarna 107–115 i förordning (EU) 2021/2115 och i bilaga I till kommissionens

¹ EUT L 435, 6.12.2021, s. 1.

² Kommissionens synpunkter översändes till medlemsstaten den 31 mars 2022. Synpunkterna har offentliggjorts på https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans/observation-letters_sv.

genomförandeförordning (EU) 2021/2289³. Den har upprättats av Finland med deltagande av de partner som avses i artikel 106.3 i förordning (EU) 2021/2115 och i samarbete med kommissionen.

- (4) Den reviderade strategiska GJP-plan för 2023–2027 som föreslås av Finland uppfyller kraven i artikel 118.4 i förordning (EU) 2021/2115.
- (5) Enligt artikel 29.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116⁴ utgör detta beslut ett finansieringsbeslut i den mening som avses i artikel 110.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046⁵ med avseende på Ejflu. De delar som krävs för finansieringsbeslutet ingår i den strategiska GJP-planen för 2023–2027, utom budgetposten, vilken anges i detta beslut. Av öppenhetsskäl anges det totala Ejflu-bidraget för varje interventionstyp, Ejflu-bidraget per år och det högsta Ejflu-bidraget, som utgörs av de justerade anslagen efter de överföringar som anges i den strategiska GJP-planen för 2023–2027 i enlighet med artikel 103 i förordning (EU) 2021/2115, i den översiktstabell för den strategiska GJP-planen för 2023–2027 som föreskrivs i artikel 112.2 i den förordningen: Översiktstabellen bör också ingå i bilagorna till detta beslut. Den ytterligare nationella finansieringen av interventioner inom landsbygdsutveckling i enlighet med artikel 146 i förordning (EU) 2021/2115 bör också ingå i bilagorna till detta beslut.
- (6) Av öppenhets- och tydlighetsskäl bör alla delar utom de justerade anslagen för Ejflu sammanfattas i detta beslut och anges i den översiktstabell som föreskrivs i artikel 112.2 i förordning (EU) 2021/2115, inklusive de justerade anslagen för direktstöd efter de överföringar som anges i den strategiska GJP-planen för 2023–2027 i enlighet med artiklarna 17.5, 88.5, 88.6 och 103 i den förordningen, vilka utgör de maximala anslagen för direktstöd.
- (7) Enligt artiklarna 92.2, 93.3, 95.3, 95.4, 95.5, 97.10, 97.11 och 98.2 i förordning (EU) 2021/2115 bör de finansiella taken för Leader, interventioner som bidrar till uppnåendet av specifika miljö- och klimatmål, unga jordbrukare, miljösystem och omfördelningsinkomststöd godkännas av kommissionen i enlighet med artikel 118 i den förordningen som ett finansiellt tak som fastställs i unionsrätten. Dessa omvända finansiella tak bör därför anges i detta beslut.
- (8) Detta beslut bör inte omfatta information om de kontrollsystem och sanktioner som Finland inrättat eller den information som ingår i bilagorna I–IV till den strategiska GJP-planen för 2023–2027. Det bör inte heller omfatta statligt stöd i den mening som avses i artiklarna 107, 108 och 109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 42 i samma

³ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/2289 av den 21 december 2021 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 vad gäller presentationen av innehållet i de strategiska GJP-planerna och det elektroniska systemet för säkert informationsutbyte (EUT L 458, 22.12.2021, s. 463)

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 av den 2 december 2021 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitikerna och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013 (EUT L 435, 6.12.2021, s. 187).

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

fördrag och som inte har godkänts av kommissionen i enlighet med de relevanta förfarandena för statligt stöd.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den slutliga versionen av Finlands strategiska GJP-plan för 2023–2027, som lämnades in till kommissionen den 20 juli 2022 med hjälp av det elektroniska systemet för säkert informationsutbyte SFC2021 i enlighet med artikel 3 första stycket i genomförandeförordning (EU) 2021/2289, godkänns.

Godkännandet av den strategiska GJP-planen för 2023–2027 ska inte omfatta den information som avses i artikel 113 c i förordning (EU) 2021/2115 och i bilagorna I–IV till den strategiska GJP-planen för 2023–2027, eller statligt stöd i den mening som avses i artiklarna 107, 108 och 109 i EUF-fördraget som inte omfattas av artikel 42 i samma fördrag.

Artikel 2

Den översiktstabell över anslag, inklusive justerade anslag, som avses i artikel 112.2 i förordning (EU) 2021/2115 och som anges i den strategiska GJP-planen för 2023–2027 återfinns i bilaga I till detta beslut.

Det totala Ejflu-bidraget för varje Ejflu-interventionstyp anges i bilaga II till detta beslut.

De finansiella tak som beräknas i enlighet med artiklarna 92.2, 93.3, 95.3, 95.4, 95.5, 97.10, 97.11 respektive 98.2 anges i bilaga III till detta beslut.

En tabell över den ytterligare nationella finansiering som avses i artikel 146 i förordning (EU) 2021/2115 återfinns i bilaga IV till detta beslut.

Artikel 3

Det högsta Ejflu-bidraget ska finansieras genom anslagen i budgetpost 08 03 01 01 (interventioner för landsbygdsutveckling inom ramen för de strategiska GJP-planerna).

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Finland.

Utfärdat i Bryssel den 31.8.2022

*På kommissionens vägnar
Janusz WOJCIECHOWSKI
Ledamot av kommissionen*

VIDIMERAD KOPIA
Generalsekreteraren genom

Martine DEPREZ
Direktör
Beslutsfattande och kollegialt ansvar
EUROPEISKA KOMMISSIONEN

SV

Bilaga I

Strategisk GJP-plan: översikt

Budgetår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Totalt
(Direktstöd (CY N = FY N + 1)) enligt förordning (EU) 2021/2115	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
1 Ursprungliga anslag för direktstöd (ursprunglig bilaga V)	Ej tillämpligt	519 350 246,00	521 168 786,00	522 987 325,00	524 805 865,00	524 805 865,00	2 613 118 087,00
2 Bomull (bilaga VIII)	Ej tillämpligt						
3 Ursprungliga anslag för direktstöd, exklusive bomull (ursprunglig bilaga IX)	Ej tillämpligt	519 350 246,00	521 168 786,00	522 987 325,00	524 805 865,00	524 805 865,00	2 613 118 087,00
4 Kopplat inkomststöd (artikel 96)	Ej tillämpligt	101 700 000,00	101 700 000,00	101 700 000,00	101 700 000,00	101 700 000,00	508 500 000,00
5 Överföring till Ejflu, totalt belopp (flexibilitet + minskning) – resulterande belopp	Ej tillämpligt					Ej tillämpligt	
6 Total flexibilitet – artikel 103.1 a – belopp	Ej tillämpligt					Ej tillämpligt	
7 Om över 25 %: varav för miljö- och klimatrelaterade mål (artikel 103.2 a) – belopp	Ej tillämpligt					Ej tillämpligt	
8 Om över 25 %: varav för etablering av unga jordbrukare (artikel 103.2 b) – belopp	Ej tillämpligt					Ej tillämpligt	
9 Total flexibilitet %	Ej tillämpligt					Ej tillämpligt	
10 Överföring till Ejflu av det uppskattade resultatet av minskningen, i förekommande fall (artikel 17.5)	Ej tillämpligt					Ej tillämpligt	
11 Överföringar till interventionstyper inom andra sektorer (artikel 88.6) – belopp	Ej tillämpligt						
12 Överföringar till interventionstyper inom andra sektorer (artikel 88.6) – procentandel	Ej tillämpligt						
13 Överfört från Ejflu: belopp (artikel 103.1 b)	Ej tillämpligt					Ej tillämpligt	
16 Justerade anslag för direktstöd (bilaga V)	Ej tillämpligt	519 350 246,00	521 168 786,00	522 987 325,00	524 805 865,00	524 805 865,00	2 613 118 087,00
17 Justerat anslag för direktstöd, exklusive bomull före överföring av minskning (bilaga IX)	Ej tillämpligt	519 350 246,00	521 168 786,00	522 987 325,00	524 805 865,00	524 805 865,00	2 613 118 087,00

	EGFJ sektorspecifikt enligt förordning (EU) 2021/2115	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Totalt
18	Vin (bilaga VII)						Ej tillämpligt	
19	Biodling (bilaga X)	152 000,00	196 182,00	196 182,00	196 182,00	196 182,00	Ej tillämpligt	936 728,00
22	Interventionstyper inom andra sektorer (artikel 42 f) som följer av direktstöd	Ej tillämpligt						
	Ejflu enligt förordning (EU) 2021/2115	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Totalt
23	Ejflu, medlemsstatens ursprungliga anslag (bilaga XI)	354 549 956,00	354 549 956,00	354 549 956,00	354 549 956,00	354 549 956,00	Ej tillämpligt	1 772 749 780,00
24	Flexibilitetsöverföring till direktstöd – (artikel 103.1 b och 103.2 b) – belopp						Ej tillämpligt	
25	Procentandel						Ej tillämpligt	
26	Överfört från direktstöd (flexibilitet + uppskattad minskning), artiklarna 17 och 103	2 000,00					Ej tillämpligt	2 000,00
27	Tilldelat till EU Invest (artikel 81)						Ej tillämpligt	
28	Tilldelat till Life (artikel 99) – belopp						Ej tillämpligt	
28a	Tilldelat till Erasmus+ (artikel 99) – belopp						Ej tillämpligt	
28b	Överförda belopp för förtidspension (artikel 155.2 a) (artikel 23 i förordning (EG) nr 1698/2005) – belopp						Ej tillämpligt	
30	Ejflu, medlemsstatens justerade anslag (bilaga XI)	354 551 956,00	354 549 956,00	354 549 956,00	354 549 956,00	354 549 956,00	Ej tillämpligt	1 772 751 780,00
	Räkenskapsår, minimikrav för utgifter enligt förordning (EU) 2021/2115	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Totalt
31	Reserverat för Leader (artikel 92.1) – (minst 5 %) – procentandel	5,61	5,61	5,61	5,61	5,61	Ej tillämpligt	5,61
32	Reserverat för Leader – belopp	19 891 800,00	19 891 800,00	19 891 800,00	19 891 800,00	19 891 800,00	Ej tillämpligt	99 459 000,00
33	Reserverat för miljö- och klimatmål inom ramen för Ejflu (artikel 93) (minst 35 %) – exklusive de yttersta randområdena – procentandel	0,63	71,82	71,82	71,82	71,82	Ej tillämpligt	57,58
34	Reserverat för miljö- och klimatmål inom ramen för Ejflu – belopp	2 223 207,48	254 633 689,52	254 633 689,52	254 633 689,52	254 633 689,53	Ej tillämpligt	1 020 757 965,57
35	– Varav för artikel 70		189 448 988,06	189 448 988,06	189 448 988,06	189 448 988,06	Ej tillämpligt	757 795 952,24
36	– Varav för artikel 71 (50 %)		48 178 314,33	48 178 314,33	48 178 314,33	48 178 314,34	Ej tillämpligt	192 713 257,33
37	– Varav för artikel 72						Ej tillämpligt	
38	– Varav för artikel 73 med koppling till specifika mål i artikel 6.1 d, e och f och, när det gäller djurskydd, i artikel 6.1 i	2 223 207,48	17 006 387,13	17 006 387,13	17 006 387,13	17 006 387,13	Ej tillämpligt	70 248 756,00
38 a	– Varav för artikel 74 med koppling till specifika mål i artikel 6.1 d, e och f						Ej tillämpligt	
39	Skillnad jämfört med minimibeloppet	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	400 294 842,57
39 a	Ska reserveras för unga jordbrukare (bilaga XII) – (artikel 95) (om det endast rör sig om direktstöd ska årliga belopp respekteras)	Ej tillämpligt	15 580 507,00	15 635 064,00	15 689 620,00	15 744 176,00	15 744 176,00	78 393 543,00
39b	Reserverat för unga jordbrukare	735 300,00	16 389 500,00	19 498 400,00	19 498 400,00	19 498 400,00	13 100 000,00	88 720 000,00
40	Reserverat för unga jordbrukare – krävs för att uppfylla minimikraven		15 580 507,00	15 635 064,00	15 689 620,00	18 388 352,00	13 100 000,00	78 393 543,00
41	– genom kompletterande inkomststöd för unga jordbrukare (inom ramen för direktstöd)	Ej tillämpligt	13 100 000,00	13 100 000,00	13 100 000,00	13 100 000,00	13 100 000,00	65 500 000,00
42	”varav krävs för att uppfylla minimikravet” – grund för omvänt tak	Ej tillämpligt	13 100 000,00	13 100 000,00	13 100 000,00	13 100 000,00	13 100 000,00	65 500 000,00
43	– genom investeringar av unga jordbrukare (viktade till 50 %) (inom ramen för landsbygdsutveckling)						Ej tillämpligt	

44	”varav krävs för att uppfylla minimikravet” – grund för omvänt tak						Ej tillämpligt	
45	– etablering av unga jordbrukare (inom ramen för landsbygdsutveckling)	735 300,00	3 289 500,00	6 398 400,00	6 398 400,00	6 398 400,00	Ej tillämpligt	23 220 000,00
46	”varav krävs för att uppfylla minimikravet” – grund för omvänt tak		2 480 507,00	2 535 064,00	2 589 620,00	5 288 352,00	Ej tillämpligt	12 893 543,00
47	Årliga minimibelopp som reserverats för miljösystem (artikel 97)	Ej tillämpligt	129 837 561,50	130 292 196,50	130 746 831,25	131 201 466,25	131 201 466,25	653 279 521,75
48	Rabatt (i förekommande fall – valfritt för medlemsstaterna)	Ej tillämpligt	43 837 562,00	44 292 197,00	44 746 832,00	45 201 467,00	45 201 467,00	223 279 525,00
49	Årliga belopp som reserverats för miljösystem inom ramen för direktstöd	Ej tillämpligt	86 000 000,00	86 000 000,00	86 000 000,00	86 000 000,00	86 000 000,00	430 000 000,00
51	Totalbelopp för miljösystem	Ej tillämpligt	129 837 562,00	130 292 197,00	130 746 832,00	131 201 467,00	131 201 467,00	653 279 525,00
53	Belopp som reserverats för omfördelningsstöd (artikel 29) – minst 10 % tillämpas årligen på rad 17, om inte undantag är tillämpligt	Ej tillämpligt	26 000 000,00	26 100 000,00	26 200 000,00	26 300 000,00	26 300 000,00	130 900 000,00

Bilaga II

Totalt Ejflu-bidrag för varje interventionstyp och för tekniskt stöd

Artikel 32.6 b i förordning (EU) 2021/2116: totalt Ejflu-bidrag för varje interventionstyp enligt förordning (EU) 2021/2115 under hela perioden		
		(i euro)
01	Miljöåtaganden, klimatåtaganden och andra förvaltningsåtaganden (artikel 70)	757 795 952,24
02	Naturliga eller andra områdesspecifika begränsningar (artikel 71)	385 426 514,65
03	Områdesspecifika nackdelar på grund av vissa obligatoriska krav (artikel 72)	0,00
04	Investeringar, inklusive investeringar i bevattning (artiklarna 73 och 74)	352 104 768,99
05	Etablering av unga jordbrukare och nya jordbrukare samt nyetablering av landsbygdsföretag (artikel 75)	24 080 000,00
06	Riskhanteringsverktyg (artikel 76)	0,00
07	Samarbete (artikel 77)	156 382 400,00
08	Kunskapsutbyte och informationsspridning (artikel 78)	52 685 750,00

Artikel 94 i förordning (EU) 2021/2115: totalt Ejflu-bidrag för tekniskt bistånd under hela perioden			
		(i euro)	% Ejflu
		44 276 394,12	2,4976082167577

Bilaga III

Omvända finansiella tak

Tabell 1

Finansiella tak för totala Ejflu-utgifter för landsbygdsutveckling för hela perioden för den strategiska GJP-planen enligt förordning (EU) 2021/2115, med undantag för:

	(i euro)
Leader (artikel 92.2)	1 684 114 191,00
Interventioner som bidrar till uppnåendet av specifika miljö- och klimatmål (artikel 93.3)	1 152 288 657,00
Interventioner enligt artiklarna 70, 72, 73 och 74 i den mån dessa interventioner avser de särskilda mål som anges i artikel 6.1 d, e och f och när det gäller djurskydd i artikel 6.1 i och i den mån dessa interventioner beaktas för en minskning av kravet på öronmärkning av miljösystem (artikel 97.11) ¹	1 017 646 721,00
Etablering av unga jordbrukare (artikel 95.4) ²	1 759 858 237,00
Investeringar av unga jordbrukare (artikel 75.2 a, artikel 95.5 och artikel 73.4 andra stycket a ii) ²	Ej tillämpligt

Tabell 2

Finansiella tak per kalenderår för de totala utgifterna för interventionstyper i form av direktstöd enligt förordning (EU) 2021/2115, med undantag för:

	(i euro)				
	Kalenderåret 2023	Kalenderåret 2024	Kalenderåret 2025	Kalenderåret 2026	Kalenderåret 2027
Kompletterande inkomststöd för unga jordbrukare (artikel 95.3) ³	506 250 246,00	508 068 786,00	509 887 325,00	511 705 865,00	511 705 865,00
Klimat-, miljö- och djurskyddssystem (artikel 97.10)	Ej tillämpligt	Ej tillämpligt	447 447 072,25	449 301 983,05	438 805 865,75
Kompletterande omfördelningsinkomststöd för hållbarhet (artikel 98.2)	493 350 246,00	495 068 786,00	496 787 325,00	498 505 865,00	498 505 865,00

¹ Detta omvända tak fastställs endast vid tillämpningen av den minskning av öronmärkningen av miljösystem som föreskrivs i artikel 97.3 i förordning (EU) 2021/2115. Denna rad är inte tillämplig i andra fall.

² Detta omvända tak fastställs endast när de relevanta Ejflu-interventionerna används till den öronmärkning av minimibelopp för generationsskifte som föreskrivs i artikel 95 i förordning (EU) 2021/2115. Denna rad är inte tillämplig i andra fall.

³ Detta omvända tak fastställs endast när kompletterande inkomststöd för unga jordbrukare används till den öronmärkning av minimibelopp för generationsskifte som föreskrivs i artikel 95 i förordning (EU) 2021/2115. Denna rad är inte tillämplig i andra fall.

Bilaga IV

Ytterligare nationell finansiering som ges inom ramen för den strategiska GJP-planen

Landsbygdsutvecklingsinterventioner enligt förordning (EU) 2021/2115	
Intervention i den strategiska GJP-planen för vilken finansieringen beviljas	Budget (i euro)
AX LFA – Kompensationsersättning	6 317 000,00
LHK – Kompensationsbidrag	852 000 000,00
Totalt per interventionstyp i artikel 71 i förordning (EU) 2021/2115	858 317 000,00
INV jordbruk 01 – Investeringar i utveckling av gårdarnas konkurrenskraft och modernisering av produktionen	65 000 000,00
INV jordbruk 02 – Energiinvesteringar för gårdar	28 000 000,00
INV företag 01 – Investeringar i förnybar energi och biobränslen	10 000 000,00
Totalt per interventionstyp i artiklarna 73–74 i förordning (EU) 2021/2115	103 000 000,00
Startstöd – startstöd till unga jordbrukare	60 000 000,00
Totalt per interventionstyp i artikel 75 i förordning (EU) 2021/2115	60 000 000,00
Totalbelopp	1 021 317 000,00

Nationellt ekonomiskt stöd inom sektorn för frukt och grönsaker enligt förordning (EU) 2021/2115					
	Kalenderåret 2023	Kalenderåret 2024	Kalenderåret 2025	Kalenderåret 2026	Kalenderåret 2027
Beräknat belopp för nationellt ekonomiskt stöd (i euro) (artikel 53)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Bryssel den 5.9.2022
C(2022) 6503 final

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 5.9.2022

om godkännande av programmet ”Ålands strukturfondsprogram 2021-2027” för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden+ inom målet Investering för tillväxt och sysselsättning för regionen Åland i Finland

CCI 2021FI16FFPR002

(ENDAST DE FINSKA OCH SVENSKA TEXTERNA ÄR GILTIGA)

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 5.9.2022

om godkännande av programmet ”Ålands strukturfondsprogram 2021-2027” för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden+ inom målet Investering för tillväxt och sysselsättning för regionen Åland i Finland

CCI 2021FI16FFPR002

(ENDAST DE FINSKA OCH SVENSKA TEXTERNA ÄR GILTIGA)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik¹, särskilt artikel 23.4, och

av följande skäl:

- (1) Den 4 april 2022 lämnade Finland via kommissionens system för elektroniskt datautbyte in programmet ”Ålands strukturfondsprogram 2021-2027” för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden+ (ESF+) inom målet Investering för tillväxt och sysselsättning för regionen Åland i Finland.
- (2) Programmet har upprättats av Finland i samarbete med de partner som avses i artikel 8.1 i förordning (EU) 2021/1060.
- (3) Programmet innehåller alla de delar som avses i artikel 22.3 i förordning (EU) 2021/1060 och har utarbetats enligt mallen i bilaga V till förordning (EU) 2021/1060.
- (4) I enlighet med artikel 15.2 i förordning (EU) 2021/1060 programmet anges Finlands bedömning av uppfyllandet av de övergripande nödvändiga villkoren och de tematiska nödvändiga villkoren som är kopplade till de valda specifika målen för detta program är uppfyllda.
- (5) I enlighet med artikel 23 i förordning (EU) 2021/1060 har kommissionen bedömt det programmet och framförde synpunkter i enlighet med artikel 23.2 den 13 juni 2022. Finland lämnade in det ändrade programmet den 19 august 2022.
- (6) Kommissionen har dragit slutsatsen att programmet överensstämmer med förordning (EU) 2021/1060 och med Europaparlamentets och rådets förordningar (EU)

¹ EUT L 231, 30.6.2021, s. 159.

2021/1058² och (EU) 2021/1057³, är förenlig med partnerskapsöverenskommelsen med Finland och tar hänsyn till relevanta landsspecifika rekommendationer, relevanta utmaningar som fastställts i den integrerade nationella energi- och klimatplanen och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

- (7) I enlighet med artikel 86.1 första stycket i förordning (EU) 2021/1060 utgör detta beslut ett finansieringsbeslut i den mening som avses i artikel 110.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046⁴. Det är ändå nödvändigt att ange de delar som krävs för att göra budgetåtagandena för programmet i detta beslut.
- (8) I enlighet med artikel 112.1 och 112.2 i förordning (EU) 2021/1060 är det nödvändigt att för varje prioritering fastställa medfinansieringsgraden och det maximala stödbeloppet från fonderna. Det är också nödvändigt att ange om medfinansieringsgraden för prioriteringen ska tillämpas på det totala bidraget, inklusive offentliga och privata bidrag, eller det offentliga bidraget.
- (9) Detta beslut påverkar inte kommissionens ståndpunkt i fråga om huruvida en insats som får stöd genom ett program följer de regler för statligt stöd som är tillämpliga då stödet beviljades.
- (10) Det programmet bör därför antas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Programmet ”Ålands strukturfondsprogram 2021-2027” för gemensamt stöd från Eruf och ESF+ inom målet Investering för tillväxt och sysselsättning för regionen Åland i Finland för perioden 1 januari 2021–31 december 2027, som lämnades in i slutlig version den 19 august 2022, godkänns härmed.

Artikel 2

1. Det maximala stödbeloppet från Eruf och ESF+ för hela programperioden och per år, har fastställts i bilaga I.
2. Det maximala stödbeloppet för programmet är fastställt till 5 575 692 euro och ska finansieras från följande specifika budgetrubriker i Europeiska unionens allmänna budget för 2022:
05 02 01.03: 3 316 724 euro (Eruf – Mer utvecklade regioner);
07 02 01.03: 2 258 968 euro (ESF+ – Mer utvecklade regioner).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (EUT L 231, 30.6.2021, s. 60).

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057 av den 24 juni 2021 om inrättande av Europeiska socialfonden+ (ESF+) och om upphävande av förordning (EU) nr 1296/2013 (EUT L 231, 30.6.2021, s. 21).

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

3. Medfinansieringsgraden för varje prioritering anges i bilaga II. Medfinansieringsgraden för varje prioritering ska tillämpas på det offentliga bidraget.

Artikel 3

Alla nödvändiga villkor för programmet är uppfyllda.

Artikel 4

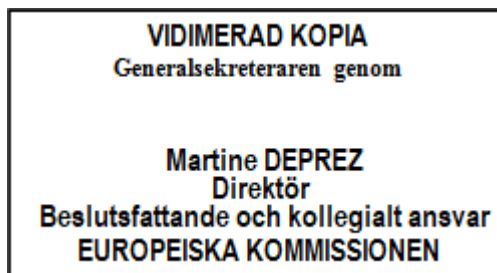
Detta beslut riktar sig till Republiken Finland.

Utfärdat i Bryssel den 5.9.2022

På kommissionens vägnar

Elisa FERREIRA

Ledamot av kommissionen

SV
BILAGA I
Anslag per år

Fond	Regionkategori	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Totalt
							Anslag utan flexibilitetsbelopp	Flexibilitetsbelopp	Anslag utan flexibilitetsbelopp	Flexibilitetsbelopp	
Eruf	Mer utvecklade regioner	0,00	566 560,00	575 673,00	584 970,00	594 453,00	246 300,00	246 300,00	251 234,00	251 234,00	3 316 724,00
ESF+	Mer utvecklade regioner	0,00	385 874,00	392 081,00	398 414,00	404 873,00	167 752,00	167 752,00	171 111,00	171 111,00	2 258 968,00
Total		0,00	952 434,00	967 754,00	983 384,00	999 326,00	414 052,00	414 052,00	422 345,00	422 345,00	5 575 692,00

SV
BILAGA II

Totala anslag per fond och nationella bidraget

Politiskt mål nummer	Prioritering	Beräkningsunderlag för unionens stöd (totala bidraget eller offentliga bidraget)	Fond	Regionkategori	Unionsbidrag (a)=(b)+(c)+(i)+(j)	Fördelning av unionsbidrag				Nationellt bidrag (d)=(e)+(f)	Preliminär fördelning av det nationella bidraget		Totalt (g)=(a)+(d)	Medfinansierungsgrad (h)=(a)/(g)
						Bidrag från unionen		Flexibilitetsbelopp			Offentlig (e)	Privat (f)		
						utan tekniskt bistånd enligt artikel 36,5 (b)	för tekniskt bistånd enligt artikel 36,5 (c)	utan tekniskt bistånd enligt artikel 36,5 (b)	för tekniskt bistånd enligt artikel 36,5 (c)					
1	1	Offentliga bidraget	Eruf	Mer utvecklade regioner	3 316 724,00	2 723 856,00	95 334,00	480 709,00	16 825,00	4 975 086,00	4 975 086,00		8 291 810,00	40,0000000000%
4	2	Offentliga bidraget	ESF+	Mer utvecklade regioner	2 258 968,00	1 846 255,00	73 850,00	325 830,00	13 033,00	3 388 452,00	3 388 452,00		5 647 420,00	40,0000000000%
			Totalt Eruf	Mer utvecklade regioner	3 316 724,00	2 723 856,00	95 334,00	480 709,00	16 825,00	4 975 086,00	4 975 086,00		8 291 810,00	40,0000000000%
			Totalt ESF+	Mer utvecklade regioner	2 258 968,00	1 846 255,00	73 850,00	325 830,00	13 033,00	3 388 452,00	3 388 452,00		5 647 420,00	40,0000000000%
			Totalsumma		5 575 692,00	4 570 111,00	169 184,00	806 539,00	29 858,00	8 363 538,00	8 363 538,00		13 939 230,00	40,0000000000%

Lägesanalys Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014-2022

- Läget i programmet och programområdet
- Kommunikation

Ök möte Mariehamn, Alandica 29.11.2022

Bilaga 6

Läget i programområdet

- Vi fortsätter testa krisberedskapen
- Det oroliga världsläget påverkar
- Jordbruk är energiintensivt – energipriser påverkar de flesta insatsvarorna
- Osäker tillgång på gödsel men även andra saker som reservdelar etc.
- Osäkert vad inflationen gör med efterfrågan på livsmedel – premiumprodukter drabbas, nötköttkonsumtionen påverkas
- Fortfarande orättvisor på marknaden – prishöjningar letar sig inte till producenterna!
- Krisen påverkar investeringsviljan!

Krispaketet

- Vid förra mötet rapporterades om statens krispaket som kompletterats med åländska insatser
- Förhöjt kompensationsbidrag (FIN)
- Förhöjd husdjursförhöjning (AX)
- Avlyftande av skatt på drivmedel (FIN)
- Stöd för mjölkkor och slaktkalvar (AX)
- Foderstöd (AX)
- Avlyftande av fastighetsskatt på produktionsbyggnader (FIN)
- Det mesta genomfört!

Läget i programmet

- Sista övergångsåret 2022
- 11 åtgärder inom 11 fokusområden
- Programramen oförändrad 78,9 miljoner varav 73,8 delfinansierat och 1,8 avsatt för återhämtning
- Arealstöden "klara", utbetalning av förskotten för 2022 pågår, slutbetalningar till sommaren.
- Övriga stöd bra på gång men lite lugnare med investeringar
- Vi kan använda pengarna till och 2025

Unionsprioritering 1

- Rådgivning, utbildning och samarbete (ny för övergångsperioden)
- Rådgivningen en klart bättre trend – 86 % genomfört och fortsatt intresse
- Utbildning, stabilt intresse – 86 % genomfört
- Samarbete, ny åtgärd för övergångsperioden som finansieras med återhämtningspengar – försiktig inledning men nu tre projekt finansierade – totalt 228 000 euro beviljat av 300 000 76 %

Unionsprioritering 2 A(samt 5C och 5A)

- Konkurrenskraft jordbruk, totalt euro
- Investeringar i jordbruksföretag totalt 8 059 713 euro – 6 467 000 beviljat, 80 %
- Energiinvesteringar i jordbruk totalt 500 000 euro – ca 50 000 beviljat, 10 % (5C)
- Investeringar i vattenförvaltning 975 866,36 – ca 100 000 beviljat, 10 % - projekt föreslaget i budgeten (5A)

Unionsprioritering 2B

- Startstöd till unga lantbrukare totalt 1 188 000 euro
- Beviljat 1 044 000 euro eller 88 %
- 4 startstöd kvar, tre ansökningar inlämnade
- Finns risk att nya sökande väntar på det nya systemet

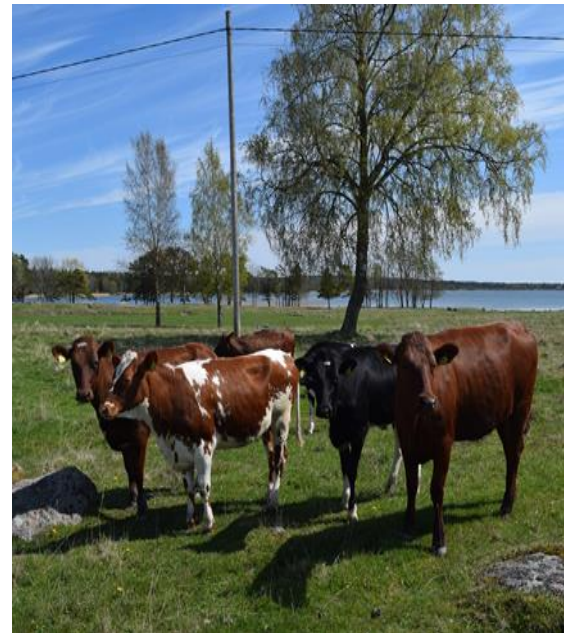
Unionsprioritering 3A (samt 5C)

- Integrera livsmedelskedjan, investeringar i förädlingssektorn
- Investeringar 4 400 000 euro, 3 440 000 beviljat eller 78 %
- Investeringar i energilösningar 1 100 000 euro, 700 000 euro beviljat eller 64 %
- Projekt som nominerats och gått vidare till Best practice awards 2022 i Bryssel

Fokusområde 4 A, B och C

- Biologisk mångfald, vattenförvaltning och markskötsel
- Arealstöden för miljöersättning, kompensationsbidrag, ekologisk produktion och rådgivning ingår och är ”klara”, bara slutbetalningar kvar
- Skogsinvestering värd 500 000 euro beviljad och genomförs
- Miljöprojekt värda 700 000 euro beviljade, dock ett av projekten inte påbörjat ännu (återhämtningsfinansiering).

Fokusområde 6 B

- Främja lokal utveckling, leader
- 2 170 000 euro totalt varav 1 801 000 till projekt och 360 000 euro till drift
- 106 % av medlen beviljade, kommer att justeras med återbokning av projekt
- Alla pengar beviljade och föreningen blickar framåt mot nästa strategi.

Kommunikation

- Har varit något splittrad då det funnits behov av information av nya perioden samtidigt som den gamla skall avslutas
- Traditionella kanaler har utnyttjats
- Informationstillfällen igen

Utvärdering

- Tidtabellen framskjuten på grund av övergångsperioden
- Skulle tagits fram efter avslutat betalningsperiod 2023
- Skall nu tas fram efter avslut 2025 och lämnas in 2026
- Vi är informellt överens med våra utvärderare att flytta fram processen

Nordregio

Sammanfattningsvis

- Fortsatt bra genomförande
- En hel del pengar till investeringar kvar, dock färre förfrågningar
- Vi kommer att fortsätta använda pengarna vilket säkerställer kontinuitet då systemet för de nya åtgärderna kommer att dröja ännu någon månad
- Utmaning att hantera två system samtidigt!

Tack för uppmärksamheten!

Entreprenörskap och kompetens

Ålands strukturfondsprogram 2014-2020

Ök möte Mariehamn, Alandica 29.11.2022

Bilaga 7

Situationen på Åland 2022

- Hushåll och företag pressas då **återhämtningen** från pandemin **bromsar in** - en stor osäkerhet och en historiskt **hög inflation**. ÅSUB beräknar en genomsnittlig inflation på 6 %, som sedan sjunker till 4 % 2023.
- **BNP-prognosen** för 2022 visar på en tillväxt på 2 % följt av nolltillväxt 2023. Hushållens försämrade köpkraft minskar efterfrågan för företagen samtidigt som lönsamheten pressas av höga energipriser, inte minst för sjöfarten som fått kraftigt höjda bunkerkostnader. Den internationella miljön präglas av samma faktorer, med pressade hushåll och höga energipriser, vilket minskar efterfrågan för exportinriktade företag.
- **Arbetslösheten** väntas vara i medeltal 4,5 % 2022 och ligga kring 4 % 2023.
- **Inresandet** till Åland har fortsatt att söka sig mot normala nivåer före pandemins men utvecklingen framöver är osäker.

De åtgärder som vidtogs för näringslivet var verkningsfulla efter pandemin och landskapsregeringen samt Finland vidtar nu erforderliga åtgärder för att möta effekterna av Ukraina kriget.

Genomförande 2022

Totalt 71 st projekt

47 st Eruf varav 12 st inom finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital samt 2 st med finansiering från ReAct 2021
24 st ESF varav 1 projekt inom tekniskt stöd samt 3 st med finansiering från ReAct 2021 och 2022.

Pågående

2 st projekt med finansiering från Eruf ReAct tom 28.2.2023
2 st ESF projekt samt 1 Re Act tom 30.9.2023.

Programändring 5, godkänd av ÖK genom skriftligt förfarande i mars 2022 omfattande ett tillskott av Re Act finansiering för 2022 om 197 868 euro som inprogrammerades i sin helhet till ESF.

Beslut om 1 st ESF projekt "Vi välkomnar fler" samt 2 st ESF Re Act projekt "Sommarpraktikant 2022" samt "Nya utbildningar inom hållbar energi och teknik"

Måluppfyllelse; i förhållande till programmets målsättningar har flera mål redan uppfyllts. I fråga om Eruf kommer miljöledningssystem och energieffektiviseringsprogram inte att nås. För ESF uppskattas antal deltagare inom särskilt mål minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar att nås genom tilläggsfinansieringen från Re act.

Genomförande 2022

- Informationsåtgärder; riktade tillfällen samt särskilt information kring utlysningen av Re Act finansieringen.
- Revision; 1 st ESF ReAct projekt har reviderats samt 4 st Eruf och en uppföljning av en systemrevision av finansieringsinstrumentet har påbörjats. Ett mindre återkrav gällande ESF ReAct projektet.
- Förvaltningskontroller i form av administrativa och kontroll på plats har genomförts, inte större eller avvikande iakttagelser.
- Slututvärdering under hösten 2022. Rapporten inlämnas till kommissionen inom 2022.

Finansiell uppföljning – 22.11.2022

Prioritet	Fond	Budget(€)	Med finansiering (EU)	Beviljad offentlig finansiering (€)	%	Offentliga utgifter (€)	%	Antal projekt/insatser
Entreprenörskap och innovation	Eruf	4 645 076	50 %	4 644 187	100 %	4 547 396	98 %	45
Återhämtning i SMF företag	Eruf	363 181	100 %	363 001	100 %	135 873	37 %	2
Delaktighet och kompetens	ESF	5 004 284	50 %	5 590 293	112 %	4 265 057	85 %	20
Återhämtning och främjande av sysselsättning	ESF	561 050	100 %	561 504	100 %	463 292	83 %	3
Tekniskt stöd	ESF	399 640	50 %	399 640	100 %	399 640	100 %	1
Total ESF		5 964 974	53 %	6 551 437	110 %	5 127 989	86 %	24
Total Eruf		5 008 257	54 %	5 007 188	100 %	4 683 269	94 %	47
Total ESF and Eruf	Eruf,ESF	10 973 231	54 %	11 558 625	105 %	9 811 258	89 %	71

Ålands strukturfondsprogram 2014-2020

Utvärderarnas slutrapport per 11.11.2022

Linnea Löfving, Anna Lundgren, Jukka Teräs, & Eeva Turunen

NORDREGIO REPORT 2022:X

Innehållsförteckning

Förord.....	3
1. Sammanfattning av slutsatser	4
2. Summary of conclusions	6
3. Uppdragets sammanhang, syfte och metodik	8
3.1 Metodik.....	9
3.2 Slututvärderingens disposition	12
4. Omvärldsanalys	13
4.1 Bakgrund	13
4.2 Konjunkturläget på Åland 2022	22
4.3 Slutsatser av omvärldsanalysen.....	23
5. Finansiellt genomförande och indikatoruppföljning	24
5.1 Finansiellt genomförande och förändringar i strukturfondsprogrammet.....	24
5.2 Indikationer och uppföljning	29
5.3 Finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital på Åland: bedömning	39
6. Bedömning av strukturfondsprogrammet 2014-2020 genomförande.....	42
6.1 Generell bedömning av Programmets genomförande.....	42
6.2 Bedömning av projektens genomförande och dess möjligheter att uppnå de övergripande programmålen	44
6.3 Bedömning av tematiska mål och investeringsprioriteringar	48
7. Slutsatser.....	51
8. Rekommendationer	54
Referenser.....	55
Bilagor 1	56

Förord

Detta är slutrapporten per 11.11.2022 av utvärderingen av det åländska strukturfondsprogrammet 2014-2020. Bakom programmet står EU-fonderna, den europeiska regionalfonden och den europeiska socialfonden med delvis olika krav på de av programmet (med-) finansierade verksamheterna. De förenas dock i ambitionen att i enlighet med Europeiska unionens övergripande mål om smart och hållbar tillväxt för alla utveckla och stärka företagande, innovationskapacitet, social integration, arbetsmarknad och miljö på Åland.

Rapporten har utarbetats av Linnea Löfving och Anna Lundgren, Nordregio, i samarbete med Jukka Teräs och Eeva Turunen, Norrum Oy.

1. Sammanfattning av slutsatser

Det åländska strukturfondsprogrammet "Entreprenörskap och kompetens" för perioden 2014-2020 godkändes i december 2014 av Europeiska kommissionen. Programmet fokuserar på två insatsområden "Entreprenörskap och innovation" (Eruf) och "Delaktighet och kompetens" (ESF). Programmets målsättning är att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten, att förnya och diversifiera det åländska näringslivet och att bidra till ett välutbildat, jämställt och aktivt inkluderande samhälle.

Under den senare delen av programperioden har ett antal förändringar av Programmet skett. Den 23 december 2020 antogs av Europaparlamentet och Rådet den s.k. React-EU förordningen, enligt vilken medlemsstaterna tilldelas ytterligare medel för åren 2021–2022. Bakgrunden är Covid-19-pandemin och medlen införs för krisreparation, men också för att förbereda för en grön, digital och resilient omställning och återhämtning av ekonomin. Från React tilldelades Åland ytterligare 923 868 euro. 726 000 euro delades lika mellan Eruf och ESF under 2021 och 197 868 euro tilldelades ESF under 2022. I samband med pandemin beslutade också EU kommissionen att befintliga Eruf medel kunde användas som likviditetsmedel för att stärka hårt drabbade företag. Landskapsregeringen beslutade att omfördela 1 500 000 euro från finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital för att använda till detta.

Totalt har 47 projekt genomförts inom Eruf (inklusive 29 utbetalda likviditetsstöd) och 24 projekt inom ESF (inklusive ett projekt om tekniskt stöd, TA). Under hösten 2022 har 9 519 886 euro deklarerats av stödmottagarna. Det är 86,8 % av den totala budgeten på 10 973 231 euro. Genom den nya möjligheten att stödja företag genom likviditetsstöd, har totalt 26 företag fått 29 beviljat stöd som uppgår till 1 537 060 euro.

Sammanfattningsvis har Programmet i allt väsentligt nått de uppsatta programmålen. Både Eruf och ESF innefattar innovativa och inkluderande projekt och aktiviteter som i hög grad bidrar till målen. Måluppfyllelsen för Eruf har uppnåtts för nästan alla indikatorer. De indikatorer som inte har mötts gäller miljöledningssystem och energieffektivisering inom SMF. Måluppfyllelsen för ESF har haft lite mer varierade resultat, och man konstaterar att flera av målsättningarna som kopplar till sysselsättning och marginalisering har påverkats av pandemin och den arbetslöshet som följde därpå. De medel som tillfördes till Eruf och ESF från React-fonden har nått goda resultat. Eftersom detta insatsområde startade år 2021 har det enbart varit igång under cirka ett år, och därför finns fortfarande projekt som är igång och som inte ännu har rapporterat sina resultat. Projektinitiativet med finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital har däremot inte lyckats som planerat och förväntat. För framtiden bör en djupare analys genomföras för att utreda under vilka omständigheter konceptet offentligt riskkapital skulle vara lämpligt på Åland.

Covid-19-pandemin har haft betydande konsekvenser på Åland med rekordhög arbetslöshet och det fanns ett stort behov av kris- och återhämtningsåtgärder. Av naturliga skäl har också genomförandet av programmet och dess projekt och målsättningar påverkats av pandemin. Genom att snabbt reagera på den situation som uppkom som konsekvens av pandemin lyckades programförvaltningen dock hantera och mildra effekterna på ekonomi, sysselsättning och marginalisering då man i dialog med kommissionen reviderade Programmet för att stötta många av de drabbade aktörer med lämpliga åtgärder, speciellt genom likviditetsstöd.

Utvärderarna bedömer att programmet har spelat en betydande roll för att stödja den regionala utvecklingen på Åland, och Programmet har varit ännu viktigare under pandemin för att stötta människor och företag och starta återhämtandet av samhället. Programmet har enligt Landskapsregeringen nått ca 10 % av Ålands befolkning, vilket är en betydande andel. Under pandemin har både projektaktiviteter och likviditetsstöd nått individer och företag. Den generella upplevelsen är dock, både hos de intervjuade och hos utvärderarna, att effekterna av Programmet främst är långsiktiga och att man kommer se resultat om några år. De långsiktiga effekterna i kombination med att Programmet är litet gör det också svårare att mäta effekter.

Enligt utvärderarnas bedömning har Programmet även bidragit till att uppnå målen i Europa 2020 strategin, för smart och hållbar tillväxt för alla. Programmet har genom beviljande av projekt bidragit till att smarta lösningar utvecklats och att kompetenser byggts upp på Åland på ett sätt som också främjar inkludering.

Nordregio rekommenderar angående programmets genomförande och uppföljning inför kommande programperiod att:

Dra lärdom av erfarenheter från strukturprogrammet 2014–2020. Pandemin visade att Strukturfondsprogrammet kan vara anpassningsbart och flexibelt under förändrade omständigheter. Sådan flexibilitet och anpassningsförmåga för mål och indikatorer kan krävas i framtida kriser. Fortsätt att bygga resiliens för att möta nya eventuella risker och kriser och dra lärdom av hur man hanterade strukturfondsprogrammet, speciellt under covid-19-pandemin.

Arbeta med att öka förståelsen för indikatorer och målsättningar. Analysera huruvida några av indikatorer och målsättningar är för lågt/högt satta. Analysera också om det finns indikatorer där förändrade makroekonomiska förutsättningar har förändrat synen på målsättningarna.

Tillhandahåll information och rådgivning till projektägarna gällande redovisning av indikatorer och måluppfyllelse i projekten. Det är viktigt att satsa ytterligare på effektiv kommunikation med projektägare, både innan och efter projektstart.

Satsa på marknadsföring av Programmet. Bjud in brett, även potentiellt nya projektägare och inte enbart de som brukar vara med. Fortsätt även att attrahera aktörer från hela Åland, exempelvis från Skärgården. Utveckla hemsidan för Programmet på ett sätt som lockar fler nya projektaktörer.

Bygg ytterligare kompetens angående kapitalförsörjning. Offentligt riskkapital har potential att bidra till kapitalförsörjning som komplettering av andra former av företagsfinansiering. Erfarenheter av offentligt riskkapital inom Eruf-programmet visar dock att det fattas en fungerande arbetsmodell och/eller kompetenta aktörer för offentligt riskkapital på Åland. Fördjupa lärandeprocessen i öppen dialog vad gäller behovet av offentligt riskkapital på Åland 2023 och framåt, och lär av andra riskkapitalbolag, speciellt i Finland och i Sverige.

Förbättra IT stöd för att effektivisera och förenkla rapportering för projektägare under nästa programperiod. Förvaltningsmyndighetens ärendehanterings- och informationssystem för projektstöden är fortsättningsvis i begränsad del driftsatt och i användning, med manuella rutiner för uppföljning och rapportering som följd.

2. Summary of conclusions

The Åland structural fund programme "Entrepreneurship and skills" for the period 2014-2020 was approved in December 2014 by the European Commission. The programme focuses on two priority intervention areas, "Entrepreneurship and Innovation" (ERDF), and "Inclusion and skills" (ESF). The Programme's objective is to develop knowledge and improve skills in working life, increase employment, enhance productivity and innovation capacity, renew and diversify Åland's business community, and to contribute to a well-educated, equal and active inclusive society.

During the latter part of the programme period, a number of changes to the Programme have taken place. On 23 December 2020, the European Parliament and the Council adopted the so-called React-EU Regulation through which Member States are allocated additional funds for the years 2021-2022. The funds were introduced during the Covid-19 pandemic to aid crisis recovery and help to prepare for a green, digital and resilient socio-economic growth and transition. Åland was allocated an additional 923,868 euros from React, of which 726,000 euros was divided equally between ERDF and ESF in 2021, and 197,868 was allocated to ESF in 2022. In connection with the pandemic, the EU Commission also decided that existing ERDF funds could be used as liquidity funds to support and strengthen the hardest-hit companies. The provincial government (Landskapsregeringen) decided to reallocate EUR 1,500,000 from the *Financing instrument for public venture capital* to use as liquidity funds.

A total of 47 projects have been implemented within the ERDF (including 29 liquidity support measures) and 24 projects within the ESF (including a project on technical support, TA). During the autumn of 2022, 9,519,886 euros have been declared by the beneficiaries. This is 86.8% of the total budget of 10,973,231 euros. Through the new opportunity to support companies through liquidity support, a total of 26 companies have been granted the 29 support measures amounting to 1,537,060 euros.

Both the ERDF and ESF have funded innovative and inclusive projects that greatly contributed to the overall goals of the programme. Almost all target fulfillment for ERDF programme indicators have been achieved. The indicators that have not been met concern environmental management systems and energy efficiency within SMEs. The target indicator fulfillment for the ESF has had slightly more varied results, as several of the indicators that link to employment and marginalization have been affected by the pandemic. The additional money added to ERDF and ESF from the React fund have achieved good results. This intervention area started in 2021, which means it has only been active for about a year and some projects have therefore not yet reported their results. The project initiative *Financing instrument for public venture capital* has not succeeded as planned and expected. Looking forward, further research is required to investigate under what circumstances public venture capital can be used on Åland.

The Covid-19 pandemic has had significant consequences for Åland causing record high unemployment and the need for crisis recovery measures. Understandably, the implementation of the programme and its projects and objectives have been affected by the pandemic. By responding quickly to the new socio-economic conditions created by the crisis, the programme managing authority was able to adapt the Programme focus and objectives to help mitigate the effects of the crisis on the economy, employment and marginalization. In dialogue with the Commission, the Programme was revised to support many of the most affected business actors with appropriate measures, especially through liquidity support.

The evaluators assess that the Programme has played a significant role in supporting regional development on Åland, especially during the pandemic where financial support was provided to people

and businesses to help kickstart the recovery of society. According to the provincial government, the Programme has reached about 10% of Åland's population through activities and liquidity support. However, the general experience, both among the interviewees and the evaluators, is that the effects of the Programme are mainly long-term and results will be visible in a few years. Consequently, it is difficult to measure the short and medium term impacts of the programme.

According to the evaluators' assessment, the Programme has also contributed to achieving the goals of the *Europe 2020 strategy - for smart, sustainable, and inclusive growth*. By granting projects, the Programme has contributed to the development of smart solutions and the development of skills on Åland in a way that also promotes inclusion.

The evaluators recommend the following measures for the upcoming programme period regarding the Åland structural fund programme's implementation and follow-up:

Learn from the experience of implementing the Åland Structural Fund program during a crisis period.

The crisis showed that the Programme could be adaptable and flexible according to changing circumstances. Such flexibility and adaptability of programme goals and objectives might be required in future crises. Continue to build resilience to meet new potential risks and crises and learn from how the Structural Fund programme was managed, especially during the covid-19 pandemic.

Managing authorities should work to increase the knowledge about the programme indicators.

Managing authorities need to ensure that indicators and objectives are clear and are not set to high or low. There is also a need to continually review indicators to ensure that they are adaptable and relevant to the potential impacts of changing macroeconomic conditions on programme objectives.

Provide information, advice, and training to project owners on collecting and reporting data on programme indicators. It is important to further invest in communication with project owners on effective indicator data collection and reporting methods to ensure that the data collected is usable in highlighting the effects of the programme, both before and after the start of the projects.

Invest in marketing the opportunity to participate and benefit from the Programme to a wide range of stakeholders. Ensure that stakeholder involvement in the programme is more open and inclusive by marketing the benefits of participation to a wide variety of stakeholders beyond the usual project owners. Also continue to attract actors from all over Åland, for example from the Archipelago. Develop the website for the Programme in a way that attracts new potential project actors.

Enhance knowledge and skills regarding the potential of venture capital provision to fund projects. Public venture capital has the potential to contribute to capital provision as a complement to other forms of business financing. Experiences with public venture capital within the ERDF shows that a functioning working model and/or competent actors are needed to successfully launch and implement public venture capital on Åland. There is a need for open dialogue and learning process regarding the potential for increasing public venture capital in Åland in 2023 and beyond. This dialogue could involve other venture capital companies, especially in Finland and Sweden.

Improve IT support to make the reporting from project owners more efficient. The administrative authority's case management and information system for the project support is still in operation to a limited extent. This means that routines and reporting at times must be done manually.

3. Uppdragets sammanhang, syfte och metodik

Det åländska strukturfondsprogrammet "Entreprenörskap och kompetens" för perioden 2014–2020 godkändes i december 2014 av Europeiska kommissionen. Programmet fokuserar på två insatsområden "Entreprenörskap och innovation" (Eruf) och "Delaktighet och kompetens" (ESF). Programmets målsättning är att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten, att förnya och diversifiera det åländska näringslivet och att bidra till ett välutbildat, jämställt och aktivt inkluderande samhälle.

Det överordnade målet med utvärderingen av Ålands strukturfondsprogram 2014-2020 är att förbättra kvaliteten på programmets genomförande samt att bedöma dess effektivitet och verkan. Utvärderingen av strukturfondsprogrammet (hädanefter också Programmet) har skett i tre steg i form av två delutvärderingar och nu denna slutrapport. Enligt anbudsunderlaget ska slutrapporten samt återkoppling till förvaltningsmyndigheten innefatta en analys av programmets måluppfyllelse och bidrag till målen i Europas gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi. Slutrapporten ska även innehålla samlade slutsatser om Programmets genomförande och utvecklingseffekter, samt bidra med slutsatser och rekommendationer för kommande programomgångar. Uppdraget ska även genomföras i nära samarbete med Programmets förvaltningsmyndighet.

Utvärderingen baseras på kvantitativa och kvalitativa metoder. Med information som samlats in från offentliga statistikmyndigheter samt från Ålands landskapsregering så analyseras de i Programmet fastställda indikatorerna och målvärdena med statistik som beskriver den aktuella utvecklingen på Åland. Denna kvantitativa information kompletteras med kvalitativa data som samlats in genom intervjuer med programansvariga samt med projektansvariga som erhållit medel från strukturfondsprogrammen Eruf och ESF.

Denna rapport är slututvärderingen av hela strukturprogramperioden 2014-2020, men som ofta i denna form av utvärderingar så betonas de sista åren av Programmet. Anledningen till detta är att det tar tid för denna typ av program att komma igång och visa resultat. Covid-19-pandemin gör också denna programperiod unik och de förändringar som skett, både i strukturprogrammet och i den åländska ekonomin är viktiga att lyfta och analysera.

Tabell 1 nedan visar ett sammandrag av Strukturfondsprogrammet på Åland. Under programperioden har vissa omfördelningar inom ramen för Programmet skett, och nya medel har tillskjutits från den nya Eu fonden React för att mildra konsekvenserna av Covid-19 pandemin. Dessa beskrivs närmare i kapitel 5. *Finansiellt genomförande och indikatoruppföljning*. Alla poster som tillhör detta mål kommer att vara gråmarkerade i rapporttabellerna.

Tabell 1. Strukturfondsprogrammet på Åland 2014-2020			
Prioriterat insatsområde	Fond	Tematiska mål	Gemensamma och programspecifika resultatindikatorer för vilka ett mål har fastställts
1. Entreprenörskap och innovation	Eruf	01 – Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation 03 – Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, jordbrukssektorn (för EJFLU) och fiske- och vattenbrukssektorn (för EHFF)	[6, 4, 5]
2. Delaktighet och kompetens	ESF	08 – Främja hållbar sysselsättning av god kvalitet och stödja arbetskraftens rörlighet 09 – Främja social inkludering och bekämpa fattigdom och diskriminering 10 – Investera i utbildning, färdigheter och livslångt lärande	[CR01, CR02, CR06, 05, 01, 03, CR03, CR07, CR05, 04]
3. Tekniskt stöd	ESF	1 – Tekniskt stöd	
4. Att främja återhämtning i SMF företag	React (eruf)	13i - Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resiliert återhämtning av ekonomin	[1]
4. Återhämtning och främjande av sysselsättning	React (ESF)	13i - Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resiliert återhämtning av ekonomin	[CR06]

3.1 Metodik

Tillsammans med förvaltningsmyndighetens löpande uppföljningssystem för Ålands strukturfondsprogram ska utvärderingen medverka till att de övergripande målsättningarna för Programmet kan nås och till att underlätta lärandeprocess och -dialog. Utvärderingen har genomförts i tre steg i form av två delrapporter som utkom 2017 och 2019 och föreliggande slutrapport. Slututvärderingen innefattar en bakgrundsanalys med utgångspunkt från centrala målsättningar i Ålands strukturfondsprogram och en analys av Programmets genomförande, resultat och effekter.

Programmets sammanhang (interventionslogik)

Utvärderingen tar sitt avstamp i Programmets så kallade interventionslogik, dvs den idé och visualisering som illustrerar hur insatserna (interventionerna) inom ramen för Programmet är tänkta att bidra till utvecklingen i programområdet. Interventionslogiken, se bild 1 och 2 här nedan, presenterades mer i detalj i den första utvärderingsrapporten.

Bild 1. Interventionslogik

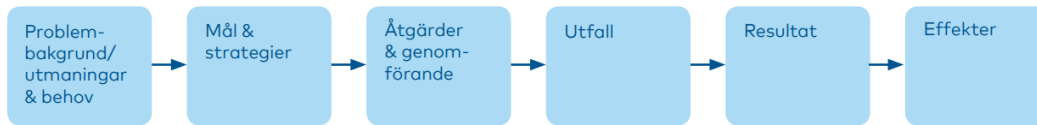
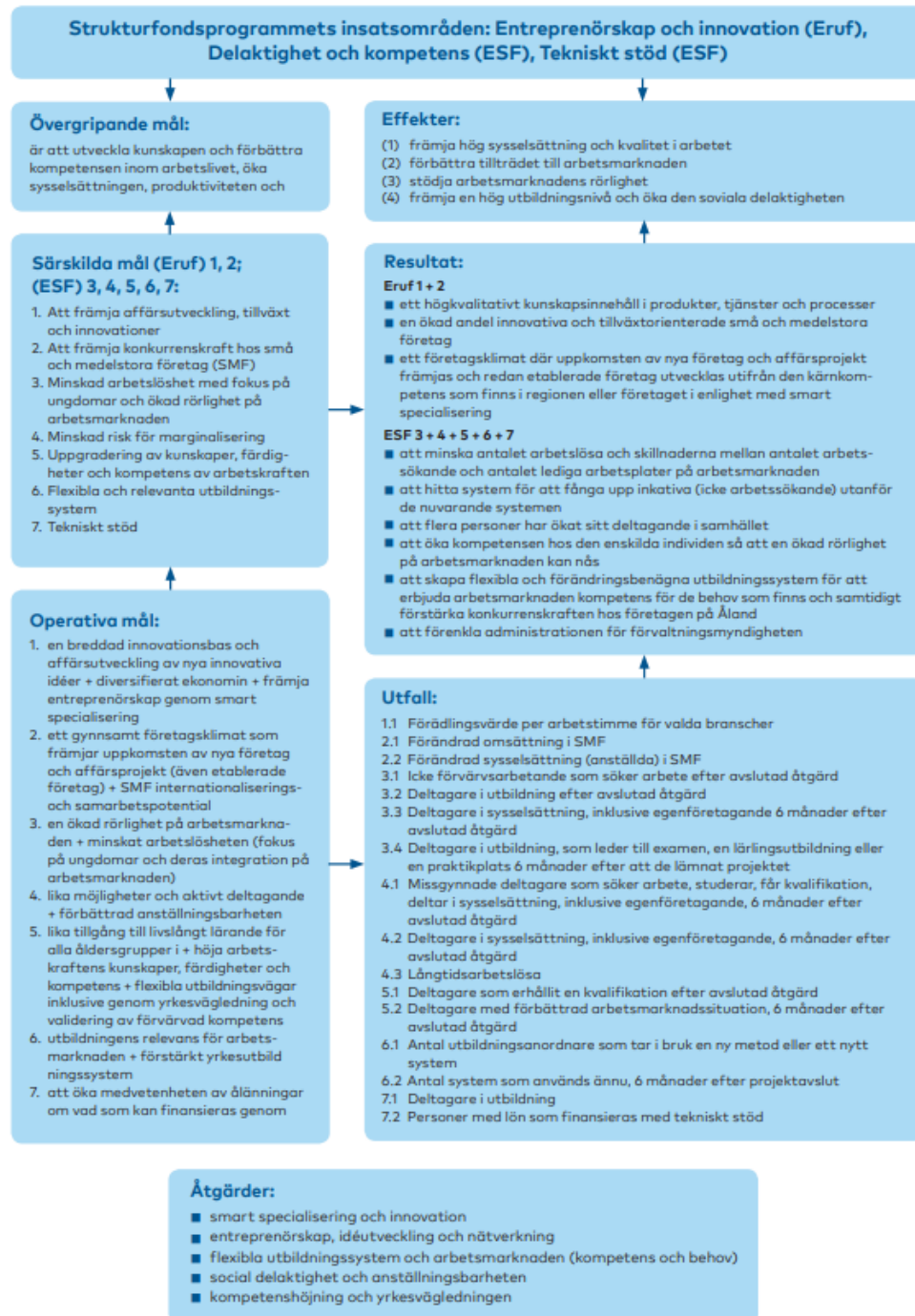

Bild 2. Interventionslogik av Ålands strukturfondsprogram

Teoribaserade och kontrafaktiska utvärderingsmetodiker

EU-kommissionen har under strukturfondsperioden uppdaterat sina rekommendationer vad avser de utvärderingsmetoder som bör användas vid utvärdering av strukturfondsprogrammen (Europeiska Kommissionen, 2013). I delrapport 2 för utvärdering av Ålands strukturfondsprogram introducerades den sk teoribaserade utvärderingsmetoden där det primära syftet för analysen är att besvara frågor som varför, hur och under vilka förutsättningar programinsatserna orsakat i programmet avsedda resultat eller i vilken mån dessa bidragit till observerade resultat. Metodiken syftar primärt till att förstå mekanismerna bakom förväntade policyresultat och jämföra dessa med faktiska resultat.

Senare uppdateringar av utvärderingsmetodiken innefattar så kallade kontrafaktiska effektanalyser (Europeiska Kommissionen, 2021). Denna utvärderingsmetod syftar till att söka kunskap om vad som skulle hänt om programinsatserna inte genomförts. I huvudsak innebär detta att man jämför den grupp som tagit del av insatserna med en kontrollgrupp eller en genomsnittsgrupp som inte tagit del av insatserna. I praktiken är detta svårt att genomföra fullt ut, men genom att använda både kvantitativa och kvalitativa undersökningsmetoder och genom att triangulera undersökningsmetodiken ökar möjligheterna att ge en så rättvisande bild som möjligt över resultat och effekter av Ålands strukturfondsprogram 2014-2020.

Exempel på frågeställningar som tas upp i kontrafaktiska analyser är:

- Har insatserna givit de eftersträvade resultaten på kort, medellång eller lång sikt?
- Vilka är de kvantitativa resultaten?
- På vilket sätt har socio-ekonomiska faktorer bidragit till resultaten?
- Vilka är effekterna av interventionerna på målgruppen/målgrupperna? Finns det olika effekter inom målgrupperna?

Utvärderingen grundar sig på båda i kvalitativa och kvantitativa metoder. Resultaten från det finansiella genomförandet och indikatoruppföljningen analyseras tillsammans med information från de intervjuer som genomförts med projektägare och representanter från Landskapsregeringen. Ytterligare har information inhämtats från implementerings- och årsrapporter från Programmet. Bedömningen analyseras också mot bakgrund av den omvärldsanalys som har genomförts med hjälp av kvantitativa källor från ÅSUB.

Intervjuer genomfördes av utvärderarna den 7 oktober 2022 samt en kompletterade intervju via Teams den 11 oktober 2022. Intervjuerna var med organisationer och företag på Åland som har mottagit finansiering från ESF eller Eruf under programperioden, samt med flera representanter för strukturprogrammet och landskapsregeringen. Intervjuerna var halvstrukturerade och varade 30-60 minuter.

De frågor som ställdes kretsade kring projektgenomförande, projektstyrning, effekter av projektet, samarbete med Landskapsregeringen samt kommunikation om projekten. Därutöver ställdes frågan om vad som hade hänt om projekten inte hade fått finansieringen från strukturprogrammet.

3.2 Slututvärderingens disposition

Slututvärderingen har följande disposition: Efter detta kapitel som presenterar uppdragets sammanhang, syfte och metodik presenteras en omvärldsbevakning som beskriver hur Ålands ekonomi och samhälle har förändrats under programperioden. Därefter presenteras det finansiella ramverket och indikatoruppföljning i förhållande till Programmets mål, samt därpå en generell bedömning av strukturfondsprogrammets genomförande. Rapporten avslutas med slutsatser från utvärderingen och rekommendationer inför nästa programperiod.

4. Omvärldsanalys

4.1 Bakgrund

Inför EU-programperioden 2014–2020 valde de programansvariga inom Ålands Landskapsregering att genomföra en samlad bakgrundsbeskrivning och -analys att användas som underlag och utgångspunkt för den kommande programperiodens åländska strukturfondsprogram. Sammandraget av de viktigaste utmaningarna, styrkorna och möjligheterna inom ramen för Europeiska regional och utvecklingsfonden (Eruf) och för Europeiska socialfonden (ESF) presenterades i utvärderarnas första delrapport år 2017 och utvärderarnas andra delrapport 2019.

De behov som lyfts fram inom regionalfundsdel (Eruf) av Programmet motiverar stöd och åtgärder i syfte att:

- åstadkomma en mer diversifierad näringsstruktur med mindre beroende av sjöfartssektorn
- stärka företagens möjligheter till internationalisering, produktivitet utveckling och konkurrenskraft
- bredda basen av små och medelstora företag
- sprida information om kommersiellt tillämpbara innovationer och ny teknik
- skapa kreativa miljöer som genererar idéer till innovativa nya produkter och tjänster
- främja samverkan mellan företag samt med utbildnings- och forskningssektorn
- öka tillgången till riskkapital
- öka näringslivets energieffektivitet och främja övergången till ökad användning av förnyelsebar energi

Inom ramen för Programmets socialfundsdel (ESF) lyfts på motsvarande sätt följande åtgärdsbehov fram:

- vidareutbildning och kompetenshöjande åtgärder bland de anställda
- utveckling av utbildningssystemet så att det motsvarar de stärkta kraven på livslångt lärande
- motverkande av ungdomsarbetslöshet
- underlättande av den sociala integrationen genom olika projekt för inkludering, bl.a. för personer med funktionsnedsättningar
- förbättrad validering av betyg och arbetslivserfarenhet
- ökad representation av kvinnor i näringslivets ledande positioner
- minskad mis-matchning på den åländska arbetsmarknaden

Denna rapport omfattar statistik från Åland och traditionella prognoser. Till följd av det instabila internationella läget (Covid-19 och kriget i Ukraina) står emellertid Åland, liksom andra regioner, inför en osäker period gällande den ekonomiska utvecklingen.

Ekonomisk översikt

Utvärderarna redogör nedan för relevant information om Ålands ekonomiska utveckling och status hösten 2022 mot bakgrunden av Programmets mål, fokusområden och indikatorer. Utvärderarna har baserat analysen på statistik från Ålands statistik- och utredningsbyrå ÅSUB. Data beskriver i regel situationen år 2020, (arbetslöshetssiffrorna 2019) dvs. Det senaste året med tillgänglig officiell statistik. Tabell 1 ger en

generell översikt över ekonomiska nyckeltal på Åland under perioden 2014–2021 samt prognos över några indikatorer 2022 och 2023.

Ekonomisk översikt på Åland-nyckeltal

Tabell 1: Nyckeltal 2014 – 2023										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022^P	2023^P
BNP till marknadspris (volymförändring, %)	0,3	3,1	0,0	1,8	-6,9	6,9	-18*	8*	6	2
Befolkningsförändring (antal personer)	268	67	231	275	300	95	245	215	200–250	180–240
Relativt arbetslöshetstal ^D (%)	4,0	3,8	3,7	3,6	3,5	3,5	9,5	6,8	5,0	4,5
Ungdomsarbetslöshetstal (under 25 år)	6,8	7,2	5,8	5,4	5,4	5,8	10,4	7,8		
Konsumentpriser, årlig förändring (%)	1,1	0,1	0,6	1,7	1,3	0,7	-0,4	1,7	4,0	2,4
Kort ränta (Euribor 3 mån, %)	0,2	0,0	-0,3	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5	0,3	0,7
Växelkurs EUR/SEK	9,10	9,35	9,47	9,64	10,26	10,56	10,49	10,14	10,42	10,36

*¹) Preliminära uppgifter för BNP-tillväxten ^P) Prognoser

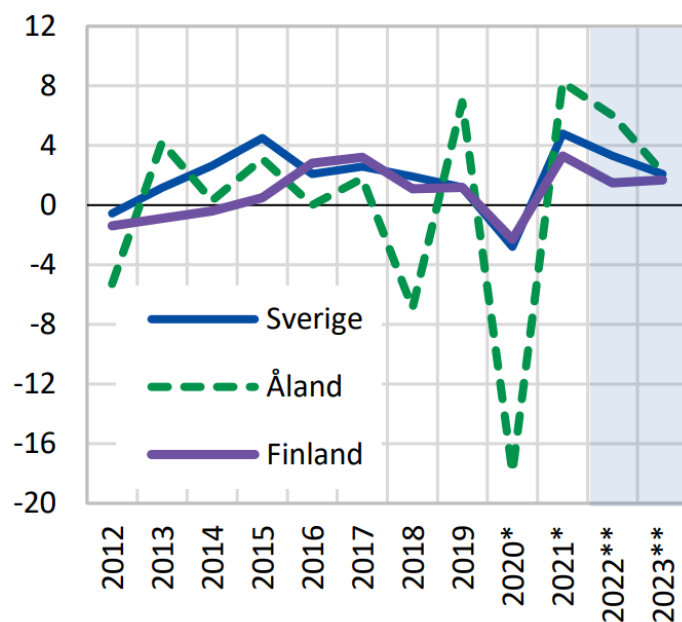
^D – Procentandelen arbetslösa av arbetskraften i samma ålder, dvs. av sysselsatta och arbetslösa. Det relativa arbetslöshetstalet för hela befolkningen räknas som procentandelen 15–74-åriga arbetslösa av arbetskraften i samma ålder.

Källa: ÅSUB Rapport 2022:3, 2021:2, 2020:1, 2019:3, 2018:2, 2017:3, Statistik årsbok för Åland 2021 & ÅSUB statistikdatabaser

Avplanande BNP-tillväxt, pandemieffekt och ökande inflation

Den åländska BNP-tillväxten uppvisar större variationer från år till år än för större ekonomier, som Sverige och Finland. Enskilda branscher (speciellt sjötransport) och företagsutveckling får större genomslag i den åländska ekonomin, än i större och mer diversifierade ekonomier. Figur 1 visar den åländska BNP-tillväxten i förhållande till Finland och Sverige.

Enligt ÅSUBs scenario (april 2022) beräknades BNP-tillväxten år 2022 ligga på sex procent för att sedan sakta in till drygt två procent år 2023. Detta innebär att 2023 års förädlingsvärde skulle vara knappt fyra procent lägre än 2019. En hög inflationstakt beräknades bromsa en annars stark volymtillväxt under år 2022. Den åländska ekonomin har inte återhämtat sig från pandemin lika snabbt som exempelvis Sverige och Finland, vilket gör att basen för volymtillväxten i år fortfarande ligger på en låg nivå. (ÅSUB Rapport 2022:3.)

*Preliminära beräkningar.

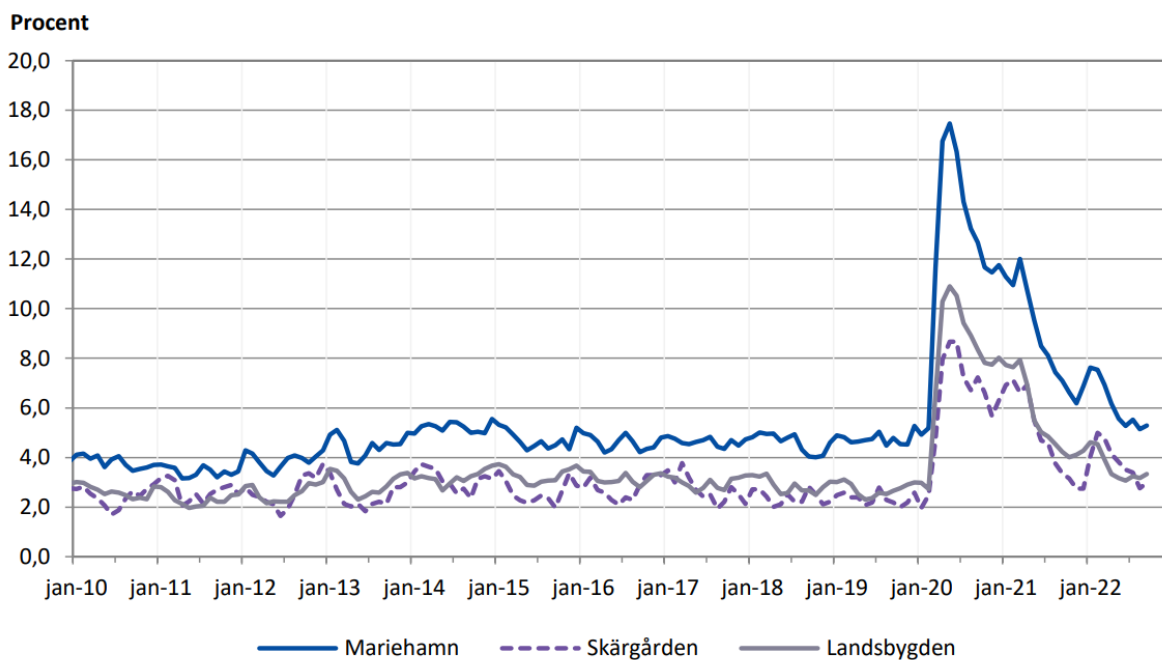
**Prognoser från Finansministeriet i Finland, Konjunkturinstitutet och ÅSUB.

Figur 1 BNP-tillväxt för Åland, Finland och Sverige 2012–2023.

Källa: ÅSUB Rapport 2022:3, ÅSUB, SC, SCB och ÅSUBs egna beräkningar

Covid-19-pandemin har fortsättningsvis konsekvenser för sysselsättningsläget på den åländska arbetsmarknaden. Även om mängden arbetslösa arbetssökande är lägre nu än under åren 2020–2021, är arbetslöshetstalet dock marginellt högre än innan pandemin. Framför allt är de långtidsarbetslösa arbetssökande (längre än sex månader) fortfarande betydligt fler än innan pandemin (Arbetsmarknad 2022:9.)

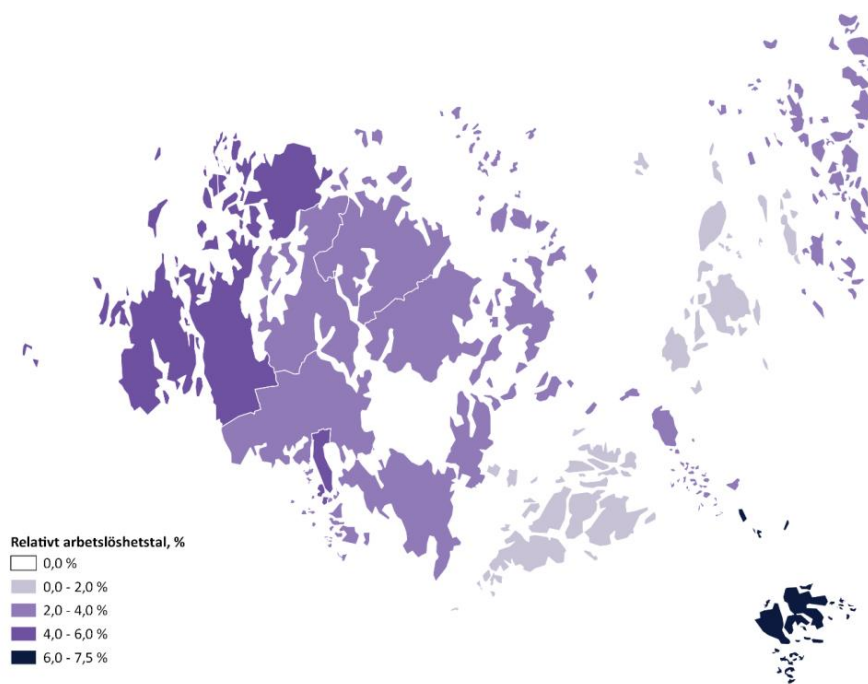
Figur 2 nedan visar regionala arbetslöshetstal år 2010–2022. Arbetslösheten har ökat betydligt under pandemiperioden. I september 2022 var det relativa arbetslöshetstalet i Åland i genomsnitt 4,1 procent, jämfört med 5,3 procent i september 2021. En regional jämförelse visar att arbetslöshetstalet i Mariehamn i september 2022 var 5,3 procent (7,1 procent i september 2021). På landsbygden var arbetslöshetstalet i september 2022 ca 3,3 procent (4,2 procent i september 2021), medan det i skärgården sjönk till 3,0 procent (3,4 procent i september 2021). (Arbetsmarknad 2022:9.)

Figur 2: Regionala arbetslöshetstal år 2010–2022

Källa: Ålands officiella statistik, Arbetsmarknad 2022:9

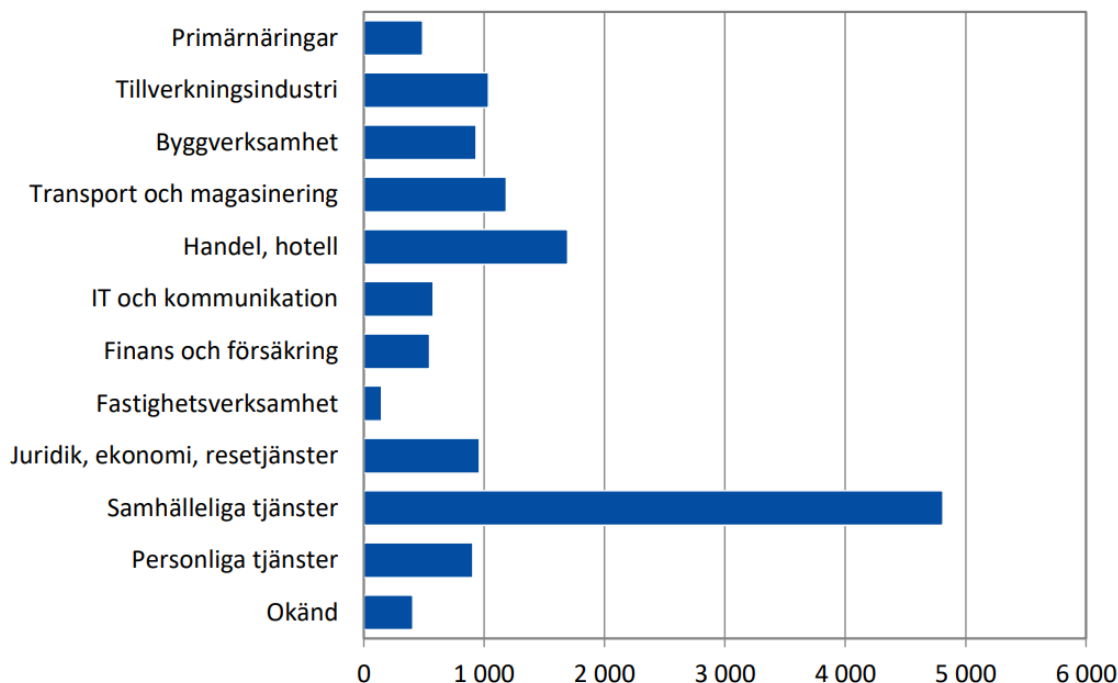
Figur 3 illustrerar det relativa arbetslöshetstalet i september 2022 efter kommun. Bland de åländska kommunerna var arbetslöshetstalet i september högst (mörklila färg) i Kökar kommun (med 7,5 procent) och lägst (ljuslila färg) i Kumlinge kommun (med 1,4 procent). (Arbetsmarknad, 2022:9.)

Figur 3 Det relativa arbetslöshetstalet i september 2022 efter kommun (procent)

Källa: Ålands officiella statistik, Arbetsmarknad 2022:9

Figuren 4 nedan visar antalet sysselsatta fördelat på näringsgren i slutet av 2020 (aggregerad nivå). Knappt en tredjedel (4 812 personer) av de sysselsatta arbetade inom samhällsliga tjänster (offentlig förvaltning, utbildning samt vård och omsorg; sociala tjänster). Andra viktiga branschgrupperingar är handel, hotell (1 695 personer), transport och magasinering (1 184 personer) samt tillverkningsindustri (1 036 personer). Näringsstrukturen har hållits relativt oförändrad sedan den första delrapporten av utvärderarna.

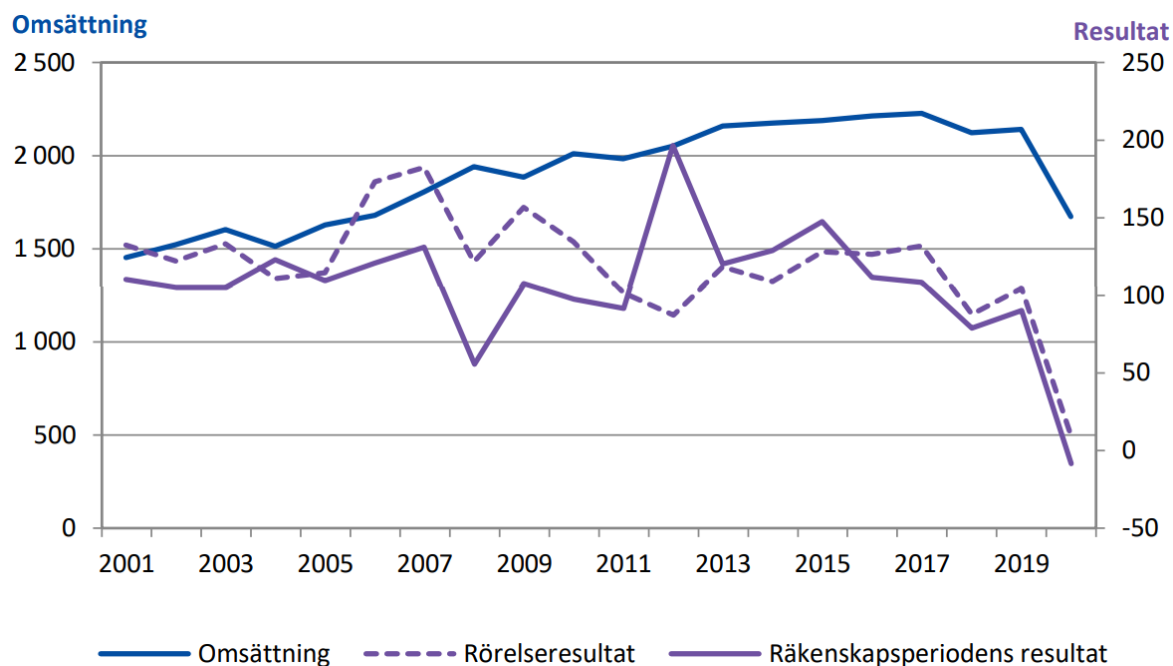

Figur 4 Sysselsättningen enligt näringsgren den 31.12.2020

Källa: Ålands officiella statistik, Arbetsmarknad 2022:10

Den totala omsättningen för de åländska företagen minskade kraftigt under år 2020, från ca 2 140 miljoner euro till ca 1 672 miljoner euro (-21,8 procent) (figur 5). Den stora minskningen beror framför allt på Covid-19-pandemin och de efterföljande restriktionerna, vilka omöjliggjorde en normal verksamhet för en stor del av företagen. Omsättningen minskade i de flesta branscher år 2020 (undantaget företagstjänster), men värst utsatt var sjötransportbranschen där omsättning mer än halverades (Ålands officiella statistik, Företag 2022:1.).

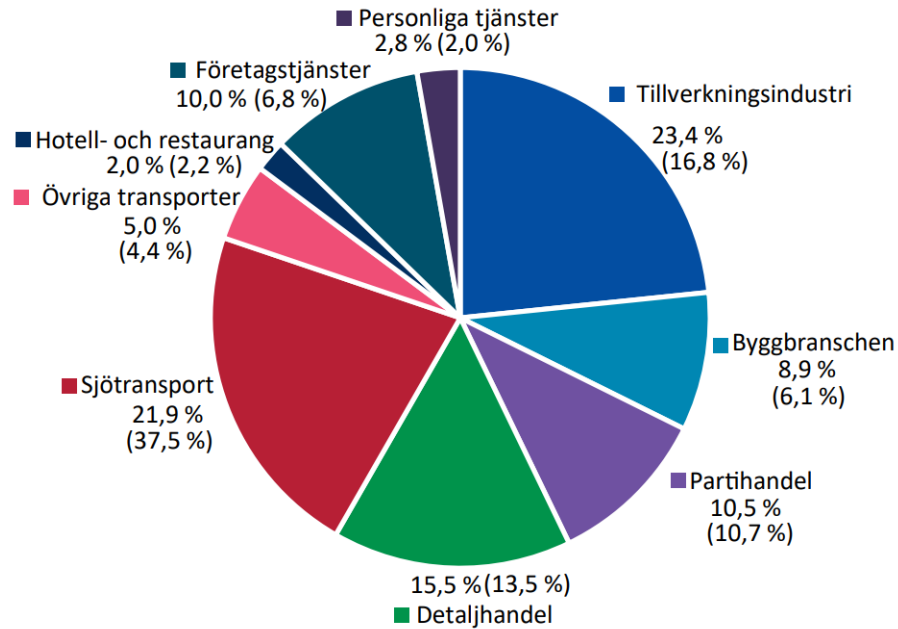
De åländska företagens rörelseresultatet sjönk med 91 procent, från nästan 105 miljoner euro till lite mer än nio miljoner euro. Resultatet minskade i sin tur med hela 109 procent mellan år 2019 och 2020, från en vinst på 90 miljoner euro till en förlust på ca åtta miljoner euro. Det sammanlagda räkenskapsperiodens resultat har inte tidigare varit negativt under perioden 2001–2019. (Ålands officiella statistik, Företag 2022:1.) Detta innebär sammantaget att, omsättningen sjönk markant år 2020, samtidigt som resultatförsämringen var ännu större. Det bör betonas att på grund av det åländska näringslivets ringa storlek kan olika bokföringstekniska åtgärder få stor genomslagskraft i statistiken (exempelvis avskrivningar eller reserveringar) (Ålands officiella statistik, Företag 2022:1.).

Figur 5 Företagens omsättning och resultat år 2001–2020, miljoner euro

Källa: Ålands officiella statistik, Företag 2022:1.

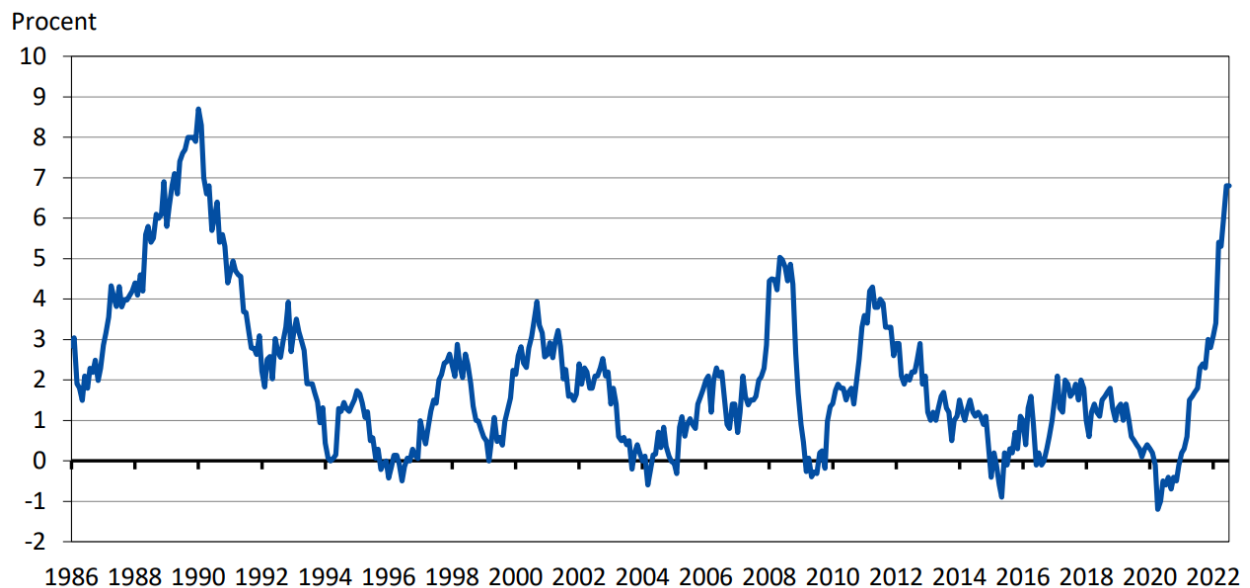
Sett till omsättningen har sjötransportbranschen tidigare varit Ålands absolut viktigaste näringsgren, trots att branschens andel av den totala omsättningen har uppvisat en sjunkande trend. Under år 2019 hade sjötransporter den högsta andelen av omsättningen med 35,1 % men under år 2020 mer än halverades omsättningen och motsvarande siffra sjönk till 21,9 %. I stället var det tillverkningsindustrin som under 2020 hade den högsta omsättningen med ca 391 miljoner euro (ca 23,4 procent). Även detaljhandeln är en relativt stor bransch (ca 15,5 procent) och tillsammans med partihandeln (10,5 procent) står handelsbranscherna för sammanlagt 26 procent av den totala omsättningen. Branschernas andel av omsättningen illustreras nedan i figur 6 (Ålands officiella statistik, Företag 2022:1.).

Figur 6 Branschernas andel av omsättningen år 2020 (2015 inom parentes)

Källa: Ålands officiella statistik, Företag 2022:1 & Företag 2017:1

Även inflationstakten har ökat markant under 2021–2022 på Åland. Detta har signifikant betydelse bl.a. för näringslivet och finansiering av investeringar. Figur 7 illustrerar inflationen månadsvis på Åland 1986–2022.

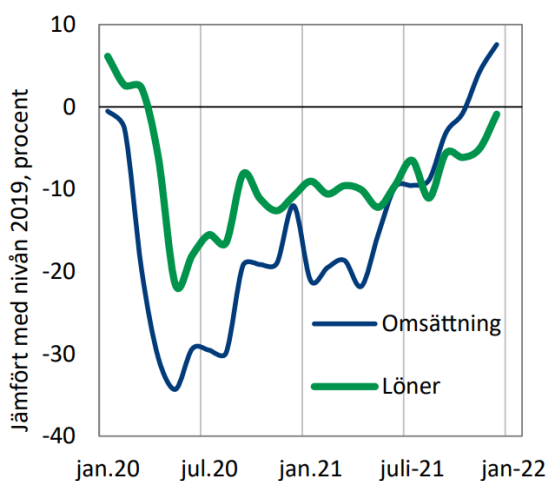
Figur 7 Inflationen månadsvis på Åland 1986–2022

Källa: Statistisk årsbok Åland 2022, ÅSUB Konsumentprisindex

Det privata näringslivet – utvecklingen i branscherna

Figur 8 illustrerar omsättningen och lönesumman inom det privata näringslivet (löpande penningvärde) 2020 – 2021, i relation till 2019. För näringslivet som helhet innebar år 2021 delvis en återhämtning och den årliga tillväxten i både vad avser omsättning och lönesumma var positiv som växte med 14 procent respektive lönesumman med drygt en procent. Det bör framhållas att jämförelseperioden för både omsättnings- och lönesummans årstillväxt år 2021 var mycket svag: omsättningen minskade med närmare 21 procent och lönesumman med nio procent under 2020. (ÅSUB Rapport 2022:3)

Näringslivets omsättning växte med 14 procent år 2021 i jämförelse med året innan. Lönesummans årstillväxt var en procent. Trots att både omsättningen och lönesumman växte låg de fortfarande tio respektive åtta procent under nivån 2019. Enligt ÅSUBs uträkningar kommer både omsättningens och lönesummans tillväxt i år vara starkare än ifjol (ÅSUB Rapport 2022:3). Det bör också noteras att effekterna av Rysslands krig mot Ukraina som startade under våren 2022 inte avspeglas i figur 8.

Figur 8 Omsättningen och lönesumman inom det privata näringslivet (löpande penningvärde) i relation till 2019, januari 2020 – december 2021.

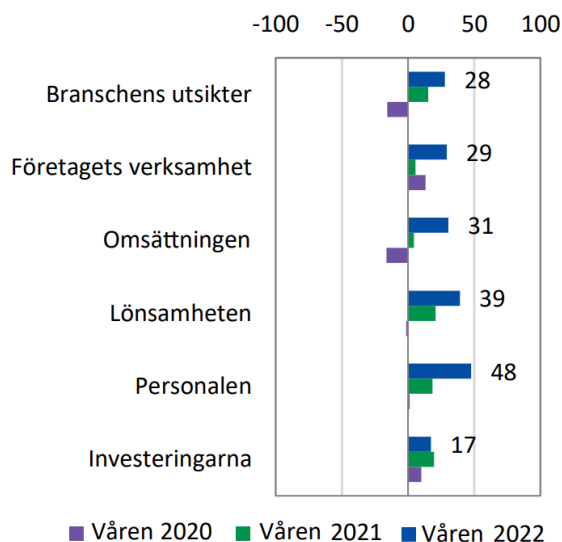
Källa: ÅSUB Rapport 2022:3

I figur 9 nedan presenteras den förväntade utvecklingen under 2020–2022 inom det privata näringslivet. Index -100...+100 reflekterar privata näringslivet förväntningar om framtiden. Konjunkturbarometern, som bygger på företagens egna bedömningar, gav i början av 2022 exceptionellt starka utslag för många av delfrågorna och förväntningarna var mer positiva än i konjunkturbarometern året innan. Det branschvisa totalindexet för framtidsbedömningarna var positivt för samtliga branscher, och större företag verkar ha mer positiva förväntningar än mindre företag. Notera dock att den senaste utvecklingen under april – oktober 2022 inte täcks in i konjunkturbarometern.

Genomsnittet (+32) på index om privata näringslivet förväntningar om framtiden i figur 9 var det högsta värde som observerats i ÅSUBs konjunkturbarometer, och både förväntningarna på omsättningen och personalstyrkans utveckling var också de mest positiva som noterats i konjunkturbarometern. Branschens utsikter, det egna företagets verksamhet samt lönsamheten var också på en hög nivå. Av svaren att döma förväntas en tydlig återhämtning inom det åländska näringslivet under de kommande 12 månaderna (ÅSUB Rapport 2022:3).

Den åländska ekonomin återhämtar sig fortfarande från pandemin, vilket gör att jämförelseperioden (nuläget) för ett flertal företag fortfarande kan betraktas som svag. Samtidigt befinner vi oss i ett läge där

inflationstakten är hög och ser ut att fortsätta vara det, vilket ökar företagens kostnader. Justeringar i prisnivåer för att neutralisera effekten av högre kostnader ökar även omsättningen. (ÅSUB Rapport 2022:3)

Figur 9 Förväntningarna om utvecklingen under 2020–2022 inom det privata näringslivet

Källa: ÅSUB Rapport 2022:3

För primärnäringsarna kan konstateras att branschen stärkts trots att osäkerhetsfaktorer gällande transporter och tillgången på säsongsarbetare tidvis oroar. Kostnadsläget för insatsvaror började stiga snabbt under hösten 2021. Kostnadstrycket för lantbruket har ytterligare stigit i och med kriget och sanktionerna, bland annat på grund av försämrade gödseltillgång och stigande energi- och bränslepriser.

Antal företag

Trenden vad gäller antalet åländska företag har i regel varit växande under de senaste åren. Den 31 december 2021 fanns det 2 788 företag på Åland, majoriteten verksamma inom tjänstebansherna (knappt 67 procent). En stor del av företagen är fåmansföretag, ungefär 84 procent av företagen sysselsätter fyra personer eller färre. Flest företag finns i Mariehamn, 1 050 stycken, vilket motsvarar nästan 38 procent av företagen på Åland.

I Mariehamn är knappt en procent av företagen verksamma inom primärnäringsarna, medan denna siffra skärgården är tolv procent (drygt åtta procent på landsbygden). Samtidigt står tjänstebansherna för ca 81 procent av företagen i Mariehamn, men bara knappt 58 procent på landsbygden och lite mer än 60 procent i skärgården.

Antalet företag ökade med 175 stycken under år 2021. Uppgifter för den sysselsatta arbetskraften år 2021 finns ännu inte tillgängliga. Under år 2020 minskade däremot sysselsättningen med hela 852 personer. Den stora minskningen av antalet sysselsatta personer år 2020 beror huvudsakligen på Covid-19-pandemin och de tillhörande restriktionerna, minskningen speglas av en nästan lika stor ökning av antalet arbetslösa personer.

Antalet nystartade företag har ökat under 2014–2021 (se tabell 2). Intressant är att både antalet nystartade och nedlagda företag har ökat under perioden.

Näringsgren	Nya företag					Nedlagda företag				
	2010	2015	2019	2020	2021	2010	2015	2019	2020	2021
Totalt	222	234	254	261	259	114	167	124	139	151
Primärnäringsar	7	9	11	9	22	5	4	4	6	6
Industri	7	18	28	21	17	4	8	8	11	14
Byggverksamhet	24	43	37	32	38	21	36	23	20	22
Handel	42	30	30	23	21	31	43	25	22	19
Transport och magasinering	7	9	8	13	15	3	10	8	9	5
Hotell, Restaurang	23	23	20	25	12	8	16	12	9	8
Information och kommunikation	13	12	10	15	21	6	4	6	6	8
Finansiell verksamhet	2	1	6	3	3	2	2	4	3	5
Företagstjänster	64	53	63	71	63	22	26	21	23	33
Personliga tjänster	33	36	41	49	47	12	18	13	30	31

Not: Siffrorna är reviderade Källa: Statistikcentralen, Företagsregister, ÅSUB

Källa: Statistisk årsbok Åland 2022

4.2 Konjunkturläget på Åland 2022

Under april 2022 samlade ÅSUB de viktigaste trenderna relaterade till ekonomisk och sociala utveckling på Åland. Analysen byggde på förfrågningar till näringslivet, uppgifter från mervärdesskatteregistret om näringslivets omsättning och löneutbetalningar samt bokslutsdata.

Följande sammanfattning innehåller nyckelpunkter i ÅSUB Konjunkturläget rapporten (publicerad april 2022).

- Direkta ekonomiska effekter av Rysslands krig mot Ukraina och de tillhörande sanktionerna kommer sannolikt att vara små för Åland. Men de indirekta effekterna förväntas bli högre; i första hand en förhöjd inflationstakt, vilket innebär högre kostnader för företag och försämrade köpkraft för hushållen. Ett högt oljepris påverkar direkt bunkerpriset, vilket påverkar marginalerna inom sjöfarten.
- Enligt ÅSUBs preliminära beräkningar blev volymtillväxten i BNP åtta procent år 2021. Enligt ÅSUBs scenario väntas en tillväxt på sex procent under år 2022. En hög inflationstakt bromsar en annars stark volymtillväxt under år 2022. Den åländska ekonomin håller fortfarande på att återhämta sig från pandemin, varför volymtillväxten procentuellt sett är högre på Åland än i Finland och Sverige, trots den höga inflationstakten.
- Inflationen drivs i första hand av stigande energipriser och störningar i värdekedjor.
- Utsikterna på den åländska arbetsmarknaden är fortfarande goda och efterfrågan på arbetskraft hög. ÅSUBs bedömning är att arbetslösheten kommer att fortsätta att sjunka framöver. Takten kommer dock avta då arbetslösheten närmar sig normalnivån och det därmed finns mindre att ta igen samtidigt som matchningsproblemen ökar.

4.3 Slutsatser av omvärldsanalysen

Dubbla externa chocker drabbade Åland under 2020–2022. Pandemin och den ryska invasionen av Ukraina orsakade betydande globala och lokala effekter, vilket också påverkade Åland. Under pandemin 2020 drabbades Åland av en mycket hög arbetslöshet. Den ekonomiska återhämtningen som var på gång efter pandemin bromsades emellertid av den ryska invasionen i Ukraina 2022 och dess konsekvenser för energipriserna, och av den stigande inflationen. I statistiken finner vi att både antalet nystartade företag och nedlagda företag har ökat under de senaste åren på Åland. Vissa sektorer påverkades mer än andra av pandemin och den mycket viktiga sjötransportsektorn är framför allt relevant att nämna.

Trots de externa chockerna, har antalet företag på Åland ökat under programperioden och befolkningen har haft en positiv utveckling. Antalet invånare har fortsättningsvis haft en god ökningstakt på Åland under perioden 2014–2022. Vi kan även konstatera att den gröna omställningen har nått Åland, och omställningen har ökat i fart under programperioden. Näringslivets energieffektivitet och ökad användning av förnybar energi spelar en ännu större roll på dagens Åland.

5. Finansiellt genomförande och indikatoruppföljning

5.1 Finansiellt genomförande och förändringar i strukturfondsprogrammet

Europeiska kommissionen godkände den 17 december 2014 Programmet "Entreprenörskap och kompetens" på Åland med finansiering från två fonder, Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden (ESF). Programmets strategi är koncentrerad till två insatsområden "Entreprenörskap och innovation" (Eruf) och "Delaktighet och kompetens" (ESF). Målsättningen är att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten, förnya och diversifiera det åländska näringslivet och bidra till ett välutbildat, jämställt och aktivt inkluderande samhälle. Ett sammandrag av Strukturfondsprogrammet med tillhörande prioriterade insatsområden och tematiska mål presenteras i Tabell 1.

Programmet har varit aktivt sedan 2014, men under den senare delen av programperioden har ett antal förändringar av Programmet skett. Den 23 december 2020 antogs av Europaparlamentet och Rådet den s.k. React-EU förordningen, enligt vilken medlemsstaterna tilldelades ytterligare medel för åren 2021–2022. Bakgrunden var Covid-19-pandemin och medlen infördes för krisreparation, men också för att förbereda för en grön, digital och resilient omställning och återhämtning av ekonomin. På grund av pandemin beslutade alltså Kommissionens att förlänga Programmet och slutrapporteringen ska nu ske när alla projekt är avslutade i slutet av 2023.

Kommissionen godkände Landskapsregeringens förslag till ändring av strukturfondsprogrammet den 15 april 2021 (se tabell 2). Ändringen innebar två delar, ny REACT finansiering och omfördelning av befintliga Eruf medel. Tilläggsanslaget (REACT) till Åland beslutades till 923 868 euro. Under 2021 delades 726 000 euro mellan Eruf och ESF och under 2022 tilldelades ESF 197 868 euro. Finansieringen gick in i det nya tematiska målet *Främjande av krisreparation i samband med Covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin*.

För att motverka konsekvenserna av pandemin reviderade kommissionen även det befintliga regelverket med förenklingar och möjligheten att stödja små och medelstora företag med rörelsekapital, vilket tidigare inte varit möjligt. Landskapsregeringen beslutade att omfördela medel från finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital inom Programmets finansieringsram. 1 500 000 euro omfördelades till rörelsekapital (likviditetstöd) för att stötta SMF företag som drabbats av Covid-19-pandemin. Förslaget bottnade i att försöka stärka samhället och införa åtgärder som gör det mindre sårbart och ge fler möjlighet till arbete, även om det bara är för en kortare period. Bakomliggande orsaker var också att finansieringsinstrumentet inte hade nått uppsatta förväntningar och därför avslutades samtidigt som resterande medel omfördelades. Se tabell 3 för den uppdaterade budgeten för Ålands strukturfondsprogram.

Tematiskt mål TM	Finansieringsram 2014–2020*	År 2021	År 2022	ESF andel	Ny Finansieringsram 2014–2022*
TM Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resiliert återhämtning av ekonomin		+ 363 182 €			+363 182 €
Total Eruf	4 665 076 €	+ 363 182 €	0	100 %	5 008 257 €
TM Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resiliert återhämtning av ekonomin		+ 363 182 €	+ 197 868 €	100%	+561 050 €
Totalt ESF	5 004 284 €	+ 363 182 €	+ 197 868 €	100%	5 565 334 €

*exkl. tekniskt stöd 399 640 €

	Medfinansieringsgrad (%)	Reviderad totalbudget
Eruf	53,63 %	5 008 257 €
ESF	55,04 %	5 565 334 €
ESF tekniskt stöd	50 %	399 640 €
Total finansierad budget	54,21 %	10 973 231 €
Totala stödberättigande utgifter (offentlig) som deklarerats av stödmottagare till den förvaltande myndigheten (sept 2022).		9 519 886 € (86,8 % av totalen)

I tabellerna 4 och 5 nedan beskrivs de projekt som har beviljats stöd under strukturfondsprogrammet 2014-2020 (per 2022). Totalt har 47 projekt genomförts inom Eruf (inklusive 29 utbetalda likviditetsstöd) och 24 projekt inom ESF (inklusive ett projekt om tekniskt stöd, TA). Det tekniska stödet och likviditetsstödet är inte inkluderat i tabellerna. Tabellerna nedan beskriver projektens syfte och innehåll, hur mycket finansiering de har beviljats och fått utbetalt i stöd samt under vilket period projekten var aktiva. Som presenteras i tabellerna nedan är några av projekten som är finansierade av React under Eruf fortfarande pågående. Projekt finansierade av React är markerade med grått. Flera projekt under ESF är också fortfarande pågående.

Tabell 4: Eruf-projekt som har beviljats stöd (läget 12.09.2022)			
Projekt (och stödmottagare)	Beviljat stöd	Innehåll och syfte	Projektid
Åland Sailing Robots (Högskolan på Åland)	349 516 euro varav Eruf 174 758 euro (utbetalt 347 571,06 euro varav Eruf 173 785,53 euro)	Mobil plattform som är autonom och använder vind- och solenergi, som stöd till utvecklandet av seglande robotar	1.1.2016 - 31.12.2018 (Förlängt till 31.3.2019)
Business Lab (Högskolan på Åland)	345 350 euro varav Eruf 172 675 euro (utbetalt 325 034,11 euro varav Eruf 162 517,06 euro)	Främjar nyföretagande och förkortar tiden från idé till kommersialisering för framförallt unga nya företagare	1.2.2015-31.12.2021
Finansieringsinstrument: Offentligt riskkapital (Ålands Utveckling Ab)	Reviderad kapitalbas 1 449 099,13 euro genom landskapsregeringens beslut 17.6.2021	Ägarkapital eller lån till små och medelstora tillväxtföretag med hemort på Åland. Åtgärden ska stödja strategin för smart specialisering samt företagens förmåga till förnyelse av produkter och marknader stärks och fler produkter och tjänster kommersialiseras.	Investeringsperiod 8.12.2015 - 20.6.2019 Förvaltningsperiod 21.6.2019 - 31.12.2027
Utveckla framtidens företag – från idé till export (Ålands Näringsliv AB)	883 478,91 euro varav Eruf 441 739,46 euro (Utbetalt: 882 881,23 euro varav Eruf 441 440,62 euro).	Rådgivningskoncept för entreprenörer med nya idéer samt etablerade företag som vill expandera	1.1.2016-31.12.2020
Energismart Åland (Ålands Teknolog- och energicentrum)	79 683 euro varav Eruf 39 841,50 euro (Utbetalt: 67 775,46 euro varav Eruf 33 887,73 euro.)	Utveckla energirådgivningstjänster och informationskanaler och utveckla Åland som testområde för smarta energisystem	1.10.2016-31.12.2017
Utveckla framtidens företag – REACT (Ålands Näringsliv)	242 631 euro varav Eruf 100% (42 369,68 euro varav Eruf 100 %)	Stödja, inspirera samt utveckla Ålands företag(are) och potentiella blivande företagare i de nya förutsättningarna som uppkommit i och med coronapandemin.	Pågående 28.4.2021-28.2.2023
Business Lab React Åland (Högskolan på Åland)	120 370 euro varav Eruf 100% (0,00 euro varav Eruf 100 %)	Främjar nyföretagande och förkortar tiden från idé till kommersialisering för framförallt unga nya företagare.	Pågående 28.4.2021-31.12.2022

Tabell 5. ESF-projekt som har beviljats stöd (läget 12.09.2022)

Projekt (och stödmottagare)	Beviljat stöd	Innehåll och syfte	Projektid
Emmaus Returcafé (Emmaus Åland r.f.)	973 376,60 euro varav ESF 486 688,30 euro (Utbetalt: 913 947,36 euro varav ESF 456 973,68 euro)	Integrera långtidsarbetslösa på arbetsmarknaden	1.1.2016 - 31.12.2018
En samordnad sysselsättningsenhet (Ung resurs r.f.)	294 683,00 euro varav ESF euro 147 341,50 (Utbetalt: 206 456,99 euro varav 103 228,50 euro ESF)	Verka för att arbetsmarknaden blir mer tillgänglig för unga NEETs och för övriga långtidsarbetslösa genom ett flexibelt och intensivt stöd till den enskilde i vardagen.	1.7.2018-28.2.2021
Flex-In, en flexibel väg till inklusion (Medborgarinstitutet/ Mariehamns stad)	634 002,60 euro varav ESF 317 001,30 euro (Utbetalt: 634 002,61 euro varav ESF 317 001,31 euro)	Kurssystembygge med bl.a. studiematerial för undervisning i svenska för inflyttade	1.11.2015 - 30.9.2019 (Förlängt till 31.12.2019)
Returhuset – förstudie (Ålands Miljöservice kf)	9 700 euro varav ESF 4 850 euro (Utbetalt: 9 700 euro varav ESF 4 850 euro)	Byggnad med mottagning, verkstad och butik (förstudie)	3.8.2015 - 31.8.2016
Mise Textilprojekt (Ålands Miljöservice kf)	56 546 euro varav ESF 28 273 euro (Utbetalt: 56 546 euro varav ESF 28 273 euro)	Returfunktion för textil, bygger på Returhuset- förstudie	1.6.2017 - 30.6.2018
Emmaus växtkraft (Emmaus Åland rf)	309 937,60 euro varav ESF 154 968,80 euro (Utbetalt: 309 568,02 euro varav ESF 154 784,01 euro)	Arbetsverkstäder för arbete med målet att öka personers sociala deltagande i samhället och anställningsbarhet.	1.1.2019-31.12.2020
Emmaus växtkraft 2.0 (Emmaus Åland r.f.)	300 000,40 euro varav ESF 150 000,20 euro (Utbetalt: 157 036,89 euro varav ESF 78 518,45 euro)	Emmaus Växtkraft 2.0 bygger på tidigare projekt med samma namn men med utökat fokus på de som drabbades p.g.a. Covid-19 pandemin.	Pågående 1.1.2021-31.12.2022
Vi välkomnar fler (Ålands Näringsliv r.f.)	94 500 euro varav ESF 47 250 euro (Utbetalt: 0 euro)	Skapa förutsättningar för att utrikesfödda stanna på Åland genom att tillvarata kompetensen och bredda möjligheterna till entreprenörskapsstöd för att öka företagandet bland deltagarna.	Pågående 1.8.2022-30.9.2023

Hållbar utveckling (Ålands Centralandelslag, ÅCA)	54 173,20 euro varav ESF 27 086,60 euro (Utbetalt: 43 697,06 euro varav 21 848,53 euro ESF).	Ett kvalitetsledningsprojekt för hållbart tänkande i organisationen	1.7.2015 - 31.7.2017
Välkommen in (Ålands Näringsliv)	362 526 euro varav ESF 181 263 euro (Utbetalt: 354 613,01 euro varav ESF 177 306,51 euro)	Öka kompetens och servicenivå bland verksamhetsidkare och persona	1.7.2015 - 31.3.2017 (Förlängt till 31.8.2017)
HÅY – Helhetsundervisning vid Ålands gymnasium (Ålands yrkesgymnasium)	231 000 euro varav ESF 115 500 euro (Utbetalt: 128 832,55 euro varav ESF 64 416,28 euro).	Ny utbildningsinsats med digitala verktyg, ett entreprenörmässigt tänkande och arbetslivets medverkan	1.1.2017 - 31.7.2020
Kustens mat (Ålands yrkesgymnasium)	447 603 euro varav ESF 223 801,50 euro (Utbetalt: 319 474,68 euro varav ESF 159 737,34 euro).	Erbjuder deltagarna en ny examensgivande kurshelhet inom mathantverk	1.8.2015 - 31.12.2019
VÅG – Vuxenutbildning i Ålands gymnasium (Ålands yrkesgymnasium)	513 884 euro varav ESF 256 942 euro (Utbetalt: 353 303,03 euro varav ESF 176 651,52 euro).	Utveckla hållbara strukturer för det livslånga lärandet	1.11.2015 - 30.9.2018
Skärgårdsakademin (Företagsam skärgård r.f.)	381 910,40 euro varav ESF 190 955,20 euro (Utbetalt: 338 370,10 euro varav 169 185,05 ESF).	Fortbilda företagare (och ev. kommunalt anställda) inom främst IKT	1.7.2016 - 30.6.2019 (Förlängt 31.12.2019)
Kompetensutveckling Inpex 2017-2020 (Inpex Ab)	4 001,97 euro varav ESF 2 000,99 euro (Utbetalt: 4 001,97 euro varav ESF 2 000,99 euro)	Bygga kompetens hos personalen i hållbart tänkande och kvalitetsledningssystem	1.7.2017 - 31.12.2020
Kompetenshöjande och miljöbesparing (Energi- och Miljötekniska Föreningen i Landskapet (EMIL))	301 428,00 euro varav ESF 150 714,00 euro (Utbetalt: 164 136,75 euro varav ESF 82 068,38 euro)	Höja kompetensen på anställda inom de olika medlemsföretagen. Säkerhet och miljösäkerhet är nyckelord.	Pågående 2.9.2018 – 31.12.2022 (förlängt)
Optinova Academy (Optinova Ab)	58 860 euro varav ESF 29 430 euro (Utbetalt: 12 457,07 euro varav ESF 6 228,54 euro)	Fortbildning av personalen under pandemin. Syftet är att ha en mer välutbildad personal som kan möta framtida utmaningar.	Pågående 20.9.2020 – 31.12.2022
Åland Gear Up (Högskolan på Åland)	225 260 euro varav ESF 112 630 euro (Utbetalt: 0 euro).	Stöttning till turistbranschen som behöver ställa om i spåren av pandemin för att öka sin konkurrenskraft och fortsatt ha lönsamhet.	Pågående 1.8.2021 - 30.6.2023
En flexibel skola i skärgårdsmiljö (Utbildnings- och kulturavdelningen/Ålands landskapsregering)	166 000 euro varav ESF 83 000 euro (Utbetalt: 109 543,30 euro varav ESF 54 771,65 euro)	Skapa system som kan trygga en kvalitativt likvärdig undervisning i elevens närmiljö och som möjliggör för små skolor att erbjuda relevanta och	1.8.2015 - 31.10.2017 (Förlängt 31.12.2017)

		lockade lärartjänster i de olika skolorna.	
Vägledning (Utbildnings- och kulturavdelningen/Ålands landskapsregering)	170 900 euro varav ESF 85 450 euro (Utbetalt: 149 369,90 euro varav ESF 74 684,95 euro)	Skapar ett system som tryggar likvärdig vägledning	1.1.2017 - 31.12.2018 (Förlängt 31.7.2019)
Sommarpraktikant 2021 (Ålands Näringsliv r.f.)	266 636 varav ESF 100% (Utbetalt: 265 423,62 euro varav ESF 100 %).	Projektet ska se till att 220 ungdomar födda mellan 2002 och 2005 har sysselsättning under sommaren på minst fyra veckor.	Projektperiod: 7.4.2021 – 31.12.2021
Nya utbildningar inom hållbar energi och teknik (Utbildnings- och kulturavdelningen, Utbildningsbyrån)	97 000 euro varav ESF 100 % (Utbetalt: 0 euro varav ESF euro)	skapa förutsättningar för att tillhandahålla den tekniska kompetens inom förnyelsebara energi- och teknikformer som behövs för att sköta drift, löpande underhåll- och servicearbeten av till exempel vindkraftsturbiner, solpaneler och elbilar.	Pågående 1.1.2022 – 31.12.2022
Sommarpraktikant 2022 (Ålands Näringsliv r.f.)	197 868 euro varav ESF 100 % (Utbetalt: 0 euro)	Projektet leder till att 160 åländska ungdomar födda år 2004, 2005 eller 2006 har sysselsättning under sommaren om minst fyra veckor	Pågående 19.4.2022–30.11.2022
Tekniskt stöd (Näringsavdelningen/Ålands landskapsregering)	199 820 euro varav ESF 199 820 euro (Utbetalt: 111 102,15 euro varav ESF 55 551,08 euro).	Tekniskt stöd har beviljats för att finansiera en del av de administrativa utgifterna för Programmets förvaltning och genomförande samt för information och kommunikation.	1.1.2015 - 31.12.2020

5.2 Indikatorer och uppföljning

I detta avsnitt går vi igenom de indikatorer som kopplats till Eruf, ESF och React och gör en ansats till att analysera de resultat (värden) som erhållits samtidigt som vi för en mer generell diskussion om indikatorerna och om de projekt som nu genomförs. I tabell 6 nedan presenteras de särskilda målen och resultatindikatorerna för Eruf och ESF, samt den nya fonden React och den därtill tillhörande måluppfyllelsen för 2023.

Tabell 6. Resultatindikatorer för Eruf och ESF					
Fond	Särskilt mål	Resultatindikatorer	Mål 2023	Rapportering *	
Eruf	Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer	Förädlingsvärde (€) per arbetstimme för valda branscher vilka närmare definierats i Programmet	50	2017, 2019 och slutrapport	
	Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF)	Förändrad omsättning i SMF (€) inom alla sektorer, förutom fiske, vattenbruk och primärproduktion	1 405 022 000	2017, 2019 och slutrapport	
		Förändrad sysselsättning (anställda) i SMF	6 200	2017, 2019 och slutrapport	
React inom Eruf	Återhämtning för SMF företag	Antal nya företag som överlevt på marknaden	28	2023	
ESF	Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden	Icke förvärvsarbetande som söker arbete efter avslutad åtgärd	30 (18 män/ 12 kvinnor)	Årligen	
		Deltagare i utbildning efter avslutad åtgärd	50 (25 män/ 25 kvinnor)	Årligen	
		Deltagare i sysselsättning, inklusive egenföretagande, sex månader efter avslutad åtgärd	35 (20 män/ 15 kvinnor)	2019 och slutrapport	
		Deltagare i utbildning, som leder till en examen, en lärlingsutbildning eller en praktikplats sex månader efter att de lämnat projektet	50 (25 män/ 25 kvinnor)	2019 och slutrapport	
	Minskad risk för marginalisering	Missgynnade deltagare som söker arbete, studerar, får kvalifikation, deltar i sysselsättning, inklusive egenföretagande, efter avslutad åtgärd	45 (16 män/ 29 kvinnor)	Årligen	
		Deltagare i sysselsättning, inklusive egenföretagande, sex månader efter avslutad åtgärd	45 (16 män/ 29 kvinnor)	2019 och slutrapport	
	Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften	Deltagare som erhållit en kvalifikation efter avslutad åtgärd	500 (200 män/ 300 kvinnor)	Årligen	
		Deltagare med förbättrad arbetsmarknadssituation sex månader efter avslutad åtgärd	100 (40 män/ 60 kvinnor)	Årligen	
	Flexibla och relevanta utbildningssystem	Antal utbildningsanordnare som tar i bruk en ny metod eller ett nytt system	2	Årligen	
		Antal system som används ännu sex månader efter projektavslut	2	Årligen	
	React inom ESF	Återhämtning och främjande av sysselsättning	Antal deltagare i sysselsättning sex månader efter avslutad åtgärd	20	2023

Den europeiska regionala utvecklingsfonden:

Inom den europeiska regionala utvecklingsfonden finns två insatsområden. Insatsområdet *Entreprenörskap och innovation* har funnits sedan starten av Programmet, och det nya insatsområdet *Återhämtning för SMF företag* skapades för medel från React under 2021 på grund av Covid-19 pandemin. Inom Eruf finansieringen hittar vi också de medel som omfördelats från finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital till att användas som likviditetsmedel till företag. Dessa medel kopplades till målet *Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF)*. Se tabell 7 nedan.

Resultatindikatorer ERUF (1.1 och 1.2)

Insatsområdet *Entreprenörskap och innovation* har två tematiska mål med tillhörande resultatindikatorer. Vidare finns en ny resultatindikator till det nya insatsområdet *Återhämtning och främjande av sysselsättning*. I de tidigare utvärderingsrapporterna från 2017 och 2019 menar utvärderarna att resultatindikatorerna för Eruf-delen av Programmet är generella och svåra att tolka. Man menar att det åländska programmets storlek gör att indikatorerna kommer påverkas betydligt mer av makroekonomiska trender än för andra större program och att det därför är svårt att påvisa effekt. Detta har varit än mer tydligt under slutet av programperioden då Covid-19-pandemin har haft stor påverkan på Ålands ekonomi och företagens utveckling. Även om resultatindikatorerna är svåra att använda för att dra slutsatser, så ger de ändå en värdefull överblick av helhetsläget i den åländska ekonomin. Resultatindikatorerna för Eruf presenteras nedan i Tabell 7.

Tabell 7. Resultatindikatorer ERUF				
Resultatindikator	Särskilt mål (Tematiskt mål)	Utgångsvärde	Mål (2023)	Resultat 2016* (senast möjliga år)
Förädlingsvärde per arbetstimme för valda branscher (€)	Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer	41,9 (2009)	50,0	43,0
Förändrad omsättning i SMF (€)	Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF)	1 255 434 000 (2012)	1 405 022 000	1 400 561 000
Förändrad sysselsättning (anställda) i SMF	Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF)	6 069 (2012)	6 200	5 567
Resultatindikator för det nya insatsområdet "återhämtning för SMF företag				
Antal nya företag som överlevt på marknaden	Återhämtning för SMF företag		28	Indikatorn ska rapporteras 2023 och det finns ännu inga uppgifter tillgängliga.

*Även om siffrorna rapporterade i utvärderingen från 2019, är de senaste resultaten från 2016.

Resultatindikatorerna för Eruf ska inte rapporteras förrän december 2023 när Programmet slutrapporteras och vi kommer därför inte i denna rapport analysera resultaten i detalj. Resultaten från den senaste mätningen från 2016 visar dock att målen redan då var på god väg att uppnås. På grund av programändringen har målsättningen för 2023 för indikatorn *förädlingsvärde* minskat från 54,2 till 50,0 sedan utvärderingen 2016.

Utfalls/aktivitets-indikatorer Eruf

Indikatorerna som presenteras i Tabell 8 är aktivitetsindikatorer (input) som framför allt mäter volymen av deltagande och engagemang i Programmets projekt. Några är också utfallsrelaterade (output) indikatorer (exempelvis antalet nya årsarbetsplatser) som påminner mer om resultatindikatorer och som uppvisar generella men mätbara effekter.

Redan under perioden för den förra utvärderingen (2018-2019), hade flera av målen för 2023 mötts och den generella trenden för projekten var positiv. Som vi ser i [tabell 8](#) nedan ger de uppdaterade resultaten en än mer positiv bild. Nästan alla generella mål för 2023 har mötts med stor marginal. I många fall ser vi att målen har överstigits med flera 100 procent.

Tabell 8. Utfallsindikatorer/Aktivitetsindikatorer för ERUF:1.1 Främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer och 1.2. Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF)		
Generella indikatorer	Mål 2023/ Uppnått resultat 2021	Kommentar
1.1 och 1.2 Antal företag som får stöd	17/58 och 50/594	Målet är uppnått med stor marginal för 1.1 och med ännu större marginal för 1.2
1.1 Antal företag som får annat stöd än bidrag (Riskkapital)	11/11	Målet är uppnått.
1.1 och 1.2 Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt	10/47 och 50/594	Målet är uppnått med stor marginal för 1.1 och med ännu större marginal för 1.2
1.2 Antal nya företag som får stöd	8/358	Målet är uppnått med stor marginal
1.1 och 1.2 Nya årsarbetsplatser (sysselsättningsökning)	10/80 och 5/64	Målet är uppnått med stor marginal för 1.1 och för 1.2
1.1 Privat investering som matchar offentligt stöd till innovations- eller FoU-projekt	1 788 000 euro / 1 763 133 euro	Målet är praktiskt taget uppnått.
1.1 och 1.2. Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	17/29 och 5/62	Målet för 1.1. och 1.2 har nåtts med marginal. Dock finns här ett mått av "bedömning" av vad som utgör nya produkter vilket kan göra rapporteringen svår att validera.
1.1 och 1.2 Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	17/52 och 15/124	Målet för 1.1 och 1.2 har nåtts med marginal. Även här finns potentiellt svårigheter med bedömning av indikatorn

Programspecifika indikatorer		
1.1 Projekt för samverkan mellan näringsliv och högskola	2/2	Målen för programperioden är uppnådda med 2 projekt, ingen förändring från 2019.
1.1 Blivande nyföretagare i en företagskuvös	10/35	Målet är uppnått med marginal.
1.2 Företag som infört miljöledningssystem	15/0	Resultatet för denna indikator är 0 för ett mål om 15 företag. Anledningen presenteras i text ovan.
1.2 Företag som infört energieffektiviseringsprogram	30/0	Resultatet för denna indikator är 0 för ett mål om 30 företag. Anledningen presenteras i text ovan.

Den stora marginalen vad gäller måluppfyllelse öppnar för en diskussion om huruvida målen var satta för lågt från start. Vad man dock inte får glömma är att förändringarna som skett inom strukturfondsprogrammet på grund av pandemin, finansieringen från React, har gjort att fler företag har kunnat nås. Detta visste man inte när målen sattes i starten av Programmet. Förvaltningsmyndighetens beslut om en justerad investeringsperiod för Programmets finansieringsinstrument för offentligt riskkapital gjorde det också möjligt att nå fler företag genom likviditetsmedlen. Detta innebär också att målvärdet för 2023 för den prioritering som tillhör finansieringsinstrumentet, *1.1 Privat investering som matchar offentligt stöd till innovations- eller FoU-projekt*, har reviderats och minskats sedan den tidigare utvärderingsrapporten.

I utvärderingen från 2019 rapporterades att de programspecifika aktivitetsindikatorerna gällande miljöledningssystem och energieffektivisering inom SMF inte har utvecklades som planerat. Resultaten från 2021 visar att dessa mål fortfarande är långt från att nås. Förklaringen till detta handlar enligt årsrapporten från 2020 om att projekten var del i en större helhet vars tidtabell inte höll, något som bedömdes vara utanför projektägarnas möjligheter att påverka och som gjorde att projekten inte kunde fullföljas. Inom ramen för den återstående programfinansieringen har ett arbete påbörjats med syfte att utveckla energirådgivningstjänster inom ramen för energikontor på Åland och förberedelser för att lyfta fram Åland som ett möjligt testområde för smarta energisystem i ett stort landsomfattande projekt för en smart energiplattform. Efter programmets slut har det arbetet fortsatt inom ramen för projektet Smart Energy Åland.

De medel som omfördelades inom Eruf för att användas som likviditetsmedel är kopplade till två indikatorer. I tabell 9 presenteras de indikatorer som är valda utifrån en indikatorpalett som Kommissionen presenterade i samband med de lättnader i regelverket som tilläts för att avhjälpa de allvarliga konsekvenser som Covid-19-pandemin medförde.

Tabell 9. Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF)) (Likviditetsstöd)		
Indikatorer	Mål 2023/ Uppnått resultat 2021	Kommentar
1.2 Bidragsstöd till små och medelstora företag för rörelsekapital (bidrag)	1 500 000/1 537 060	Målet är uppnått.
1.2 Antal små och medelstora företag med bidrag för rörelsekapital	27/29	Målet är uppnått.

Totalt har 26 olika företag beviljats likviditetsstöd vid 29 tillfällen. Under 2020 fick 16 företag stöd som uppgick till totalt 1 154 000 euro och under 2021 fick 13 företag stöd som uppgick till 383 060 euro. Det innebär att målen uppsatta för likviditetsstödet har uppnåtts.

De medel som tillfördes till Eruf under 2021 från EU:s React fond placerades under det nya målet *Återhämtning för SMF företag* och fokuserar på åtgärder mot krisens effekter när det gäller arbetsmarknaden och verksamhetsmiljön för små och medelstora företag genom att erbjuda finansiering som främjar och snabbar upp en strukturomvandling. Som man ser i tabell 10 nedan är två av de fem uppsatta målen redan uppnådda och två har kommit en bra bit på vägen. Eftersom detta insatsområde enbart varit aktivt sedan 2021 har det fortfarande projekt som är igång och som inte än har rapporterat sina resultat. Till exempel så kommer måluppfyllelsen för indikatorn *Bidragsstöd till små och medelstora företag för rörelsekapital (bidrag)* att öka eftersom anslaget i princip är uppbundet till två projekt som pågår till slutet av 2022 och till början av 2023. Det finns därför goda möjligheter att målen kommer att uppnås eller i alla fall vara nära att uppnås innan programtiden är slut.

Tabell 10. Utfallsindikatorer för det nya insatsområdet ”återhämtning för SMF företag” (React)		
Indikator	Mål 2023/ Uppnått resultat 2021	Kommentar
(CV20) Bidragsstöd (euro) till små och medelstora företag för rörelsekapital (bidrag)	363 181/42 370	Målet är inte uppnått än, men beräknas uppnås eftersom i princip hela budgeten är uppbundet till två projekt som pågår till slutet av 2022 och till början av 2023.
(CV24) Antal SMF företag som får annat stöd än ekonomiskt	100/132	Målet är uppnått
(CV5) Antal nya företag som får stöd	70/62	Målet är inte uppnått än. Det finns fortfarande möjligheter att målet kommer att uppnås innan 2023
(CV28) Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	13/15	Målet är uppnått.
(CV29) Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	26/13	Målet är inte uppnått än. Det finns fortfarande möjligheter att målet kommer att uppnås innan 2023.

Europeiska socialfonden

Inom den europeiska socialfonden finns det två insatsområden. Insatsområdet *Delaktighet och kompetens*, har funnits med sedan starten av Programmet och insatsområdet *Återhämtning och främjande av sysselsättning React-EU*, skapades under 2021 på grund av Covid-19 pandemin.

Resultatindikatorer ESF

Insatsområdet Delaktighet och kompetens har fyra tematiska mål med tillhörande resultatindikatorer. Därutöver finns en ny resultatindikator till det nya insatsområdet Återhämtning och främjande av sysselsättning.

De mest omvärldskänsliga indikatorerna för ESF är indikatorer som beaktar om deltagare kommit i sysselsättning efter deltagande i programåtgärd och huruvida man med en programåtgärd lyckats minska risken för marginalisering. Detta är speciellt viktigt att påpeka i denna utvärdering som analyserar resultat från 2019-2021 då Covid-19-pandemin hade stor påverkan både på sysselsättning, företagande och risk för marginalisering.

Även om man kan konstatera att denna typ av åtgärd kan vara än mer viktig i perioder av kris, så är det också svårare att analysera resultaten i förhållande till de uppsatta målen. Vi återkommer till detta i analysen av intervjuerna i kapitel 6 *Bedömning av genomförandet av Programmet*. I tabell 11 nedan presenteras resultatindikatorerna med aktuell måluppfyllelse och med kommentarer om möjligheterna att uppnå de i Programmet fastlagda resultatmålen. Resultaten i tabellen rapporteras 2022, men de senaste siffrorna som har redovisats är från 2021. Tabell 11 är markerad med olika blåa färger för att särskilja de olika tematiska målen från varandra.

Resultatindikatorer	Särskilt mål (Tematiskt mål)	Investerings-prioritering	Mål 2023/ Situation 2022* (kumulativt)	Kommentar
Icke förvärvsarbete som söker arbete efter avslutad åtgärd	Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden (Tematiskt mål 8)	2.1	30/0 (0%)	Målet är inte uppnått, och beräknas heller inte att nå eftersom inga projekt är aktiva inom målet.
Deltagare i utbildning efter avslutad åtgärd	Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden (Tematiskt mål 8)	2.1	50/12 (24 %)	Målet är inte uppnått, och beräknas heller inte att nå eftersom inga projekt är aktiva inom målet.

Antal deltagare i sysselsättning, inklusive egenföretagande, sex månader efter avslutad åtgärd	Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden (Tematiskt mål 8)	2.1	35/20 (57,14 %)	Målet är uppnått mer än till hälften, men beräknas inte nås eftersom inga projekt är aktiva inom målet.
Deltagare i utbildning, som leder till en examen, en lärlingsutbildning eller en praktikplats sex månader efter att de lämnat projektet	Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden (Tematiskt mål 8)	2.1	50/9 (18 %)	Målet är inte uppnått, och beräknas heller inte att nås eftersom inga projekt är aktiva inom målet.
Antal deltagare i sysselsättning, inklusive egenföretagande, sex månader efter avslutad åtgärd	Minskad risk för marginalisering (Tematiskt mål 9)	2.2	45/54 (120 %)	Målet är uppnått.
Antal missgynnade deltagare som söker arbete, studerar, erhåller en kvalifikation, deltar i sysselsättning inklusive egenföretagande efter avslutad åtgärd	Minskad risk för marginalisering (Tematiskt mål 9)	2.2	45/23 (51,11%)	Målet är uppnått till hälften.
Antal deltagare med förbättrad arbetsmarknadssituation sex månader efter avslutad åtgärd	Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften (Tematiskt mål 10)	2.3	100/0 (0%)	Målet är inte uppnått. Enligt Landskapsregeringen är målet felplacerat och borde istället vara placerat under 2.1 eller 2.2
Antal deltagare som erhåller en kvalifikation efter avslutad åtgärd	Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften (Tematiskt mål 10)	2.3	500/572 (114,40 %)	Målet är uppnått med god marginal.
Antal utbildningsanordnare som tar i bruk en ny metod eller ett nytt system	Flexibla och relevanta utbildningssystem (Tematiskt mål 10)	2.4	2/2 (100 %)	Målet är uppnått.
System som används ännu 6 månader efter projektets slut	Flexibla och relevanta utbildningssystem (Tematiskt mål 10)	2.4	2/1 (50%)	Målet är uppnått till hälften. Det finns dock goda chanser att målet uppnås innan 2023.

* Resultaten rapporteras 2022, men i realiteten är siffrorna från 2021.

Målsättningarna för det tematiska målet *Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden* är inte uppnådda. Resultatet har påverkats av pandemin och den rekordhöga arbetslöshet som uppkom som konsekvens, samt den stillastående arbetsmarknaden som rådde under 2020-2021. Under 2021 startades heller inget nytt projekt inom målsättningen utan resurser lades istället på det nya målet *Återhämtning och främjande av sysselsättning (React)*, vilket har påverkat resultatet. Inga projekt är pågående under detta mål och målen för 2023 kommer inte uppnås.

En av de två målsättningarna för det tematiska målet *Minskad risk för marginalisering* är uppnådd med god marginal. Den andra är halvvägs till att uppfyllas. Samma sak gäller för det tematiska målet *Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften*. Den ena målsättningen är uppnådd med marginal medan den andra är långt ifrån att uppnås. Indikatorn som inte är uppnådd är enligt Landskapsregeringen felplacerad och borde vara placerad i prioritering 2.1 eller 2.2. Även målet *Flexibla och relevanta utbildningssystem* har ett mål som är uppnått och ett som är uppnått till hälften. Inom målsättningen 2.3 *Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften* finns ännu några projekt som inte är slutredovisade.

Som presenteras i tabell 12. nedan är målsättningen inom det nya insatsområdet *Återhämtning och främjande av sysselsättning* uppnådd till hälften (notera också här att siffrorna är baserat på statistik från 2021). Eftersom indikatorn handlar om *Antal deltagare i sysselsättning sex månader efter avslutad åtgärd* och eftersom åtgärden inte än är avslutad, finns det goda chanser att målet är uppnått i slutet av 2023. I analysen av resultatindikatorerna får man beakta att resultatet är beroende av hur projektägarna tolkar och redovisar resultat. Speciellt indikatorer som syftar till att mäta 6 månader efter en åtgärd är avslutad kan vara svår att redovisa.

Indikator	Särskilt mål (Tematiskt mål)	Investerings-prioritering	Mål 2023/ Situation 2022 (kumulativt)	Kommentar
Antal deltagare i sysselsättning sex månader efter avslutad åtgärd	Återhämtning och främjande av sysselsättning		20/9	Målet är uppnått till hälften och det finns goda chanser att det uppnås under 2023.

Aktivitetsindikatorer ESF

De enskilda aktivitetsindikatorerna ska rapporteras år 2022. Dessa har inte rapporterats i tidigare utvärderingar. I tabell 13 nedan presenteras aktivitetsindikatorerna för ESF med målvärde för 2023 jämfört med de senaste resultaten från 2021.

Tabell 13. Aktivitetsindikator ESF som ska rapporteras i slutrapport 2022			
Indikator:	Målvärde (2023)	Situation 2021	Kommentar
Antal arbetslösa, inklusive långtidsarbetslösa	150	243	Målet är uppnått med stor marginal
Antal långtidsarbetslösa	60	96	Målet är uppnått
Antal icke förvärvsarbetande	25	163	Målet är uppnått med stor marginal
Antal icke förvärvsarbetande som inte deltar i allmän eller yrkesinriktad utbildning	0	84	Målet har uppnått goda resultat
Antal anställda, inklusive egenföretagare	0	1241	Målet har uppnått väldigt goda resultat
Antal deltagare under 25 år	50	319	Målet är uppnått med stor marginal
Antal deltagare över 54 år	200	292	Målet är uppnått med marginal
Antal deltagare över 54 år som är arbetslös, inklusive långtidsarbetslösa, eller icke förvärvsarbetande som inte deltar i allmän eller yrkesinriktad utbildning	0	40	Målet har uppnått goda resultat
ISCED 1 eller ISCED 2*	500	438	Målet är inte uppnått än, men har chanser att uppnås innan 2023.
ISCED 3 eller ISCED 4**	550	838	Målet är uppnått med stor marginal
ISCED 5-8***	80	587	Målet är uppnått med stor marginal
Antal migranter, deltagare med utländsk bakgrund, minoriteter (inklusive marginaliserade grupper som romer)	300	217	Målet är inte uppnått än, men har chanser att uppnås innan 2023.
Antal deltagare som har funktionsnedsättning	150	90	Målet är inte uppnått än, men har chanser att uppnås innan 2023.
Antal deltagare som hör till andra missgynnade grupper	0	96	Målet har uppnått goda resultat
Antal hemlösa eller utestängda från bostadsmarknaden	0	0	
Från landsbygdsområden	1205	1644	Målet är uppnått med stor marginal
Antalet projekt som helt eller delvis genomförs av arbetsmarknadens parter eller icke-statliga organisationer	0	11	Målet har uppnått goda resultat
Antalet projekt som inriktas på kvinnors varaktiga deltagande och avancemang i arbetslivet	1	12	Målet är uppnått
Antalet projekt som riktar sig till offentliga förvaltningar eller offentliga tjänster på nationell, regional eller lokal nivå	0	7	Målet har uppnått goda resultat
Antalet understödda mikroföretag, små och medelstora företag (inbegripet kooperativa företag och företag i den sociala ekonomin)	0	2	Målet har uppnått goda resultat
Totala antalet deltagare	1480	1863	Målet är uppnått med marginal

*Deltagare som har högst grundskoleutbildning

** Deltagare som har högst gymnasieutbildning eller eftergymnasialutbildning

*** Deltagare som har högskoleutbildning

Av aktivitetsindikatorerna för ESF har nästan alla mål med målvärde har uppnåtts med god marginal. Tre av indikatorerna är inte uppnådda än. Det gäller indikatorn *ISCED 1* och *ISCED 2* som är på god väg att uppnås, indikatorn *Antal migranter, deltagare med utländsk bakgrund, minoriteter (inklusive marginaliserade grupper som romer)* som är uppnådd till mer än två tredjedelar, och indikatorn *Antal deltagare som har funktionsnedsättning* som har uppnåtts till mer än hälften.

Målvärden är endast uppsatta för de indikatorer där Landskapsregeringen och Kommissionen ansåg det relevant att ha målvärden. Det är svårt att analysera huruvida de indikatorer som inte har uppsatta målvärden har uppnått förväntade resultat. Det vi kan säga är att nästan alla indikatorer utan målvärde har uppnått höga resultat förutom indikatorn *Antal hemlösa eller utestängda från bostadsmarknaden*. Målet för det totala antalet deltagare inom ESF finansieringen i strukturprogrammet har uppnåtts.

För det nya insatsområdet *Återhämtning och främjande av sysselsättning (React)* har två nya utfallsindikatorer skapats. I tabell 14 nedan ser vi att den första indikatorn har uppnåtts till mer än till hälften och har goda förutsättningar att nå målet under 2023. Den andra indikatorn är i princip uppnådd. Indikatorerna ska inte rapporteras förrän 2023.

Tabell 14. Utfallsindikatorer för nytt insatsområde Återhämtning och främjande av sysselsättning			
Indikator	Målvärde 2023	Situation 2021	Kommentar
Värdet av ESF åtgärder för att bekämpa eller motverka effekterna av COVID 19-pandemin (totala offentliga utgifter)	561 050 €	265 424 €	Målsättningen är inte uppnådd än, men det finns chanser att den uppnås under 2023.
Antal deltagare som deltar i projekt för att bekämpa eller motverka effekterna av COVID-19	220	219	Målsättningen är uppnådd.

5.3 Finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital på Åland: bedömning

Under planeringsprocessen för strukturfondsprogrammet på Åland 2014-2020 publicerade Ålands statistik och utredningsbyrå 2012 en rapport om småföretags kapitalförsörjning på Åland (ÅSUB 2012:6). I rapporten konstaterades att kapitalförsörjningen på Åland i stort fungerar bra. Merparten av företagare som vill starta eller utveckla företag kan få tillgång till kapital, i första hand banklån. Det finns enligt rapporten dock grupper av företagare och vissa branscher som kan ha svårare att få finansiering: nya tillväxtföretag, okända/nya personer, tjänsteföretag där säkerhet saknas eller företag inom nya marknadsnischer. Rapporten rekommenderade bl.a. att Ålands Utvecklings Ab (ÅUAB) borde fortsätta vara Ålands offentliga riskkapitalbolag, och att de investeringsansökaner som sker genom ÅUAB och Eruf ska kunna komplettera andra former av offentliga insatser och bidra till en effektivare användning av EU:s

regionalfondsmedel. Finansieringsinstrument ska enligt rapportens rekommendationer användas till investeringar i många företag och med mindre belopp, mellan 50.000–200.000 euro inklusive följdinvesteringar.

Ålands strukturfondsprogram 2014-2020 "Entreprenörskap och kompetens" innefattar Finansieringsinstrumentet "Offentligt riskkapital" med drygt 3 miljoner euro under Investeringsprioritering *Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer*. Förvaltningen av finansieringsinstrumentet utlystes genom ett öppet förfarande och landskapsregeringen valde den enda sökande Ålands Utvecklings Ab till förvaltare.

Offentligt riskkapital kan komma i fråga i de fall den existerande kapitalförsörjningsmarknaden inom programområdet bedöms som liten, antalet aktörer är få och aktiviteten hos aktörerna är begränsad. I programdokumentet *Operativt program på Åland inom målet Investering för sysselsättning och tillväxt 2014-2020* konstaterades bl.a. att för nystartade företag och etablerade små tjänsteföretag inom flera branscher som upplevelseindustrin, omsorg och vård samt för inflyttade och unga företagare som vill expandera kan kravet på säkerhet vid anskaffningar av externt kapital utgöra ett hinder. Enligt dokumentet finns det ett visst behov av marknadskompletterande kapitalförsörjning, och att tillgången på genuint riskkapital är begränsad i den åländska kapitalmarknaden.

Utvärderarnas första delrapport 2017

Riskkapitalbolaget som drev finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital tog två finansieringsbeslut t o m april 2017: Företagen Leakomatic och Stallhagen. Finansieringsinstrumentet hade också 2-3 kandidater till för beslut i april 2017. Delrapporten tog upp bl a investeringstakten och konstaterade att Ålands Utvecklings Ab tidigare hade investerat i genomsnitt i två bolag per år, då med nationella pengar,

Utvärderarnas andra delrapport 2019

Den andra delrapporten av utvärderarna under 2019 hade "Offentligt riskkapital" på Åland som fokusområde. Enligt rapporten hade Riskkapitalbolaget investerat riskkapital om totalt 0,395 miljoner euro fram till januari 2019 i sju olika bolag: Stallhagen, Leakomatic, IRO (International Rescue Organisation) på Åland, HelioZenit Ab, Solel Åland Ab, Björkkö AB, och Slottsdestilleriet.

I utvärderingen från 2019 tog utvärderarna bl a upp att det borde finnas potential för en ökad "deal flow", dvs. ett ökat antal företag och företagsidéer som skulle kunna vara aktuella för finansiering med riskkapital ur riskkapitalfonden, även om många företag inte är intresserade av att dela ägandet i företaget. Enligt utvärderarna finns det troligen också många företagare som för närvarande inte har tillräcklig insikt i vad riskkapitalägandet betyder och vilka fördelar i form av kunskap och kompetens som medföljer det offentliga riskkapitalet.

Utvärderingsgruppen konstaterade att etableringen av finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital kompletterar andra former för företagsfinansiering, men att instrumentet inte kommer att hinna investera 100 % av de avsatta medlen före programperioden löper ut. Utvärderarna rekommenderade att öka marknadsföringen av det finansiella instrumentet för att nå ut med information till berörda

målgrupper, och att höja ambitionsnivån i pågående och nya förhandlingar med potentiella portföljbolag. Utvärderarna tog också upp att villkoren för det finansiella instrumentet spelar en väsentlig roll och att ett vanligt banklån med låg ränta kan visa sig vara ett mer lockande alternativ för många företag. Man bör också fortsätta lära av andra riskkapitalbolag speciellt i Finland och i Sverige.

Årlig genomföranderapport 2022

Den årliga genomföranderapporten av strukturfondsprogrammet som publicerades 2022 konstaterade att förvaltningsmyndigheten under 2019 beslutade om en justerad investeringsperiod för finansieringsinstrumentet. Under året 2021 påbörjades en omorganisering av finansieringsinstrumentet och för förvaltningen av de aktiva investeringarna för den återstående förvaltningsperioden fram till 2027. De medel som frigjorts har omfördelats inom Programmets finansieringsram och därefter beviljats och betalats ut som rörelsekapital (likviditetstöd) till SMF företag som drabbats av covid-19-pandemin.

Förvaltningsmyndigheten konstaterade i den årliga genomföranderapporten (2022) att efter programändringen har målen uppfyllts gällande antal företag som erhållit rörelsekapital samt gällande privat investering som matchar offentligt stöd för finansieringsinstrumentet.

Sammanfattande bedömning

Angående Finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital i Strukturfondsprogrammet på Åland, bedömer utvärderarna att det fanns ett behov för offentligt riskkapital i början av programperioden 2014-2020 som skulle kunna komplettera kapitalförsörjningen på Åland för vissa områden och aktörer - och att detta behov kvarstår även idag. Finansieringsinstrumentet har dock visat sig vara relativt komplext att implementera och kommunicera i en Eruf kontext. Vidare har man har sett utmaningar vad gäller bristande förståelse för instrumentet, bl.a. vad avser villkoren för offentligt riskkapital. Banklån och andra instrument verkar därför ofta vara mer lockande och passande för potentiella kandidater än offentligt riskkapital.

Rollen som förvaltare av offentligt riskkapital är också krävande, och lyfter frågan om huruvida det finns behov av kompetenshöjning angående offentlig riskkapitalförsörjning före ev. nya försök. Samtidigt är det viktigt att konstatera att Landskapsregeringens beslut att reagera på en markant ekonomisk kris (Covid-19) med omfördelning av en del av pengarna utsedda för offentligt riskkapital var välargumenterat och vältajmat, och ledde till goda resultat med likviditetsstöd i flera akuta fall.

När det gäller framtiden för offentligt riskkapital på Åland är det klokt att lämna dörren öppen för ett väl genomtänkt och utvecklat koncept, kanske i närmare samarbete med banker och riskkapitalexperter - på och utanför Åland. Det är viktigt att lyfta fram att goda exempel av hantering av offentligt riskkapital behövs, också för att hitta den optimala lösningen för Åland.

6. Bedömning av strukturfondsprogrammet 2014-2020 genomförande

Nedan presenteras resultatet av slututvärderingen av det åländska strukturfondsprogrammet. Bedömningen grundar sig på både i kvalitativa och kvantitativa metoder. Resultaten från det finansiella genomförandet och indikatoruppföljningen analyseras tillsammans med information från de intervjuer som genomförts med projektägare och representanter från Landskapsregeringen. Vidare har information inhämtats från implementerings- och årsrapporter från Programmet. Bedömningen analyseras mot bakgrund av den omvärldsanalys som har genomförts med hjälp av statistik och data som inhämtats från Ålands statistikmyndighet, ÅSUB.

Kapitlet börjar med en generell bedömning av Programmets genomförande. Därpå följer ett avsnitt om hur pandemin, och de förändringar i strukturfondsprogrammet som skedde som resultat av pandemin, har påverkat genomförandet. Efter det presenteras en bedömning om genomförandet av projekten och dess bidrag till att uppnå de övergripande programmålen. Bedömningen avslutas med att diskutera de tematiska målen och investeringsprioriteringarna, samt hur väl projekten svarar mot dessa.

6.1 Generell bedömning av Programmets genomförande

Strukturfondsprogrammet på Åland startade 2014 och är nu inne på sitt åttonde år. Detta på grund av Kommissionens beslut att förlänga Programmet på grund av pandemin. Programmet ska slutrapporteras under 2023. Programmets senaste tre år har i hög grad påverkats av Covid-19-pandemin och de konsekvenser som restriktionerna fick i det åländska samhället. Vi återkommer till detta i det efterkommande avsnittet.

Totalt har 71 projekt genomförts under Programmet. 47 projekt har genomförts inom Eruf (inklusive 29 utbetalda likviditetsstöd) och 24 projekt inom ESF (inklusive ett projekt om tekniskt stöd, TA). Under hösten 2022 har 9 519 886 euro deklarerats av stödmottagarna. Detta är 86,8 % av den totala budgeten på 10 973 231 euro. Genom den nya möjligheten att stödja företag genom likviditetsstöd, har totalt 26 företag fått beviljat de 29 utbetalningarna för 1 537 060 euro. År 2020 var det 21 stycken företag som fick stöd för 1 154 000 euro och under 2021 var det 13 företag som fick stöd för 323 060 euro. Målet på 1 500 000 euro är därmed uppnått.

Utvärderarnas bedömning är att Programmet generellt genomförts på ett bra sätt och de flesta projekt finansierade både från Eruf och ESF har fungerat väl. Utvärderarna är speciellt positiva till att ESF-fonden har nått nya aktörer, vilket troligen är en konsekvens av att företag till högre grad har behövt stöd under pandemin. Landskapsregeringen uppskattar att strukturfondsprogrammet har nått ca 10 % av Ålands befolkning, vilket bör ses som en stor andel av Ålands befolkning speciellt med tanke på totalvolymen av Programmet.

Landskapsregeringen agerade snabbt under pandemin och kunde tidigt börja bevilja både finansiering från React och likviditetsmedel. När omvärlden förändrades under pandemin synliggjordes vikten av

flexibilitet och anpassningsförmåga, och resiliensperspektivet började användas mer kontinuerligt inom Landskapsregeringen.

Inom Landskapsregeringen har man börjat fundera på fördelar och nackdelar med långa programperioder och projekt inom strukturfondsprogrammet. Kortare projekt eller projekt uppdelade i etapper kan, enligt Landskapsregeringen, vara fördelaktiga för att snabbt kunna ställa om och möta nya utmaningar som uppkommer. Det gör det också möjligt att vid behov avsluta och utvärdera projekt i ett tidigare skede och dra nytta av lärdomar. Dessa och frågor om hur man kan öka möjligheterna att vara resiliënt på Åland med hjälp av strukturfondsprogrammets aktiviteter, är frågor som kommer tas med in i nästa programperiod.

De projektägare som har intervjuats under utvärderingsprocessen är över lag nöjda med programmets genomförande och genomförandet av projekten, samt med den kontakt de har haft med strukturfondsprogrammets förvaltningsmyndighet. I varje projekt finns dock individuella utmaningar, detta diskuteras mer under sektion 6.2 *Bedömning av projektens genomförande*.

Det finns emellertid också förbättringsmöjligheter som återkommer från flera projektägare. En förbättringsmöjlighet som nämns är att projektägarna i uppstarten av projekten skulle ges mer information om hur projekten ska rapporteras och redovisas för att kunna göra nödvändiga förberedelser för detta. Det nämns även att Programmets indikatorer i många fall är svåra att använda och tolka, samt att de i vissa fall är anpassade till en större EU-skala och därför svårare att applicera på mindre projekt. Det finns dock delade meningar om huruvida en skriftlig manual eller en två timmarskurs om redovisning, rapportering och indikatorer skulle vara det bästa lösningen. Landskapsregeringen är medvetna om utmaningarna med att tolka indikatorerna, men tycker att projektägarna brukar lösa det bra efter att de har fått stöd.

Några respondenter kommenterade att det finns för lite skriftlig information om Strukturfondsprogrammet på Landskapsregeringens hemsida och att det hade varit bra med mer information om att man kan söka finansiering. Eftersom det åländska samhället är litet, finns det anledning att tro att kunskap om Programmet fått god spridning, men mer information skulle dock kunna locka till sig fler nya projektägare.

Intervjupersonerna säger att kommunikationen och stödet från Landskapsregeringen har varit mycket bra, och att det både går snabbt och enkelt att få kontakt och återkoppling. Till exempel nämner en projektägare att den goda kontakten och bemötandet kompenserade för de problem de sedan stötte på när de redovisade projektet i datasystemet. Problem med datasystemet har varit återkommande, och gjorde några projektägare fick rapportera två gånger, både digitalt och på papper.

Flera projektägare nämner också att det har varit svårt att vara ansvarig för att kommunicera sitt projekt till omvärlden. Detta verkar dock inte ha påverkat deltagarantalet i de aktuella projekten efter det i dessa projekt inte ha funnits mer plats för nya deltagare.

Covid-19-pandemin, React och förändringar i strukturfondsprogrammet

Covid-19 pandemin fick stor påverkan både på Programmet och på genomförandet av de individuella projekten. Landskapsregeringen och projektägare är dock eniga om det faktum att Programmet och projekten har varit än viktigare under pandemiperioden, inte minst för att stötta människor och företag och starta återhämtandet av samhället. Pandemin skapade en rekordhög arbetslöshet på Åland, vilket också ökade risken för marginalisering. Flera projekt inom Strukturfondsprogrammet syftade just mot de tematiska målen att främja sysselsättning och öka den sociala inkluderingen – något som kom att hamna allt mer i centrum under pandemin. En projektägare menar att Programmet minskade risken för att permittera personal under pandemin, och vi återkommer till detta när vi diskuterar effekter av Strukturfondsprogrammet.

Pandemin har även haft påverkan på projekten i Programmet. Detta gäller både möjligheten att använda Eruf-finansiering som likviditetsmedel, den nya finansieringen från React fonden samt till viss del revidering av projektens innehåll.

När det gäller likviditetsfinansieringen tror Landskapsregeringen att denna finansiering har varit viktig för att minska antalet konkurser på Åland. I detta avseende var det positivt att Strukturfondsprogrammet på Åland är litet med en liten byråkratisk apparat, vilket gjorde att man kunde agera snabbt och vara flexibel. Landskapsregeringen var därför snabbare än många andra länder med att starta utbetalningar av likviditetsmedel.

Den nya React-finansieringen som tilldelades både Eruf, och ESF hade det nya tematiska målet *Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin*, och har också spelat en viktig roll. På grund av pandemin, och genom tillförandet av mer finansiering från React, har vissa delar och projekt kunnat skjutas fram vilket har gjort att Programmet har varit aktivt under en lång tid. Detta har också gjort att vissa utbetalningar i programmet förskjutits och att det inom vissa målområden fortfarande finns pågående projekt. Detta gör också att några mål som i dagens läge ännu inte är uppnådda kan komma att nås under 2023.

Pandemin påverkade Programmet även på så sätt att några projekt ändrade fokus. Till exempel, den rådgivning som tillhandahölls till företag, som tidigare främst handlade om tillväxt, handlar nu istället om att få företagen att överleva och vara anpassningsbara.

6.2 Bedömning av projektens genomförande och dess möjligheter att uppnå de övergripande programmålen

Den övergripande målsättningen för Ålands strukturfondsprogram är "att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten" (Ålands strukturfondsprogram s.13).

EU-kommissionen har under strukturfondsperioden uppdaterat sina rekommendationer om vilka utvärderingsmetoder som bör användas i utvärdering av strukturfondsprogram. I de nya rekommendationerna finner vi både teoribaserad metod, där det primära syftet för analysen är att besvara frågor som varför, hur och under vilka förutsättningar programinsatserna orsakat eller bidragit

till resultat i Programmet, och kontrafaktiska effektanalyser som syftar till att söka kunskap om vad som skulle hänt om programinsatserna inte genomförts.

Dessa metoder är fokus för slutvärderingen och i följande kapitel kommer nedanstående frågor besvaras:

- Har insatserna givit eftersträvt resultat?
- På vilket sätt har socio-ekonomiska faktorer bidragit till resultaten?
- Vilka är de kortsiktiga och långsiktiga effekterna av Programmet? Och vilka är effekterna av interventionerna på målgruppen/målgrupperna?
- En kontrafaktisk analys: Vad hade hänt med projekten och effekterna om strukturprogrammet inte hade funnits?

Utvärderingen tar sitt avstamp i Programmets så kallade interventionslogik, d.v.s. hur insatserna (interventionerna) inom ramen för Programmet är tänkta att bidra till utvecklingen i programområdet. Metodiken syftar primärt till att förstå mekanismerna bakom förväntade policyresultat och jämföra dessa med faktiska resultat.

Har insatserna givit eftersträvt resultat?

De uppsatta indikatorerna för att mäta resultatet av Ålands strukturfondsprogram visar att dessa i hög grad har uppnåtts. Gällande utfalls/aktivitetsindikatorerna för Eruf, har nästan alla generella mål för 2023 mötts med stor marginal. I flera fall ser vi att målen har överträffats med flera 100 procent. De indikatorer som inte har mötts gäller miljöledningssystem och energieffektivisering inom SMF. Resultaten från 2021 visar också att de är långt ifrån att nås. Anledningen till detta enligt årsrapporten är att projekten inte kunde fullföljas på grund av utmaningar med tidsramar i den större projekthelheten som projekten ingick i. Detta presenteras som omständigheter utanför projektens möjlighet att påverka. Flera av de resultatindikatorer för Eruf som ska redovisas 2023 var redan 2016 på god väg att nå målen. Också de medel som omfördelades inom Eruf för att användas som likviditetsmedel för att mildra konsekvenser av Covid-19 pandemin har uppnått sina målsättningar.

Offentligt riskkapital förverkligades inte på ett planerat och förväntat sätt i Programmet. Detta på grund av svårigheter för riskkapitalbolaget att fullfölja sitt uppdrag på ett adekvat sätt, samt dess förmåga att nå ut till potentiella projektägare. Huruvida det hade fungerat bättre med en annan modell och ett annat val av riskkapitalbolag är en fråga som bör analyseras framgent.

Måluppfyllelsen för resultatindikatorerna för ESF visar mer varierade resultat. I nuläget är endast tre av tio uppsatta mål uppnådda. Man kan konstatera att flera av målsättningarna som kopplar till sysselsättning och marginalisering har påverkats av pandemin och den arbetslöshet som följde därpå. Under det särskilda målet 2.3 *Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften* finns ännu några projekt som inte är slutredovisade. Aktivitetsindikatorerna som rapporteras för första gången i år visar goda resultat. Nio indikatorer med målvärden är uppnådda medan endast tre indikatorer med målvärde inte är uppnådda. Indikatorer utan målvärde har också nått resultat som tolkas som positiva.

De medel som tillfördes till Eruf och ESF från React-fonden har också nått goda resultat. För Eruf är två av fem aktivitets/utfallsindikatorer uppnådda än så länge och för ESF har den första indikatorn uppnåtts till

mer än till hälften, medan den andra indikatorn nästan har uppnått målet med 219 deltagare. Den sista indikatorn har inget resultat än då den inte ska rapporteras förrän 2023. Eftersom detta insatsområde startade 2021 har det enbart varit igång under cirka ett år och har därför fortfarande projekt som är igång och som inte har rapporterat sina resultat. Det finns därför goda möjligheter att målen kommer att uppnås eller i alla fall närmas innan programtiden är slut.

[På vilket sätt har socio-ekonomiska faktorer bidragit till resultaten?](#)

Liksom resten av världen har Åland påverkats av Covid-19-pandemin. Eftersom Åland är en ö med stora turism- och rederibranscher som drabbades särskilt, var påverkan större på Åland än till exempel fastlandet Finland eller Sverige. Pandemin har därmed haft en stor inverkan på Strukturfondsprogrammet och möjligheten att nå de uppsatta målen, då konsekvenser av pandemin såsom rekordhög arbetslöshet och en stillastående arbetsmarknad har lett till stora svårigheter för företaget och människor.

Som konstaterat tidigare är dock både Landskapsregeringen och projektägare eniga om att Programmet har varit ännu viktigare under pandemin än tidigare, då detta kunnat bidra till att mildra konsekvenserna av restriktioner förorsakade av pandemin. Vi kan också konstatera att Landskapsregeringen agerade snabbt tillsammans med EU Kommissionen för att kunna omfördela medel inom ramen för strukturfonderna samt kunna börja bevilja finansiering från React fonden. Detta har spelat en viktig roll för näringslivets överlevnad och återhämtning på Åland.

Parallellt med att återhämta sig från pandemin har Rysslands krig mot Ukraina och den tillhörande energikrisen påverkat ekonomin på Åland. Detta kommer dock troligen märkas mer under vintern 2022-2023.

[Vilka är viktigaste effekterna av Programmet? Och vilka är effekterna av interventionerna på målgruppen/målgrupperna?](#)

Enligt Landskapsregeringen har strukturfondsprogrammet nått ca 10 % av Ålands befolkning, vilket är en betydande andel. Programmet är dock litet i relation till program i de flesta andra länder och småskaligheten i det åländska strukturfondsprogrammet gör det utmanande att genomföra tillförlitliga statistiska analyser och att mäta effekter på grund av begränsat antal projekt. Ålands Landskapsregering och projektägarna bedömer dock att Programmet har gjort skillnad, speciellt när det kommer till indikatorerna sysselsättning, antalet konkurser och risk för marginalisering.

Småskaligheten på Åland innebär dock också att Programmet kan ha stor betydelse, vilket är något som har upplevts av både Landskapsregeringen och av projektägarna. Bland kortsiktiga effekter nämns till exempel minskad risk för konkurser tack vare likviditetsstödet som betalades ut till företag under pandemin. Flera av projektägarna är emellertid övertygade att deras projekt framförallt kommer ha långsiktiga effekter. Detta gäller i synnerhet för ESF där effekterna är svåra att mäta eftersom flera av projekten har varit förebyggande och resultaten kanske inte syns förrän om några år. En projektägare säger att projektet har haft ett "solklart värde på individnivå". Varje siffra i de kvantitativa resultaten representerar en person som antingen kommit i arbete eller som är något steg närmare sysselsättning eller större social inkludering tack vare projekten i programmet.

Ett område där de förväntades resultaten inte uppnåddes, är de programspecifika aktivitetsindikatorerna gällande miljöledningssystem och energieffektivisering inom. Förklaringen bottnar i att projekten var del i en större helhet som försenades. Enligt Landskapsregeringen var dock dessa projekt också exempel på långsiktiga effekter, och kan ses som ett av startskotten på arbete med miljöledningssystem och energieffektivisering på Åland.

Andra projektägare nämner att Programmet på sikt kan attrahera nya personer till Åland genom att visa att man satsar på att bygga upp ett stimulerande näringsliv, där man också kan få bra stöd för att starta företag. Det nämns också att projektet har ökat samarbete mellan näringsliv, studenter, branschaktörer och högskolan. Vidare nämns att de branscher som medverkar i Programmet har genomgått kompetensutveckling med flera hundra deltagare.

Några intervjuade projektägare menar att finansieringen har gjort det möjligt för deras organisationer att arbeta mer metodiskt och utvärderande. Och i vissa fall har detta påverkat både organisationens arbetssätt och spridit sig som en bra metod inom det specifika området. Exempel på detta är projekt som arbetat med att få långtidsarbetslösa i arbete genom att stötta dem i vardagen och i deras kontakt med myndigheter. Detta är resurskrävande arbetssätt och metoder, men goda resultat har visats. Att några av dessa resultat lyfts upp även på Landskapsregeringsnivå, något som har diskuterats, är en effekt som skulle kunna ha långsiktiga konsekvenser för hur man bäst stöttar personer långt från arbetsmarknaden.

Även om det är svårt att mäta exakta effekter av Programmet så kan man konkludera att strukturfondsprogrammet har hjälpt till att öka samhällets resiliens på Åland. Landskapsregeringen menar också att man i utvecklandet av nästa program har dragit lärdom av detta och funderar på hur de kan vara än mer flexibla och anpassningsbara för att möta de utmaningar som påverkar Åland.

En kontrafaktisk analys: Vad hade hänt om strukturfondsprogrammet inte hade funnits?

En kontrafaktisk analys är i detta sammanhang baserat på frågan, vad hade hänt om strukturfondsprogrammet inte hade funnits. Landskapsregeringen tror att det skulle varit fler konkurser på Åland under pandemin om strukturfondsprogrammet inte funnits, samt att fler människor skulle varit i riskzonen för att bli marginaliserade. Detta är som sagt svårt att mäta eftersom andra faktorer också spelar in. Det vi kan säga är att många företag fick ekonomiskt stöd för att överleva under pandemin och att Åland hade relativt litet antal konkurser. Vi ser också att många människor som deltog i Programmet idag har sysselsättning, och enligt projektägare är många också några steg närmare sysselsättning eller annan form av social inkludering. I det lilla åländska samhället är varje företag och person viktig, och vi kan konstatera att Programmet har gjort skillnad. En projektägare menar också att Programmet reducerade risken markant för permitteringar i dennes företag under pandemin.

Enligt de intervjuade projektägarna hade många av projekten inte kunnat genomföras om det inte vore för Programmet. Andra projektägare säger att projektinitiativen hade genomförts även utan Programmet men i mycket mindre skala. Som vi har konstaterat tidigare så skulle också initiativen varit mindre systematiskt metodmässiga vilket hade gjort resultaten svårare att sprida till andra delar av samhället. Uppföljning och utvärdering är viktiga delar av projekt för att påvisa just effekt, och för att kunna överföra metod och lärdomar till andra aktörer.

6.3 Bedömning av tematiska mål och investeringsprioriteringar

Det åländska strukturfondsprogrammet har fem tematiska mål, två inom Eruf och tre inom ESF, med fem tillhörande investeringsprioriteringar. Ytterligare en målsättning har införts kopplad till de nya medlen från React, den är listad sist i avsnittet. Här nedan kommenteras Programmets måluppfyllelse i förhållande till de sex tematiska målen och investeringsprioriteringarna.

01 – Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation (Eruf)

Inom ramen för detta tematiska område har investeringsprioritering 1b valts. Prioriteringen innebär att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation, och att utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn. I motiveringen till valet av denna investeringsprioritering anges behovet av en ökad förmåga att utveckla innovativa produkter, tjänster och tillväxtföretag i en snabbt föränderlig miljö, och den valda investeringsprioriteringen förväntas bidra till en ökad andel FoU-verksamhet i enlighet med Europa 2020-strategin.

Flera projekt som beviljats medel ur strukturfondsprogrammet stödjer denna investeringsprioritering, några exempel är Business Lab Åland, Åland Sailing Robots från Ålands högskola, och Finansieringsinstrumentet som drevs av Riskkapitalbolaget. Utvärderarnas bedömning är att de utvalda projekten svarar väl mot mål och investeringsprioritering. Genomförandet av finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital har dock inte motsvarat förväntningarna.

03 – Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag, jordbrukssektorn (för EJFLU) och fiske- och vattenbrukssektorn (för EHFF) (Eruf)

Inom ramen för detta mål har den investeringsprioritering som syftar till att stödja kapaciteten för små och medelstora företag att satsa på tillväxt på regionala, nationella och internationella marknader och ägna sig åt innovationsprocesser valts (investeringsprioritering 3d). Också här anges som motiv behovet av en utvecklad förmåga att utveckla innovativa produkter, tjänster och tillväxtföretag i en föränderlig miljö, men också den höga andel mikroföretag som står för en betydande del av sysselsättningen.

Projekt som stöder denna investeringsprioritering är till exempel projektet Utveckla framtidens företag – från idé till export av Ålands Näringsliv, och Energismart Åland av Ålands Teknolog- och energicentrum. Flera av de projekt som beviljats medel under denna investeringsprioritering kopplar också till det förgående målet om att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation. Under detta mål har också likviditetsstödet betalats ut till företag, vilket har bidragit till överlevnad för företag samt bidragit till mer resiliens och anpassningsförmåga hos företagen. Projekten som fokuserar på energieffektivisering och miljö har på grund av anledningar utanför projektägarnas kontroll inte motsvarat förväntningarna.

08 – Främja hållbar sysselsättning av god kvalitet och stödja arbetskraftens rörlighet (ESF)

Inom detta mål har den investeringsprioritering valts som syftar till ökad tillgång till anställning för arbetssökande och icke-förvärvsarbetande, inklusive långtidsarbetslösa och personer som står långt från arbetsmarknaden, däribland lokala sysselsättningsinitiativ och stöd till arbetskraftens rörlighet (investeringsprioritering 8i). I motiveringen anges att särskilt ungas och långtidsarbetslösas ställning på arbetsmarknaden.

Exempel på projekt som stöder denna investeringsprioritering är Emmaus projekt, Emmaus Returcafé, och En samordnad sysselsättningsenhet av organisationen Ung resurs. Dessa projekt har varit speciellt viktiga under pandemin då rörligheten på arbetsmarknaden var låg och arbetslösheten hög. Utvärderarnas bedömning är att dessa projekt har svarat upp mot målsättningen och mött frågan om sysselsättning på arbetsmarknadens olika stadier och olika målgrupper, både långtidsarbetslösa i behov av stöd och socialt sammanhang och anställda i behov av kompetensutveckling.

9 – Främja social inkludering och bekämpa fattigdom och diskriminering (ESF)

Den investeringsprioritering som valts inom detta mål är aktiv delaktighet, inklusive att främja lika möjligheter och aktivt deltagande samt förbättra anställningsbarheten (investeringsprioritering 9i). I motiveringen till denna anges en ökad förståelse för olikheter, validering av kunnande och behov av åtgärder som minskar marginalisering av utsatta grupper.

Exempel på projekt som stöder denna investeringsprioritering är Flex-In - en flexibel väg till inklusion som drivs av Medborgarinstitutet/ Mariehamns stad och Emmaus projekt, Emmaus växtkraft. Utvärderingen visar att även om projekten har fungerat väl så är det svårt att nå de målgrupper som riskerar att marginaliseras. Det krävs ofta uppsökande verksamhet. Detta har fungerat bra i projektet En samordnad sysselsättningsenhet av organisationen Ung resurs, där man har samarbetat med många olika aktörer för att identifiera och nå fram till relevanta deltagare.

10 – Investera i utbildning, färdigheter och livslångt lärande (ESF)

För denna målsättning har två investeringsprioriteringar valts; att stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla åldersgrupper i formella, icke-formella och informella sammanhang, höja arbetskraftens kunskaper, färdigheter och kompetens och främja flexibla utbildningsvägar inklusive genom yrkesvägledning och validering av förvärvad kompetens (10iii) och att förbättra utbildningens relevans för arbetsmarknaden, underlätta övergången från utbildning till arbete, förstärka yrkesutbildningssystemen och deras kvalitet mm (10iv).

Exempel på projekt som stöder denna investeringsprioritering är Hållbar utveckling som drivs av Ålands centralandelslag (ÅCA), VÅG – Vuxenutbildning på Ålands gymnasium, Åland Gear up av Högskolan Åland, Optinova Academy av Optinova Ab och Välkommen in av Ålands Näringsliv. Projekt inom denna prioritering handlar både om att öka konkurrensförmåga för företag samt att höja arbetskraftens kunskaper. I ljuset av pandemin är investeringsprioriteringen och de tillhörande projekten också viktiga för att öka resiliensen i samhället och flexibiliteten på arbetsmarknaden. Projekt av Ålands Näringsliv har även kunnat nå en bred publik och målgrupp.

Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin (React).

Denna målsättning innehåller de nya insatsområdena Återhämtning för SMF företag (Eruf) och Återhämtning och främjande av sysselsättning (ESF). Återhämtning för SMF företag fokuserar på åtgärder mot krisens effekter när det gäller arbetsmarknaden och verksamhetsmiljön för små och medelstora företag genom att erbjuda finansiering som främjar och snabbar upp en strukturomvandling. Återhämtning och främjande av sysselsättning fokuserar på korta snabba insatser under 2021 för att få in arbetslösa personer i sysselsättning och på så vis mildra de skador som Covid-19-pandemin orsakat.

Projekt som stöder denna investeringsprioritering är till exempel Utveckla framtidens företag, Sommarpraktikant 2021 och Sommarpraktikant 2022 som drivs av Ålands näringsliv, Business Lab React Åland som drivs av Högskolan Åland och Nya utbildningar inom Hållbar energi och Teknik som drivs av Utbildnings- och kulturavdelningen. Utvärderarnas bedömning är att projekten som har startats med finansiering från React har uppnått goda resultat och möter det uppsatta målsättningarna. Eftersom projektfinansieringen från React tillkom under 2021 och 2022 är några projekt inom denna målsättning fortfarande pågående. Covid-19-pandemin var en unik situation och Landskapsregeringens vaknaagerande gjorde att projektstöd och likviditetsstöd för att mildra pandemins konsekvenser kunde betalas ut snabbt.

7. Slutsatser

Slututvärderingen för det åländska strukturfondsprogrammet ”Entreprenörskap och kompetens” 2014–2020 har speciell fokus på följande huvudfrågor:

- Har målen i Programmets insatsområden uppnåtts eller är de på god väg att göra så?
- Vad är effekten av Programmet i den uppmätta förändringen? Vilka andra relevanta faktorer har bidragit till den uppmätta förändringen?

Måluppfyllelse av Programmet 2014-2020

Det åländska Programmet ”Entreprenörskap och kompetens” för perioden 2014-2020 har som målsättning är att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten, att förnya och diversifiera det åländska näringslivet och att bidra till ett välutbildat, jämställt och aktivt inkluderande samhälle.

Programmet fokuserade på insatsområdena ”Entreprenörskap och innovation” (Eruf) och ”Delaktighet och kompetens” (ESF), med en initial finansiering som uppgick till sammanlagt 10 049 000 euro. Covid-19-pandemin hade betydande konsekvenser på Åland och det fanns ett ökat behov av kris- och återhämtningsåtgärder. Enligt den s.k. React-EU förordningen tilldelades Åland ytterligare 923 868 euro från Europeiska unionens återhämtningsinstrument att hanteras inom ramen för Programmet. I den reviderade programversionen uppgick den offentliga finansieringsramen inklusive återhämtningsfinansiering till sammanlagt 10 973 231 euro. Som analysen av finansiellt genomförande och indikatoruppföljning visar (se kapitel 5), har Programmet i stort sett genomförts enligt budget.

Det beslutades att tilläggsanslaget (React) som var 726 000 euro till Åland under 2021 delades lika mellan EFS och Eruf. Under 2022 tilldelade Åland 197 868 euro, som i sin helhet gick in i ESF. Finansieringen gick in i det nya tematiska målet *Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grönt, digital och resilient återhämtning av ekonomin*. Sammanlagt har 71 projekt genomförts under Programmet 2014-2020. 47 projekt har genomförts inom Eruf (inklusive 29 utbetalda likviditetsstöd) och 24 projekt inom ESF (inklusive ett projekt om tekniskt stöd, TA). Den totala reviderade budgeten på totalt 10 973 231 euro är under rapporteringstillfället september 2022 utbetalad till 86,8 % procent.

Indikatoruppföljningen tyder på att Strukturfondsprogrammet på Åland generellt har nått de viktigaste målen, även om för vissa indikatorer inte har uppfyllts till fullo. Det bör också konstateras att flera av indikatorerna är komplexa, och inte alltid ger en fullständig bild av projektens resultat. De kvalitativa intervjuerna med projektägare och programförvaltningen vid utvärderingen kompletterar därför informationen om måluppfyllelsen.

Det finns två signifikanta avvikelser i implementeringen av Programmet jämfört med den ursprungliga operativa planen för programperioden 2014–2020: omfördelningen av offentligt riskkapital som tillkommit med anledning av Covid-19-pandemin i form av likviditetsstöd samt tilläggsfinansieringen från React. Förvaltningsmyndigheten beslöt under 2019 att korta ner investeringsperioden för det offentliga finansieringsinstrumentet eftersom riskkapitalbolaget (låntagaren) inte använt lånet för

riskkapitalinvesteringar på angivet sätt. Under 2021 har det förvaltande organet för finansieringsinstrumentet avvecklats. De återstående programresurserna inom finansieringsinstrumentet omfördelades genom en programändring till att stöda små och medelstora företag som drabbats av covid-19-pandemin med rörelsekapital.

Den s.k. React-EU förordningen gjorde det möjligt att tilldela ytterligare medel för åren 2021–2022 på Åland. Tilläggsanslaget fördelades till både Eruf och ESF för att försöka stärka företagen och samhället och införa åtgärder som gör det mindre sårbart, samtidigt som många enskilda individer ges möjlighet till arbete, även om det bara är för en kortare period.

Sammanfattningsvis har Programmet i allt väsentligt nått de uppsatta programmålen. Både Eruf och ESF innefattar innovativa och inkluderande projekt och aktiviteter som i hög grad bidrar till målen. Genom att snabbt reagera på den situation som uppkom som konsekvens av Covid-19-pandemin lyckades programförvaltningen i dialog med kommissionen revidera Programmet för att stötta många av de drabbade aktörer med lämpliga åtgärder, speciellt relaterat till likviditetsstöd.

Initiativet med finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital har däremot inte genomförts som planerat och förväntat. Förklaringarna återfinns dels i riskkapitalbolagets (låntagaren) hanteringsätt av lånet för riskkapitalinvesteringar från landskapsregeringen, dels i riskkapital som en del i Eruf-kontexten och kommunikation kring riskkapitalinstrumentet. Utvärderarna bedömer att för framtiden borde man fördjupa analysen och utreda under vilka omständigheter konceptet offentligt riskkapital skulle vara lämpligt på Åland.

Effekter av Programmet

Denna del sammanfattar effekterna av interventionerna i strukturfondsprogrammet, inklusive hur Programmet har nått och på längre sikt kan förväntas uppnå de uppsatta målsättningarna: att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten, att förnya och diversifiera det åländska näringslivet och att bidra till ett välutbildat, jämställt och aktivt inkluderande samhälle. I detta avsnitt har vi utgått från Europa 2020 strategin och strategins målsättningarna om ett smartare och mer innovativt, mer inkluderande och ett mer hållbart Europa.

Programmet har bidragit till ett *Smartare och mer innovativt Åland* genom stora satsningar på ett relativt lågt antal men strategiskt utvalda Eruf-finansierade projekt. Satsningen på färre Eruf-projekt har gett möjlighet att nå ut till bredare intressegrupper och bygga vidare på kunskap och erfarenheter hos välkända organisationer inom det åländska näringslivet – i stället för ett stort antal mindre Eruf-projekt.

Programmet har bidragit till ett *Mer inkluderande Åland* speciellt genom satsningar på ESF-projekt både med tanke på kompetenshöjning hos enstaka organisationer och med ett antal projekt inriktade på att minska risken för marginalisering. Enligt indikatoruppföljningen och intervjuerna, har Programmet bidragit positivt till inkludering på Åland. Programmet har under de senaste åren lyckats attrahera projektägare också i skärgårdsregionen, vilket ökar den geografiska inkluderingen.

Programmet har bidragit till ett *Mer hållbart Åland* genom ett antal mindre projekt om energieffektivisering och smarta energilösningar. När det gäller målsättningen för antal företag inom

området har dessa inte uppfyllts. Det bör dock generellt noteras att fokus på satsningar på energieffektivisering har ökat markant, både nationellt och globalt, under de senaste åren, jämfört med t.ex. planeringsfasen av Programmet. Landskapsregeringen gör bedömningen att Programmet bidragit till att lägga grund för framtida satsningar inom området på Åland.

Enligt utvärderarnas bedömning har Programmet bidragit till att uppnå målen i strategin *Europa 2020 – En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla*. Programmet har genom beviljande av projekt bidragit till att smarta lösningar utvecklats och att kompetenser byggts upp på Åland på ett sätt som också främjar inkludering. Landskapsregeringen har också, i dialog med Kommissionen, reagerat på ett framgångsrikt sätt på den oförutsägbara socioekonomiska utvecklingen förorsakat av Covid-19-pandemin.

Covid-19-pandemin och dess effekter såsom hög arbetslöshet utgör den viktigaste utomstående faktorn som har påverkat den uppmätta förändringen på Åland under programperioden. Även om arbetslösheten på Åland har sjunkit under 2022, så är arbetslösheten fortfarande på en hög nivå och ekonomin och sysselsättningen inom framför allt passagerarsjöfarten inom de viktiga rederi- och turismnäringarna på Åland har påverkats i mycket hög utsträckning av restriktionerna under pandemin.

Förvaltningsmyndighetens ärendehanterings- och informationssystem för projektstöden är fortfarande endast i begränsad del driftsatt och i användning. De centrala delarna i ärendehanteringsprocessen för ansökan, tilldelning och betalning har färdigställts, medan andra väsentliga delar såsom hantering av återkrav, uppföljning och rapportering ännu inte utvecklats. För att hantera uppföljning av programimplementeringen, har informationssystemet kompletterats med manuella rutiner för uppföljning och rapportering.

I samband med programskrivningen 2014-2020 fanns ett krav på en strategi för smart specialisering. En sådan strategi utarbetades därför för Åland. Inför den nya perioden med början 2021 finns inte längre detta som explicit krav för det särskilda målet SMF konkurrenskraft (Eruf), men Landskapsregeringen har ändå valt att utarbeta en strategi med ett lite bredare perspektiv än enbart strukturfonderna. Utvärderarna uppskattar initiativet att koppla Strukturfondsprogrammet närmare strategin för smart specialisering.

I den kontrafaktiska effektanalysen, dvs vad som skulle hänt om programinsatserna i strukturfondsprogrammet Åland 2014-2020 inte genomförts, konstaterar utvärderarna att några insatser och resultat sannolikt skulle ha uteblivit, eller i alla fall realiserats i betydligt mindre skala. Exempelvis skulle hundratals deltagare på Åland inte kunnat delta i utbildningar och kompetenshöjande aktiviteter, det ökade samarbete mellan aktörer inom de branscher involverade i Eruf och ESF projekt skulle inte ha skett till lika hög grad, fler företag skulle ha varit i riskzonen för konkurs utan de likviditetsstöd som betalades ut under pandemin, och fler personer skulle ha varit i riskzonen för att bli marginaliserade.

8. Rekommendationer

Nordregio rekommenderar angående programmets genomförande och uppföljning inför kommande programperiod att:

Dra lärdom av erfarenheter från strukturprogrammet 2014–2020. Pandemin visade att Strukturfondsprogrammet kan vara anpassningsbart och flexibelt under förändrade omständigheter. Sådan flexibilitet och anpassningsförmåga för mål och indikatorer kan krävas i framtida kriser. Fortsätt att bygga resiliens för att möta nya eventuella risker och kriser och dra lärdom av hur man hanterade strukturfondsprogrammet, speciellt under covid-19-pandemin.

Arbeta med att öka förståelsen för indikatorer och målsättningar. Analysera huruvida några av indikatorer och målsättningar är för lågt/högt satta. Analysera också om det finns indikatorer där förändrade makroekonomiska förutsättningar har förändrat synen på målsättningarna.

Tillhandahåll information och rådgivning till projektägarna gällande redovisning av indikatorer och måluppfyllelse i projekten. Det är viktigt att satsa ytterligare på effektiv kommunikation med projektägare, både innan och efter projektstart.

Satsa på marknadsföring av Programmet. Bjud in brett, även potentiellt nya projektägare och inte enbart de som brukar vara med. Fortsätt även att attrahera aktörer från hela Åland, exempelvis från Skärgården. Utveckla hemsidan för Programmet på ett sätt som lockar fler nya projektaktörer.

Bygg ytterligare kompetens angående kapitalförsörjning. Offentligt riskkapital har potential att bidra till kapitalförsörjning som komplettering av andra former av företagsfinansiering. Erfarenheter av offentligt riskkapital inom Eruf-programmet visar dock att det fattas en fungerande arbetsmodell och/eller kompetenta aktörer för offentligt riskkapital på Åland. Fördjupa lärandeprocessen i öppen dialog vad gäller behovet av offentligt riskkapital på Åland 2023 och framåt, och lär av andra riskkapitalbolag, speciellt i Finland och i Sverige.

Förbättra IT stöd för att effektivisera och förenkla rapportering för projektägare under nästa programperiod. Förvaltningsmyndighetens ärendehanterings- och informationssystem för projektstöden är fortsättningsvis i begränsad del driftsatt och i användning, med manuella rutiner för uppföljning och rapportering som följd.

Referenser

Europeiska Kommissionen, (2013), Evaluation guidance : EVALSED guide and sourcebook updates, [Evaluation guidance : EVALSED guide and sourcebook updates - Regional Policy - European Commission \(europa.eu\)](#)

Europeiska Kommissionen, (2021) DESIGN AND COMMISSIONING OF COUNTERFACTUAL IMPACT EVALUATIONS A PRACTICAL GUIDE FOR ESF MANAGING AUTHORITIES <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8426&furtherPubs=yes>

Nordregio, (2017), Utvärderarnas första delrapport per 31,12,2016 Ålands strukturfondsprogram perioden 2014–2020, Nordregio, Stockholm

Nordregio, (2019), Ålands strukturfondsprogram 2014–2020 - Utvärderarnas andra delrapport per 31.12.2018, NORDREGIO REPORT 2019:7, Stockholm

ÅSUB statistik: www.asub.ax

- Arbetsmarknad 2022:9 https://www.asub.ax/sites/default/files/media/document/Arblos_09_2022_0.pdf
- Arbetsmarknad 2021:11 <https://www.asub.ax/sites/default/files/statistics/syssel19.pdf>
- Företag 2022:1 https://www.asub.ax/sites/default/files/statistics/bokslutsstatistik_meddelande_2020_0.pdf
- Företagen på Åland 31.12.2021 [https://www.asub.ax/sv/statistik/foretagen-pa-aland-31122021#:~:text=Antalet%C3%B6retag%20p%C3%A5%20%C3%85land%20%C3%B6kade,tj%C3%A4nstebranscherna%20\(knappt%2067%20procent\)](https://www.asub.ax/sv/statistik/foretagen-pa-aland-31122021#:~:text=Antalet%C3%B6retag%20p%C3%A5%20%C3%85land%20%C3%B6kade,tj%C3%A4nstebranscherna%20(knappt%2067%20procent))
- Företag 2017:1 https://www.asub.ax/sites/default/files/statistics/bokslutsstatistik_meddelande_2015.pdf
- Konjunkturläget, våren 2022, Rapport 2022:3 https://www.asub.ax/sites/default/files/reports/konjunkturlaget_varen_2022_0.pdf
- Statistisk årsbok Åland 2022: <https://www.asub.ax/sv/statistisk-arsbok-0>

Bilaga 1

Intervjuer med projektägare 7 oktober 2022, Mariehamn:

Hanna Saurén, Högskolan Åland

Jan-Erik Rask, Ålands Näringsliv

Kim Åstrand, Ung Resurs

Per Lycke, Optinova Ab

Robert Jansson, Emmaus

Thomas Mattsson, Ung Resurs

Intervju med projektägare 11 oktober 2022, digitalt:

Elina Lindroos, Högskolan Åland

Intervju med representanter för Landskapsregeringen, 7 oktober 2022, Mariehamn:

Chris Lindholm

Kenneth Åkergård

Mattias Sommarström

Sara Alopæus

Susanne Strand

Tomas Fellman

Ålands strukturfondsprogram 2014-2020

Utvärderarnas slutrapport

Linnea Löfving, Anna Lundgren, Jukka Teräs, & Eeva
Turunen

Övervakningskommittémöte

Mariehamn 2022-11-29

Anna Lundgren, Senior Research Fellow, Nordregio

Utvärdering av Ålands strukturfondsprogram

- Utvärderingen har genomförts i tre steg; två delrapporter (2017 och 2019) samt slutrapport 2022
- Utvärderingsansats: Interventionslogik med teoribaserade och kontrafaktiska analys
- Utvärderingen grundar sig på både kvantitativa och kvalitativa metoder:
 - Omvärldsanalys med statistik och data
 - Analys av finansiella ramverket och indikatoruppföljningen
 - Intervjuer med projektägare och representanter från Landskapsregeringen den 7 och 11 oktober 2022.

Omvärldsanalys

- **Åland drabbat av dubbla chocker.** Under pandemin 2020 drabbades Åland av en mycket hög **arbetslöshet**. Den ekonomiska återhämtningen som var på gång efter pandemin bromsades emellertid av den ryska invasionen i Ukraina 2022 och dess konsekvenser för **energipriserna**, och av den **stigande inflationen**.
- **Vissa sektorer påverkades mer än andra** av pandemin och den mycket viktiga sjötransportsektorn är framför allt relevant att nämna.
- Trots de externa chockerna, har **antalet företag på Åland ökat under programperioden och befolkningen har haft en positiv utveckling**.
- **Den gröna omställningen är på gång** och har ökat i fart under programperioden. Näringslivets energieffektivitet och ökad användning av förnybar energi spelar en ännu större roll på dagens Åland

Projekt inom program- perioden

Eruf-projekt

Åland Sailing Robots (Högskolan på Åland)

Business Lab (Högskolan på Åland)

Finansieringsinstrument: Offentligt riskkapital (Ålands Utveckling Ab)

Utveckla framtidens företag – från idé till export (Ålands Näringsliv AB)

Energismart Åland (Ålands Teknologi- och energicentrum)

Utveckla framtidens företag – REACT (Ålands Näringsliv)

Business Lab React Åland (Högskolan på Åland)

ESF-projekt

Emmaus Returcafé (Emmaus Åland r.f.)

En samordnad sysselsättningsenhet (Ung resurs r.f.)

Flex-In, en flexibel väg till inklusion (Medborgarinstitutet/ Mariehamns stad)

Returhuset – förstudie (Ålands Miljöservice kf)

Mise Textilprojekt (Ålands Miljöservice kf)

Emmaus växtkraft (Emmaus Åland rf)

Emmaus växtkraft 2.0 (Emmaus Åland r.f.)

Vi välkomnar fler (Ålands Näringsliv r.f.)

Hållbar utveckling (Ålands Centralandelslag, ÅCA)

Välkommen in (Ålands Näringsliv)

HÅY – Helhetsundervisning vid Ålands gymnasium (Ålands yrkesgymnasium)

Kustens mat (Ålands yrkesgymnasium)

VÅG – Vuxenutbildning i Ålands gymnasium (Ålands yrkesgymnasium)

Skärgårdsakademin (Företagsam skärgård r.f.)

Kompetensutveckling Inpex 2017-2020 (Inpex Ab)

Kompetenshöjande och miljöbesparing (Energi- och Miljötekniska Föreningen i Landskapet (EMIL))

Optinova Academy (Optinova Ab)

Åland Gear Up (Högskolan på Åland)

En flexibel skola i skärgårdsmiljö (Utbildnings- och kulturavdelningen/Ålands landskapsregering)

Vägledning (Utbildnings- och kulturavdelningen/Ålands landskapsregering)

Sommarpraktikant 2021 (Ålands Näringsliv r.f.)

Nya utbildningar inom hållbar energi och teknik (Utbildnings- och kulturavdelningen, Utbildningsbyrån)

Sommarpraktikant 2022 (Ålands Näringsliv r.f.)

Tekniskt stöd (Näringsavdelningen/Ålands landskapsregering)

Väsentliga förändringar under strukturfondsperioden

- Omfördelning av medel från Finansieringsinstrumentet för offentligt riskkapital inom Programmets finansieringsram till likviditetsstöd (29 st)
- React-EU förordningen: Åland ytterligare 923 868 euro under 2021/2022 för krisreparation och återhämtning av ekonomin
- Kommissionens beslut att förlänga programmet till 2023

Budget och tilläggsanslaget React-EU

Tabell 2. Tilläggsanslaget (REACT)

Tematiskt mål TM	Finansieringsram 2014–2020*	År 2021	År 2022	Ny Finansieringsram 2014–2022*
TM Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resiliert återhämtning av ekonomin		+ 363 182 €		+363 182 €
Total Eruf	4 665 076 €	+ 363 182 €	0	5 008 257 €
TM Främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resiliert återhämtning av ekonomin		+ 363 182 €	+ 197 868 €	+561 050 €
Totalt ESF	5 004 284 €	+ 363 182 €	+ 197 868 €	5 565 334 €

Tabell 3. Uppdaterad budget för Ålands strukturfondsprogram

	Medfinansieringsgrad (%)	Reviderad totalbudget
Eruf	53,63 %	5 008 257 €
ESF	55,04 %	5 565 334 €
ESF tekniskt stöd	50 %	399 640 €
Total finansierad budget	54,21 %	10 973 231 €
Totala stödberättigande utgifter (offentlig) som deklarerats av stödmottagare till den förvaltande myndigheten (sept 2022).		9 519 886 € (86,8 % av total budget)

Utvärderingens slutsatser 1(2)

- Programmet och projekten påverkades av Covid-19-pandemin och i slutskedet också av konsekvenserna av Rysslands invasion av Ukraina.
- I allt väsentligt har Ålands strukturfondsprogramuppnått de uppsatta målen, med fokus på innovation (Eruf) och inkludering (ESF).
- Eruf: Nästan alla indikatorer har uppnåtts. Finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital har inte genomförts som planerat. Projekt mål inom miljöledningssystem och energieffektivisering inom SMF har ej uppnåtts.
- ESF: Måluppfyllelsen för ESF har varit bra, nått ut brett. Också mer varierade resultat – delvis p g a pandemin.

Utvärderingens slutsatser 2(2)

- Programmet har haft en betydande roll för den regionala utvecklingen på Åland – och har varit speciellt viktigt under pandemin (React-EU och likviditetsstöd)
- Effekterna av Strukturfondsprogrammet är främst långsiktiga.
- Utan programmet hade flertalet av projekten inte genomförts eller i mindre skala, och mindre metodmässigt. Programmet har även bidragit till att uppnå målen i Europa 2020 strategin.

Rekommendationer inför kommande strukturfondsperiod

- Dra lärdom av erfarenheter från strukturfondsprogrammet 2014–2020.
- Arbeta med att öka förståelsen för indikatorer och målsättningar.
- Tillhandahåll information och rådgivning till projektägarna gällande redovisning av indikatorer och måluppfyllelse i projekten.
- Satsa på marknadsföring av Strukturfondsprogrammet.
- Bygg ytterligare kompetens angående kapitalförsörjning.
- Förbättra IT stödet för att effektivisera och förenkla rapporteringen för projektägare under nästa programperiod.

Landskapsregeringens bemötande av utvärderarnas rekommendationer

Ök möte Mariehamn, Ålandica 29.11.2022

Bilaga 10

1. Dra lärdom av erfarenheter från strukturfondsprogrammet 2014–2020. Pandemin visade att Strukturfondsprogrammet kan vara anpassningsbart och flexibelt under förändrade omständigheter. Sådan flexibilitet och anpassningsförmåga för mål och indikatorer kan krävas i framtida kriser. Fortsätt att bygga resiliens för att möta nya eventuella risker och kriser och dra lärdom av hur man hanterade strukturfondsprogrammet, speciellt under covid-19-pandemin.

Det nya programmet kommer att ha mer begränsade projektider, maximalt 36 månader. Stora utvecklingsprojekt kan fortsatt få finansiering. Programmet har fokuserats till 2 prioriteringar och 3 särskilda mål.

2. Arbeta med att öka förståelsen för indikatorer och målsättningar. Analysera huruvida några av indikatorer och målsättningar är för lågt/högt satta. Analysera också om det finns indikatorer där förändrade makroekonomiska förutsättningar har förändrat synen på målsättningarna.

De makroekonomiska förutsättningarna ändrar idag snabbare än vad vi sett tidigare och programmets litenhet gör att minsta avvikelse återspeglas i indikatorerna. Karaktären på företagsrådgivningen och företagsfrämjande åtgärder har varierat beroende på efterfrågan och i synnerhet med pandemin blev målgruppen större och rådgivningen delvis en annan. Antal arbetslösa är vidare en indikator som varierat under perioden och där förutsättningarna för måluppfyllelse varit beroende av konjunkturläget.

3. Tillhandahåll information och rådgivning till projektägarna gällande redovisning av indikatorer och måluppfyllelse i projekten. Det är viktigt att satsa ytterligare på effektiv kommunikation med projektägare, både innan och efter projektstart.

LR har utarbetat genomförande principer för kommande program, innefattande en vägledning från projektplanering/ansökan till projektavslut och uppföljning. Definitioner fastställs av LR samt anvisningar när uppföljning av respektive indikator ska göras. I likhet med idag kommer projektägaren att erbjudas ett första möte efter finansieringsbeslutet för att gå igenom beslutet och dess villkor.

4. Satsa på marknadsföring av Programmet. Bjud in brett, även potentiellt nya projektägare och inte enbart de som brukar vara med. Fortsätt även att attrahera aktörer från hela Åland, exempelvis från Skärgården. Utveckla hemsidan för Programmet på ett sätt som lockar fler nya projektaktörer.

Den 25.1.2023 ordnar LR tillsammans med bla programmet Interreg Central Baltic och andra aktörer ett informationstillfälle om projektfinansiering. Vid tillfället deltar representanter från Interreg Europe som genomför ett "Peer Review" där deras experter tillsammans med intresserade projektaktörer diskuterar aktuella behov och utmaningar och ger råd, rekommendationer och en handlingsplan för att komma vidare. Information om detta kommer att gå ut brett. En hemsida kommer att upprättas i enlighet med de anvisningar som kommissionen gett för kommunikation.

5. Bygg ytterligare kompetens angående kapitalförsörjning. Offentligt riskkapital har potential att bidra till kapitalförsörjning som komplettering av andra former av företagsfinansiering. Erfarenheter av offentligt riskkapital inom Eruf-programmet visar dock att det fattas en fungerande arbetsmodell och/eller kompetenta aktörer för offentligt riskkapital på Åland. Fördjupa lärandeprocessen i öppen dialog vad gäller behovet av offentligt riskkapital på Åland 2023 och framåt, och lär av andra riskkapitalbolag, speciellt i Finland och i Sverige.

LR har tagit till sig erfarenheterna från hanteringen av offentligt riskkapital inom ERUF. Med beaktande av de begränsade medel som Åland tilldelas genom fonden bör en diskussion om ett behov av offentligt riskkapital utgå ifrån nationella medel i kombination med andra åtgärder. Att beakta är att det idag finns tillgång till privat riskkapital.

6. Förbättra IT stöd för att effektivisera och förenkla rapportering för projektägare under nästa programperiod. Förvaltningsmyndighetens ärendehanterings- och informationssystem för projektstöden är fortsättningsvis i begränsad del driftsatt och i användning, med manuella rutiner för uppföljning och rapportering som följd.

En viktig fråga för LR som helhet då digitaliseringen av landskapsförvaltningen är eftersatt och behöver prioriteras. Ett moderniseringspaket har påbörjats i vilket det ingår en digitalisering av de förvaltningsprocesser som ligger till grund för alla myndighetsbeslut. Som ett första steg har under 2022 en omfattande utredning och kartläggning gjorts gällande informationssäkerheten.

Bilaga 11

Kommunikationsplan för Ålands andel av Finlands CAP-strategiplan

1. Bakgrund och syfte

Ålands landskapsregering fungerar som regional förvaltningsmyndighet för de interventioner inom Finlands CAP-strategiplan för perioden 2023 - 2027 som faller under landskapets behörighetsområde. CAP-strategiplanen genomförs med grund i rådets förordning (EU) nr 2115/2021. Enligt förordningen kan det genomföras en CAP-strategiplan per medlemsstat. I CAP-strategin sammanfattas i princip alla åtgärder som formulerar jordbrukspolitiken. Strategin fastställer allmänna mål för genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken i Finland och strategin är uppdelad i tre delar bestående av direktstöden, marknadsordningarna för vissa sektorer och landsbygdsutvecklingsåtgärderna som också är det område som landskapet har behörighet över och som denna kommunikationsstrategi omfattar.

CAP-strategiplanen fastställs för perioden 2023 - 2027 och godkändes av Europeiska kommissionen den 31 augusti 2022. I CAP-strategiplanen har det formulerats specifika åtgärder riktade till landskapet Åland inom området för landsbygdsutveckling och det har också fastställts en separat budgettilldelning för finansiering av dessa åtgärder. I CAP-strategiplanen har också Ålands landskapsregering utsetts som regional förvaltande myndighet av dessa åtgärder. Den förvaltande myndigheten är ansvarig för att jordbrukare, andra stödmottagare och andra organ som är involverade i genomförandet av interventionerna informeras om möjligheter och förpliktelser kopplade till interventionerna.

Förvaltande myndigheten skall också se till att programmet ges offentlighet genom att potentiella stödmottagare, branschorganisationer, organ som arbetar för att främja jämställdhet mellan män och kvinnor samt berörda icke statliga organisationer, däribland miljöorganisationer, får information om de möjligheter som programmet ger och om reglerna för att få stöd via programmet, samt informerar stödmottagare om unionens bidrag och allmänheten om den roll som unionen spelar i programmet.

2. Ansvariga myndigheter och organ

Ålands landskapsregering utgör förvaltande myndighet för interventionstyperna för landsbygdsutveckling i landskapet Åland och är därmed huvudansvarig för genomförandet av kommunikationsplanen för området. Gällande de åtgärder som genomförs genom Leader-metoden ansvarar den lokala aktionsgruppen för informationsinsatserna.

Förvaltande myndigheten på Åland ingår i samarbetet kring landsbygdsnätverket och landsbygdsnätverket genomför informationsinsatser också för de åländska interventionerna ingående i CAP-strategiplanen i samarbete med Ålands landskapsregering.

Gällande genomförandet av övriga områden och övriga interventioner på Åland omfattas dessa av den kommunikationsstrategi som utarbetas av jord- och skogsbruksministeriet för hela CAP-strategiplanen.

3. Analys av nuläget

CAP-strategiplanen utgörs av ett omfattande dokument bestående av detaljerad strategi för hela den finländska landsbygden innehållande behovsanalys, behovsbeskrivningar, målsättningar samt åtgärder svarande mot de konstaterade behoven och formulerade målsättningarna. Ålands landskapsregeringen har genomfört motsvarande behovsanalysprocess för Åland och utkomsten av denna process har inarbetats i Finlands CAP-strategiplan. Den åländska delen av Planen innehåller 12 åtgärder av varierande komplexitet inom fem olika prioriteringsområden och flera av åtgärderna består av underåtgärder. Planens omfattning och komplexitet ställer stora krav på kommunikationssystemet som används för att fullödigt informera om innehållet och möjligheterna i planen.

Kommunikation och informationsarbete förändras i takt med att samhällets mediestruktur utvecklas. Kommunikationen inom branschen har gått från traditionell form med tryckt material samt en pappersbaserad ansökningsprocess innehållande tryckt information och blanketter till en digital miljö där i princip hela målgruppen förväntar sig digital information med möjlighet att kommunicera och interagera elektroniskt med förvaltningsmyndigheten med snabb respons samtidigt som kraven om hög kvalitet och riktighet i informationen kvarstår. Inom kommunikationsutvecklingen kan också konstateras att videoformatet blir allt starkare samtidigt som appformatet fortsatt etablerat sig som en viktig grund för informationshantering. Informationen behöver också vara situationsanpassad och autentisk för ändamålet.

4. Målgrupper

CAP-strategiplanens bredd och komplexitet innebär också en bred sammansättning av målgrupper för vilka informationen skall tillgodoses. Programmets målgrupper överensstämmer med målgrupperna inom de enskilda åtgärderna vilka enligt prioriteringsordningen är:

1. *Stödmottagare* och *potentiella stödmottagare* samt de specifika målgrupper för programmet som finns definierade under de enskilda åtgärderna i programmet.
2. *Övriga aktörer* som kan komma i fråga är exempelvis, intressebevakare, arbetsmarknadsorganisationer, näringslivsorganisationer, rådgivare, konsulter, massmedia, kommuner, länsstyrelsen, Ålands miljö- och hälsomyndighet och myndigheter som kan komma att beröras av programmet.
3. *Allmänheten*

Gruppen *stödmottagare* är de som sedan tidigare får stöd från landsbygdsutvecklingsprogrammet och som nu också är aktuella som stödmottagare för CAP-strategiplanen. *Potentiella stödmottagare* är en målgrupp som är svår att nå med information eftersom denna grupp kan bestå av personer eller företag som planerar, eller eventuellt planerar att starta upp företag eller verksamhet på landsbygden.

Övriga aktörer är en grupp som inte behöver innehålla stödmottagare, men de är en grupp som bör få tillgång till informationen bland annat för att de är viktiga samarbetspartners vad gäller spridning av informationen. Sedan kan informationen också vara viktig för deras verksamhet, om de t.ex. som bank behöver känna till finansieringsregler etc.

De övergripande och strategiska målen i CAP-strategiplanen berör en bred *allmänhet* och långt fler än de vi valt att kalla stödmottagare och potentiella stödmottagare, varför det är av vikt att också en bred allmänhet nås av information om programmet. Det är också viktigt att allmänheten nås för att skapa förutsättningar för en bred allmän förankring.

5. Kommunikationsmål för respektive målgrupp och åtgärd

Förvaltande myndighetens mål är en god kännedom om strategiplanens möjligheter bland strategiplanens målgrupper. Stödmottagare och potentiella stödmottagare skall ha översiktlig kunskap om strategiplanens mål och strategier samt detaljerad information om de för målgruppen aktuella åtgärderna eller insatsområden. Inför ansökningsomgångar skall stödmottagare och potentiella stödmottagare ha fri tillgång till uttömlig information om de stöd som är möjliga att ansökas om men också information om stödvillkor och de administrativa processer som krävs för att ansöka samt genomföra finansierade projekt. Övriga aktörer skall snabbt kunna sätta sig in i programmets övergripande mål och strategier samt kunna tillgodogöra sig information om enskilda åtgärder som kan vara aktuella för målgruppen.

Programmet skall göras tillgängligt för allmänheten samt allmänheten skall ges möjlighet att följa programmets genomförande.

6. Kommunikationsstrategier

Dagens mediasamhälle förändras snabbt och CAP-strategiplanen genomförs under en i perspektivet relativt lång period under förutsättningar för kommunikationen kan förändras. Samhället möter också hela tiden nya former och medier för att kommunicera information och efterfrågan på information och informationens form förändras. Förvaltande myndigheten skall fungera anpassat till denna utveckling och utnyttja de befintliga mediekanalerna på ett effektivt sätt och samtidigt kunna anpassa sig till och ha förmågan att snabbt ta till sig och använda nya medieformer och kanaler som är tillämpliga och som används av de definierade målgrupperna.

Eftersom CAP-strategiplanen är bred och åtgärderna är av varierande kommer också målgrupperna att skilja sig åt vilket behöver beaktas i informationsarbetet. All information bör målgruppsanpassas, vara kontinuerlig, vid rätt tidpunkt och distribueras via de kanaler som passar för respektive målgrupp. I den mån det är möjligt bör informationen också samordnas med annan information till respektive målgrupp.

I samband med starten av genomförande av CAP-strategiplanen finns ett stort informationsbehov, särskilt gällande de åtgärder som nya för målgrupperna samt de åtgärder där det skett störst förändringar från de system som genomfördes under föregående programperiod. Informationen kommer till viss del att utgöras av generell information om CAP-strategiplanens målsättningar och åtgärder men huvudfokus kommer att utgöras av mer detaljerad information i olika former om respektive åtgärder. Implementering av de olika åtgärderna kommer också att ske under olika perioder vilket också kommer att påverka informationsarbetet.

Följande kanaler i prioritetsordning för spridande av information kan komma att användas:

- Elektronisk kommunikation, t.ex. landskapsregeringens webbplats www.regeringen.ax, elektroniska nyhetsbrev, video-material, pod-casts, e-post och sociala medier samt utnyttjande av de olika stödtillämpningarnas kommunikationsmöjligheter.
- Direktinformation i viss mån genom utskick av t.ex. broschyrer, trycksaker och informationsbrev till målgrupperna
- Personlig information vid t.ex. möten, seminarier, mässor och andra informationstillfällen.

- Information till massmedia genom t.ex. annonsering, pressmeddelanden och kungörelser.

Vid de olika informationsåtgärderna ska också lämpliga tekniska kännetecken i enlighet med EU:s krav gällande information om åtgärderna i programmet. Stödtagare inom CAP-strategiplanen skall också tillses att de uppfyller förordningarnas krav om informationsinsatser kring de finansierade projekten.

7. Generell aktivitetsplan/kommunikationsmål, budskap och aktiviteter per målgrupp

Åtgärd	Målgrupp	Budskap	Ansvarig
Ersättning för djurens välfärd	Djurhållande jordbrukare	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte. Information om stödansökningsperioder samt användande av den elektroniska stödansökan.	Förvaltningsmyndigheten samt rådgivningsorganisationen
Ersättning för ekologisk produktion	Jordbrukare	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte. Information om stödansökningsperioder samt användande av den elektroniska stödansökan.	Förvaltningsmyndigheten samt rådgivningsorganisationen
Miljöersättning	Jordbrukare	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte. Information om stödansökningsperioder samt användande av den	Förvaltningsmyndigheten samt rådgivningsorganisationen

		elektroniska stödansökan.	
Kompensationsersättning (LFA)	Jordbrukare	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte. Information om stödansökningsperioder samt användande av den elektroniska stödansökan.	Förvaltningsmyndigheten samt rådgivningsorganisationen
Icke produktiva investeringar	Jordbrukare och markförvaltare	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte och urvalskriterier. Information om stödansökningsperioder samt användande av den elektroniska stödansökan.	Förvaltningsmyndigheten samt rådgivningsorganisationen
Investering i fysiska tillgångar inom livsmedelsförädling	Livsmedelsförädlare	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte och urvalskriterier. Information om stödansökningsperioder samt användande av den elektroniska stödansökan.	Förvaltningsmyndigheten, rådgivningsorganisationen samt branschorganisationer
Investeringar i fysiska tillgångar	Jordbrukare	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte och urvalskriterier. Information om stödansökningsperioder samt	Förvaltningsmyndigheten, rådgivningsorganisationen samt branschorganisationer

		användande av den elektroniska stödansökan.	
Startstöd till unga jordbrukare	Potentiella jordbrukare under 40 år	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte och urvalskriterier. Information om stödansökningsperioder samt användande av den elektroniska stödansökan.	Förvaltningsmyndigheten, rådgivningsorganisationen samt branschorganisationer
Leader	Allmänheten på Åland	Mobilisering av projekt, information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte och urvalskriterier.	Lokala aktionsgruppen
Samarbetsåtgärder för utveckling av konkurrenskraften och modernisering av gårdar	Jordbrukare,	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte. Information om stödansökningsperioder samt användande av den elektroniska stödansökan.	Förvaltningsmyndigheten samt rådgivningsorganisationen
Rådgivningstjänster	Jordbrukare	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte. Information om stödansökningsperioder samt användande av den elektroniska stödansökan.	Förvaltningsmyndigheten samt rådgivningsorganisationen

Utbildning	Jordbrukare	Information om innehållet i åtgärden, stöd villkor, syfte. Information om stödansökningsperioder samt användande av den elektroniska stödansökan.	Förvaltningsmyndigheten, rådgivare, branschorganisationer, kursarrangörer
------------	-------------	---	---

8. Årliga informationsaktiviteter

Förvaltande myndigheten fastställer årligen en årsplan för kommande års informationsaktiviteter. Planen anpassas till de särskilda behov som konstateras finnas gällande genomförande av CAP-strategiplanens interventioner. Under hösten 2022 har informationsarbetet fokuserats på generell information om den nya CAP-strategiplanen. Efter planens godkännande har fokus lagts på det nationella lagstiftningsarbetet och en förankring av denna process. Detta arbete fortsätter med motsvarande process för detaljregleringar i form av förordningar och urvalskriterier som tas fram inför implementeringen av programmet. Under 2023 inleds genomförandet av CAP-strategiplanen åtgärd för åtgärd där anpassad information tas fram och kommuniceras för respektive åtgärds genomförande och ansökningsperiod.

9. Samarbete med landsbygdsnätverket

Förvaltande myndigheten för Finlands CAP-strategiplan ansvarar för organiserande av landsbygdsnätverket. Representanter för förvaltande myndigheten vid Ålands landskapsregering samarbetar med representanter för nätverksenhet och för en dialog kring insatser riktade till målgrupper på Åland och målgrupper med svenska som modersmål. Förvaltande myndigheten på Åland erbjuder också möjligheten att bidra med input till landsbygdsnätverkets förslag till verksamhetsplan.

10. Budget

Huvuddelen av informationsarbetet sker inom ramen ordinarie verksamhet. Detta betyder att förvaltande myndighetens och utbetalningsställets personal inom ramen för deras ordinarie uppgifter sköter en stor del av informationsarbetet. Informationsarbetet är uppdelat på flera personer inom förvaltningen uppges uppgå till ca. 50 % av en heltidstjänst. Större

infrastrukturella insatser i former som webarbete sker inom ramen för landskapsregeringens övriga informationsarbete och belastar inte CAP-strategiplanens informationsbudget. I informationsarbetet avses ett visst fokus läggas på aktivitet inom sociala medier där den direkta kostnaden för informationsarbetet bedöms vara låg. I inledningen av genomförandet av CAP-strategiplanen planeras anlita av en kommunikationskonsult för att inledningsvis intensifiera, effektivisera och planera informationsarbetet i linje med denna kommunikationsstrategi. Direkta kostnader inom ramen för informationsarbetet utgörs av exempelvis köptjänster, annonseringar, annonskampanjer, utarbetande av olika former av informationsmaterial, arrangerande av seminarier och workshops samt utbildning av förvaltningsmyndighetens personal i informationsfrågor. Indikativ budget för genomförande av kommunikationsplanen är 150.000 euro och finansieras med tekniskt stöd.

11. Mätning och utvärdering

Aktiviteter inom kommunikationsstrategin sammanfattas och följs upp i den presentation och lägesanalys som presenteras för den regionala övervakningskommittén. En uppdaterad kommunikationsstrategi med fokus på de årliga informationsinsatserna presenteras årligen för den regionala övervakningskommittén. Kommunikationsstrategin kan också utgöra föremål för en tematisk utvärdering inom ramen för utvärderingsarbetet riktad mot det regionala genomförandet av CAP-strategiplanen på Åland.

Lägesanalys Cap-strategiplanen 2023-2027 + kommunikationsplan

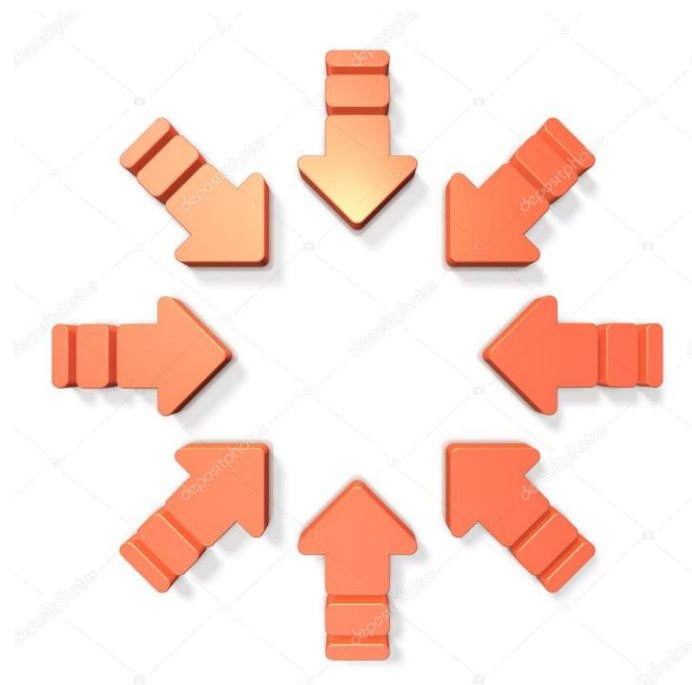
Ök möte Mariehamn, Ålandica 29.11.2022

Bilaga 12

Kontexten

- Ny CAP-strategiförordning från 2021
- Vi skall arbeta i ett nytt sammanhang CAP-strategiplanen
- I princip alla insatser riktade till jordbruket skall samordnas i en och samma plan – både rikets och Ålands
- Hela jordbrukspolitiken skall bli grönare
- Man talar om en ny genomförandemodell med större ansvar för medlemsstaterna och mer resultatorienterad

Gemensam process

- Åland har parallellt med Finland utarbetat en plan enligt interventionslogiken; analys -> behov-> strategi -> åtgärder -> resultat
- Första versionen till kommissionen i december 2021
- Förhandlingar med kommissionen under våren och sommaren
- Andra version till kommissionen i juli
- Godkännande 31.8

Våra övergripande målsättningar

- Aktivt producerande lantbruk; kopplingen mellan odling och förädling är viktig
- Den åländska livsmedelsproduktionen skall hålla hög klass gällande miljöarbete och djurhänsyn
- Vi skall värna och ta hand om naturlandskapet
- Vi skall satsa på innovativa lösningar som utvecklar oss mot ökad hållbarhet
- Förbättrad lönsamhet
- Vi har strävat efter enklare lösningar

Vad skall vi göra

Interventioner och insatser inom fem områden:

Investeringar

Naturliga och områdesspecifika begränsningar

Miljö- och klimatinsatser

Utvecklingsstöd

Kunskapsutbyte och informationsspridning

Vad skall vi göra?

- Investeringar
 - Konkurrenskraftsinvesteringar inom lantbruksföretag 6 000 000 euro
 - Investeringar i bevattning
 - Investeringar i energiproduktion och effektivisering
 - Investeringar i livsmedelsförädling - 2 000 000 euro

Vad skall vi göra?

- Miljö- och klimatåtgärder, areal- och djurbaserade åtgärder
 - Miljöersättning – 8 119 442 euro
 - Ersättning för ekologisk produktion – 3 500 000 euro
 - Ersättning för djurens välfärd – 2 694 000 euro
 - Kompensationsersättning – 15 841 000 euro
- Ingår i den gröna arkitekturen
- Ersättningar som baseras på kalkylunderlag

Vad skall vi göra

- Utvecklingsåtgärder
 - Startstöd – 1 000 000 euro
 - Leader – 1 300 000 euro
 - Samarbete – 200 000 euro

Vad skall vi göra?

- Kunskapsutbyte och informationspridning
 - Rådgivningstjänster - 50 000 euro
 - Utbildning – 150 000 euro

Budget

- Det finns en gemensam finansieringsplan för strategin, vi har avdelade pengar för våra interventioner
- Totalt 42 250 000 euro varav 15 423 000 är finansierat av EU.
- Arealstöd 23,7 miljoner
- Strukturstöd 9,7 miljoner
- Kunskapsutveckling 0,2 miljoner
- Leader 1,3 miljoner
- Tekniskt stöd 0,9 miljoner
- Vid sidan av detta finns pengar kvar i det gamla programmet fram till 2025

Vad händer nu?

- Ny lag om finansiering av landsbygden
- Nya förordningar med viss detaljreglering
- Uppdatering av systemen
- Ny leader-strategi
- Det nya programmet tas formellt i bruk från årsskiftet i etapper men i praktiken senare
- Djurstöden först ut under vårvintern
- Projektstöden öppnar för ansökan i början av april
- Arealstödet juni som vanligt

Kommunikationsplan

- Landskapsregeringen ansvarig för informationen av våra delar av planen
- I Finland kommer man ha regionala informatörer plus landsbygdsnätverket – oklart hur Finland organiserar informationen för sina delar på Åland
- Landsbygdsnätverket omfattar också Åland men vi deltar inte i grundfinansieringen

Kommunikationsplan uppbyggnad

- Ansvar – landskapsregeringen
- Analys av nuläget – komplicerat och brett område, risk för sammanblandning av system, generellt sett stort informationsbehov
- Målgrupper – bred grupp från de direkta stödmottagarna till intressebevakare och allmänheten eller sammanfattat övervakningskommittén representationsbas
- Kommunikationsmål – god kännedom om strategins mål och möjligheter
- Strategier – öppenhet för en kombination av nya och traditionella medier och kommunikationssätt

Aktiviteter i kommunikationen

- Generell aktivitetsplan i kommunikationsplanen, översiktlig genomgång
- Årliga aktiviteter, störst behov i början
- Utmanande läge att möta informationsbehovet samtidigt som regelverket i princip utarbetas
- Hög aktivitet planeras under vintern och våren både med extern och intern information
- Anlitande av informationsexpert för att snabbt skapa struktur

Utmaningar

- Stort informationsbehov – kommunikationsplan
- Stödutbetalningstidtabellen – tidtabellen förskjuts med ca 6 månader, kommer att leda till problem med likviditeten på gårdarna
- Parallella system – vi har pengar kvar i gamla programmet till och med 2025
- Nya organisationen – vi kommer att behöva en väldigt lång framförhållning när alla beslut skall informeras och förankras i efterföljande möte i Finlands övervakningskommitté

Tack för uppmärksamheten!

Förslag till tekniska ändringar i Ålands interventioner för landsbygdsutveckling i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027

Ålands landskapsregering föreslår att följande tekniska ändringar görs i Ålands interventioner för landsbygdsutveckling som ingår i Finlands CAP-strategiplan. Ändringarna görs i enlighet med artikel 119.12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 (förordningen om strategiska planer)

Ändringen har presenterats för CAP-strategiplanens regionala övervakningskommitté på Åland den 29 november 2022, varvid beslöts godkänna förslaget till ändringarna enligt nedanstående.

1. Beskrivning av ändringens huvudsakliga innehåll.

Vid förberedelserna för det nationella genomförandet av CAP-strategiplanen har några inkonsekvenser i interventionernas beskrivningar konstaterats. Beskrivningarna korrigeras för att motsvara sakens egentliga natur och syftemål.

Korrigeringar föreslås i interventionerna enligt beskrivningen nedan. Ändringarna som detta föranleder i CAP-strategiplanen visas i bilaga 1.

AX EDV 01 Välfärdsplan för nötkreatur

Föreslås att behovet BeTa 03 Minska ammoniakutsläppen läggs till i punkt 3 Behov som tillgodoses via interventionen.

Motivering:

I slutskedet av beredningen diskuterades klimatvänligt foder för nötkreatur. Möjligheten att med hjälp av utfodringen förebygga utsläpp från djurproduktionen främjas i GJP-planen genom åtgärd AX 01 EDV i djurens välbefinnande. På grund av detta läggs BeTa 03 till, vilket förbisågs i samband med förberedelserna av CAP-planen.

AX MILJ 01 Gårdsomfattande miljöåtagande

I punkt 2 har det övergripande målet XCO inkluderats i de till interventionen relaterade målen. Föreslås att det övergripande målet tas bort.

Motivering: De övergripande målen gäller alla åtgärder ändå.

I punkt 5 som beskriver interventionens särskilda utformning eller krav samt villkor för stödberättigande räknas upp de åtgärder som ingår i det gårdsomfattande miljöåtagandet. Bland annat ska gårdsbruksenhetens samtliga odlade åkrar markkarteras. Prov ska tas med minst fem års intervaller i enlighet med separata anvisningar och proven ska analyseras för att bestämma jordart, mullhalt, surhetsgrad, ledningstal och innehåll av vissa näringsämnen. Förteckningen är inte uttömmande och ska därmed inte heller ses som bindande krav på vad som måste ingå i analysresultatet. Föreslås dock att ordet ledningstal stryks från uppräknningen.

Motivering:

De kostnader som stödmottagaren har för att utföra markkartering har beräknats utgående från den grundanalys som utförs vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets (ÅMHM) laboratorium på Åland till en kostnad om 16,43 euro. Detta framgår av beskrivningen av beräkningsmetoden i punkt 7. I ÅMHM:s grundanalys ingår dock inte bestämning av ledningstal. En analys av ledningstalet kan fås till en extra kostnad om 10,32 euro.

<https://www.amhm.ax/sites/default/files/attachments/page/Taxa%202022%20Laboratoriet.pdf>

Utgångspunkten har således varit att stödmottagaren ska minst låta utföra en grundanalys. Efter som ingen ersättning betalas för bestämning av ledningstal kan detta inte ställas som krav för stödmottagaren och bör för tydlighetens skull strykas från uppräknningen i punkt 5.

AX MILJ 05 Främjande av cirkulär ekonomi

Interventionens basnivå utgörs av den nationella lagstiftningen gällande maximal användning av kväve som avses i det föreskrivna verksamhetskravet SMR 2 samt det föreskrivna verksamhetskravet SMR 1 om maximal användning av fosfor. Detta framkommer i punkt 6 där relevanta grundfaktorer beskrivs. Delar av texten som hör ihop med de maximala mängderna kväve- och fosformängder har dock placerats i punkt 5 som gäller beskrivningen av kriterierna för stödberättigande. Föreslås att texten från punkt 5 flyttas till punkt 6.

Motivering:

Avsikten har varit att de högsta tillåtna mängderna kväve och fosfor som avses i SMR1 och SMR 2 utgör interventionens basnivå. Genom att flytta texten från punkt 5 till punkt 6 finns hela texten gällande basnivån i samma punkt.

AX EDV 01 Välfärdsplan för nötkreatur

3 Behov som tillgodoses genom interventionen

Kod	Beskrivning	Prioritering på nivån för den strategiska GJP-planen	Behandlas i den strategiska GJP-planen
BaTa 03	Minska ammoniakutsläppen	Viktigt	Ja
BeTa 12	Bekämpa tilltagande livsmedelshot		Delvis
BeTa 14	Upprätthålla hög livsmedelssäkerhet		Delvis
BeTa 43	Upprätthålla hälsovård på produktionsdjur och främja djurvälstånd		Delvis
BeTa 44	Implementera forskning, sprida bästa praxis och utveckla kompetenser		Ja

AX MILJ 01 Gårdsomfattande miljöåtgärder

2 Relaterade specifika mål, övergripande mål och relevanta sektorspecifika mål

Kod för SÄRSKILT GJP-MÅL + beskrivning	Rekommenderade särskilda GJP-mål för denna typ av insats visas i fetstil
SO4	Bidra till begränsning av och anpassning till klimatförändringarna, bland annat genom att minska växthusgasutsläppen och förbättra koldioxidbindningen samt främja hållbar energi
SO5	Främja hållbar utveckling och effektiv förvaltning av naturresurser såsom vatten, mark och luft, bland annat genom att minska behovet av kemikalier
SO6	Bidra till att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald, förbättra ekosystemtjänsterna och bevara livsmiljöer och landskap
XCO Det övergripande målet att modernisera sektorn genom att främja och utbyta kunskap, innovation och digitalisering i jordbruket och i landsbygdsområden samt uppmuntra sektorn att ta till sig dessa	

5 Interventionens särskilda utformning eller krav samt villkor för stödberättigande

Beskriv vad interventionen har för specifika mål och innehåll, inklusive särskild målinriktning, urvalsprinciper, kopplingar till relevant lagstiftning, komplementaritet med andra interventioner eller insatser inom båda pelarna och annan relevant information.

<p>Detta är en intervention som rör gårdsbruksenhetens all jordbruksareal vars markanvändningsslag är åker och som stödmottagaren måste förbinda sig till för att kunna genomföra miljöåtgärdens skiftesvisa åtgärder.</p> <p>Målsättningen är att med hjälp av odlingsplanering, anteckningar och bedömningar av olika egenskaper i odlingsmarken skapa ett flerårigt planering-, antecknings- och uppföljningssystem av gårdsbruksenhetens miljövårdsåtgärder och ett grundmaterial med hjälp av vilket olika miljö-, klimat- och vattenvårdsinsatser effektivt kan riktas till rätta platser.</p> <p>Markkarteringen och de skiftesvisa anteckningarna bildar en kunskapsbas för tillämpningen av effektiva vattenvårdsinsatser på de enskilda gårdarna. Med hjälp av flerårigt grundmaterial som upprätthålls av</p>
--

Jordbrukaren kan man i samband med den gårdsvisa rådgivningen bedöma behoven av miljöinsatserna på gården och effektivisera genomförandet av dem. De mer omfattande jordanalyserna och markscanningen ger en mer omfattande bild av odlingsmarkens egenskaper. Åtgärden främjar en systematisk och kunskapsbaserad hållbar jordbruksverksamhet.

Åtgärderna som ingår i åtagandet är

1) En skriftlig odlings- och gödslingsplan

Stödmottagaren ska årligen före odlingsperioden inleds upprätta en skriftlig odlings- och gödslingsplan som omfattar gårdsbruksenhetens all åkermark.

2) En klimat- och miljöplan

Stödmottagaren ska en gång under åtagandeperioden upprätta en klimat- och miljöplan enligt särskilda anvisningar. Syftet med miljö- och klimatplanen är att identifiera de konkreta miljöutmaningar och utvecklingsmöjligheter som stödmottagarens jordbruk står inför när det gäller jordbrukets vattenskydd, att förbättra markens växtskick, begränsning av och anpassning till klimatförändringar, luftskydd, energi, bevarande och främjande av biologisk mångfald inom jordbruket samt att identifiera de utmaningar och möjligheter som stödmottagaren är intresserad av. Klimat- och miljöplanen hjälper stödmottagaren att identifiera hållbara metoder och hitta de lämpligaste åtgärderna i CAP-strategiplanen för den egna gården.

3) Miljö- och klimatskolning

Stödmottagaren ska årligen delta i en miljö- och klimatskolningsdag. Under skolningsdagarna behandlas jordbrukets miljö- och klimatutmaningar som anknyter till de särskilda målen 4 - 6 i CAP-strategiplanen.

Skolningen främjar ett planerat och kunskapsbaserat jordbruk och vägleder stödmottagarna att ta i bruk miljömässigt hållbara brukningsmetoder genom att visa exempel på olika nya tillvägagångssätt och ny teknik som är bra för miljön. Skolningen ska också ge stödmottagaren de kunskaper som behövs för att på den egna gården kunna fatta beslut som påverkar miljön.

Under åtagandeperioden kommer stödmottagaren att kunna välja delar från olika utbildningsmoduler men samma utbildningsdel kan väljas bara en gång under åtagandeperioden. Utbildningsmodulerna kan omfatta helheter så som

- kolbindning i åkermarken och åkermarkens växtskick
- minskning av utsläpp av växthusgaser och anpassning till klimatförändringar på gården
- främjandet av jordbruksnaturens mångfald
- gårdens vattenskydd
- alternativa växtskyddsmetoder

Alternativen ska uppmuntra stödmottagaren att utbilda sig i miljöfrågor, att undersöka åkermarkens kvalitet, att använda aktuell information för att bedöma behovet av växtskydd, att bekanta sig med precisionsodlingsteknik i odling av jordbruksgrödor och att effektivare processa sin stallgödsel samt främja den småskaliga mångfalden och landskapsstrukturen.

4) Markkartering

Gårdsbruksenhetens samtliga odlade åkrar ska markkarteras. Prover ska tas med minst 5 års intervaller i enlighet med separata anvisningar och proven ska analyseras för att bestämma jordart, mullhalt surhetsgrad, **ledningstal** och innehåll av vissa näringsämnen. Analysen ger stödmottagaren den grundläggande information som behövs för att bedöma skiftens allmänna odlingskick och för att utföra gödslings- och andra åtgärder som förbättra tillväxtvillkoren.

5) Omfattande jordanalys

Stödmottagaren ska en gång under åtagandeperioden på minst tre basmarken antingen

1. ta jordprov för en omfattande markanalys som omfattar en analys av mängden kol och organiskt material samt någon analys som visar markens växtskick och näringsförhållanden (mikrobiologisk aktivitet, katjonutbyteskapacitet, vattenlagringskapacitet, beståndsnäringsämnen, reservnäringsämnen eller spårämnen) eller
2. låta utföra en analys av markkvaliteten med hjälp av en markscanningsapparat.

Analysen ger stödmottagaren mer omfattande kunskap om åkermarkens skick än en vanlig markkartering.

6) Skiftesvisa anteckningar

Basskiftets basuppgifter och de årliga odlingshändelserna ska dokumenteras i skiftesvisa anteckningar.

Stödmottagaren kan till sitt åtagande välja skiftesvisa komplement. De skiftesvisa komplementen som kan väljas är:

- Markförbättrings- och saneringsväxter (AX MILJ 02),
- Odling av fånggröda (AX MILJ 03)
- Alternativa växtskyddsmetoder i trädgårdsodling (AX MILJ 04)
- Främjande av cirkulär ekonomi (AX MILJ 05)
- Odling av dragväxter för bin (AX MILJ 10)

På den areal som ingår i ett gårdsomfattande miljöåtagande kan också miljösystemstödet åtgärder för görgödslingsvall, mångfaldsväxter och naturvårdsvallar (Ekojärjestelmä 02 – Ekojärjestelmä 04) genomföras, men då betalas ingen ersättning för det gårdsomfattande miljöåtagandet. Genomförs miljösystemstödet åtgärd för växttäckte vintertid (Ekojärjestelmä 01) på samma areal som det gårdsomfattande miljöåtagandet kan både miljöersättning och miljösystemstöd betalas för samma areal.

Det gårdsomfattande miljöåtagandet kan inte kombineras med ett åtagande om ekologisk produktion (AX EKO) eller ett åtagande om Anläggning av gräsbevuxna skyddszoner (AX MILJ 06).

Åtagandet kan inte heller kombineras med ett åtagande om Naturbetesskötsel (AX MILJ 07) eller ett åtagande om Riktade insatser på naturbeten (AX MILJ 08) efter som dessa åtgärder inte genomförs på åkermark.

AX MILJ 05 Främjande av cirkulär ekonomi

5 Interventionens särskilda utformning eller krav samt villkor för stödberättigande

Fastställ stödberättigade mottagare och i förekommande fall särskilda kriterier för stödberättigande i förhållande till stödmottagaren och området

Stödmottagaren är en aktiv odlare (4.1.4).

Skiftet på vilket stödmottagaren genomför åtgärden måste vara i stödmottagarens besittning (4.1.3.2)

Stödmottagaren ska på arealen som åtgärden riktar sig till bedriva jordbruksverksamhet i enlighet med definitionen i punkt 4.1.1.

Interventionen är en frivillig skiftesvis åtgärd och förutsätter att stödmottagaren har ett gårdsomfattande miljöåtagande (AX MILJ 01) eller ett åtagande om ekologisk produktion (AX EKO).

Gården kan inte samtidigt både leverera och ta emot organiskt material, vilket dock inte gäller sådant material som varit i omlopp i en biogasanläggning.

Materialet som sprids ska väljas utgående från spridningsplatsen så att den fastställda minimimängden material som stödmottagaren måste sprida per hektar inte föranleder en överskridning av den högsta tillåtna mängden kväve och fosfor som fastställs i lagstiftningen.

Ersättning kan inte betalas för sådan areal där det organiska material som sprids inte på grund av villkorlighetens begränsningar kan bearbetas in i jorden på det sätt som krävs enligt lagstiftning.

6 Identifiering av relevanta grundfaktorer

Koppling mellan god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden, föreskrivna verksamhetskrav och nationella normer och interventionen

Åtgärden innebär att den minsta mängd flytgödsel som åtgärden förutsätter sprids med den metod som krävs enligt villkoren. Alternativt kan stödmottagaren till skiftet skaffa organiskt material som härstammar utanför stödmottagarens jordbruksföretag i minst den mängd som krävs enligt åtgärden och med vars tillsats markkvaliteten förbättras och användningen av mineralgödselmedel ersätts med återvunna näringsämnen. Kravet på placering av flytgödslet går utöver kraven i lagstiftningen. Användning av återvunna näringsämnen i stället för mineralgödsel krävs inte enligt lag.

Som basnivå ska iakttas den nationella lagstiftningen gällande spridning av gödselmedel och maximal användning av kväve som avses i det föreskrivna verksamhetskravet SMR 2 samt det föreskrivna verksamhetskravet SMR 1 om maximal användning av fosfor. Materialet som sprids ska väljas utgående från spridningsplatsen så att den fastställda minimimängden material som stödmottagaren måste sprida per hektar inte föranleder en överskridning av den högsta tillåtna mängden kväve och fosfor som fastställs i lagstiftningen.

Separata minimikrav för användning av gödselmedel har inte inkluderats i basnivån, eftersom de lagstadgade kraven gällande användning av gödselmedel redan ingår i de föreskrivna verksamhetskraven SMR1 och 2 som utgör basnivån.

Åtgärden skiljer sig från åtgärderna i miljösystemet. I miljösystemet finns inte sådana åtgärder i vilka placering av flytgödsel eller recirkulation av organiskt material samt näringsämnen ingår.

Tekniska ändringar i Ålands interventioner i Cap-strategiplanen 2023-2027

Ök möte Mariehamn, Ålandica 29.11.2022

Bilaga 14

Ändring av Cap-planen, processen

- Medlemsstaterna har möjlighet att föreslå ändringar i deras planer
- Man kan anhålla om högst en ändring per år
- Ålands övervakningskommitté skall fatta beslut om ändringen

- Landskapsregeringen skall fatta beslut om ändringen

- Finlands övervakningskommitté skall informeras och omfatta ändringen

Ändring av Cap-planen, processen

- Programändringen notifieras till kommissionen via en databas
- Kommissionen kan ställa frågor om ändringen inom 30 dagar från inlämnandet
- Kommissionen skall godkänna ändringen inom 3 månader förutsatt att informationen är korrekt!

Den föreslagna programändringen

- En teknisk programändring.
- Påverkar inte den årliga kvoten om en ändring per år.
- Handlar om korrigerar av felaktigheter i registrering av uppgifter i databasen i samband med färdigställande av Cap-planen
- Ändringar har inga praktiska konsekvenser annat än att uppgifterna införda i planen blir mer konsekventa och tydliga!

Ändringarna

- Ändring i interventionen AX EDV 01 Velfärdsplan för nötkreatur
 - Interventionsbeskrivningen kompletteras med behovet BeTa 03 Minska ammoniakutsläppen som saknats för åtgärden
- Ändring i AX MILJ 01 Gårdsomfattande miljöåtagande
 - Ett övergripande mål har inkluderats i de interventionsrelaterade målen vilket korrigeras
 - Analys av ledningstal har felaktigt angivits som kompletterande krav för markkarteringen vilket korrigeras
- Ändring i AX MILJ 05 Främjande av cirkulär ekonomi
 - Text som beskriver beskrivningen av grundkraven har hamnat under olika rubriker. Texterna sammanförs under samma rubrik

Tack för uppmärksamheten!

Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027

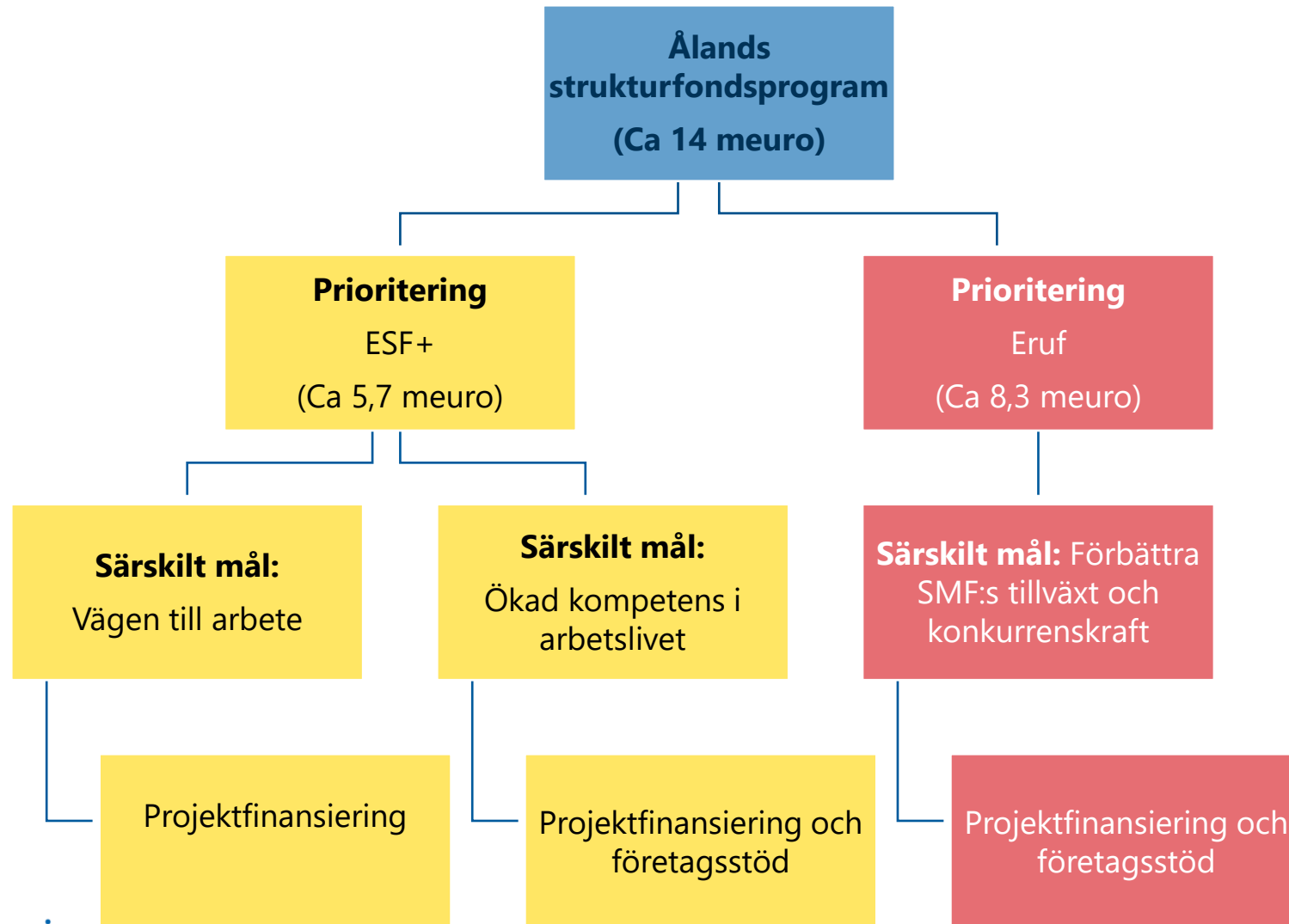
Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf)

Europeiska socialfonden (ESF+)

Bilaga 15

Översikt

Nuläge

Programmet blev godkänt av kommissionen den 5.9.2022

Påbörja implementeringen av programmet parallellt med slutföra och avsluta den nuvarande programmet.

Genomförandeprinciper fastställs av LR innefattande en vägledning/handbok över processen för den som planerar och genomför projekt som Eruf eller ESF + delfinansierar.

Handboken omfattar även stödordningar för de företagsstöd som beviljas inom programmet i enlighet med relevanta statsstödsbestämmelser.

Nuläge, forts

- Programfinansiering kommer att utlysas genom särskilda **ansökningstider** vilka kan vara begränsade till specifika teman och till den ena fonden eller särskilt mål. Första ansökningsomgång öppnar inom december 2022.
- Ett projekt kommer att kunna omfatta en **projektid om** maximalt 36 månader
- Kostnadernas stödberättigande fastställs i landskapsregeringens beslut om **stödberättigande kostnader**. Bygger på praxis som utvecklats under senaste perioder .
- En ansökan bedöms och poängsätts enligt **urvalskriterier**, obligatoriska och prioriterande samt horisontella, vilka fastställs av LR efter ÖK
- Kostnader styrks mot **faktiska kostnader** alternativt mot resultat eller arbetsdagbok i enlighet med en **förenklad kostnadsmodell** (schablon, enhetskostnad och klumpsumma). Anvisningar gällande förenklade kostnadsmodeller fastställs av LR
- Projektets **resultat och mål** följs upp genom indikatorer under projektets gång, vid projektets slut samt efter projektet. Aktivitets (output)indikator samt resultatindikatorer. Definitioner fastställs av LR samt anvisningar när uppföljning av respektive indikator ska göras.

Nuläge, forts

- En beskrivning av **förvaltnings- och kontrollsystem** utarbetas av LR. Målet med kontrollen och övervakningen är att garantera att finansieringen används på tillbörligt sätt och att programmen följs. De vanligaste kontrollerna är en skrivbordsgranskning av inlämnade handlingar samt kontroll på plats.
- **Kick-off/informationstillfälle** om projektfinansiering 25.1.2023 tillsammans med bla Interreg programmet Central Baltic. Vid tillfället deltar även Interreg Europe som tillsammans med sina experter på regionalpolitiska frågor håller i en sk "Peer review".
- En **webbplats** med information om mål, verksamhet, tillgängliga finansieringsmöjligheter och resultat för programmet ska publiceras senast sex månader från beslutet om godkännande av programmet. Här publiceras även information om de insatser som beviljats stöd. LR:s hemsida uppdaterats för att uppfylla kraven om tillgänglighet.
- **Bedrägeribekämpning** MS ska förebygga, upptäcka och korrigerade bedrägerier. LR har fastställt en antikorrupsionspolicy som fungerar som ett övergripande styrdokument för hantering och förebyggande arbete mot mutor och korruption vid LR.

Urvalskriterier

ÅLANDS STRUKTURFONDSPROGRAM 2021-2027

BILAGA 16

Dnr: 20xx/xxxx

Datum: 14.4.2022

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

1. Urvalskriterier

Varje ansökan om finansiering kommer att bedömas om och i vilken grad projektet uppfyller programmets urvalskriterier. Uppfyller ett projekt **inte urvalskriterierna** enligt vad som närmare föreskrivs nedan kan projektet inte erhålla finansiering.

Programmet för Eruf och ESF+ har två typer av urvalskriterier, obligatoriska och prioriterande och inom de prioriterande finns särskilda horisontella kriterier.

1.1 Obligatoriska kriterier

De obligatoriska urvalskriterierna är krav som baserar sig på EU- och nationell lagstiftning och som förvaltningsmyndigheten måste försäkra sig om på ett tillräckligt sätt innan projektets godkännande. Om något av de följande obligatoriska urvalskriterierna inte uppfylls kan projektet inte få finansiering.

- Sökanden är en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person.
- Den som ansöker om stödet har tillräckliga ekonomiska och övriga förutsättningar att genomföra projektet.
- Sökanden är inte i konkurs och har inte i betydande grad försummat att betala skatter eller socialskyddsavgifter, och projektgenomförarens nyckelperson har inte tidigare gjort sig skyldig till brott då denne ansökt om bidrag eller meddelats näringsförbud. Ändamålsenliga resurser har presenterats för projektet i ansökan. Den som ansöker om stödet har nödvändig kompetens för att uppnå målen som ställts i projektplanen.
- Stödmottagaren har inget utmättningsbart återkravs beslut som riktar sig till ESI-fonderna.
- Finansiering får inte användas som ett allmänt verksamhetsstöd, dvs för stödmottagarens sedvanliga aktiviteter, drift och verksamhet.

De ansökningar som uppfyller de obligatoriska urvalskriterierna går vidare till en innehållsmässig bedömning baserat på prioriterande kriterier.

1.2 Prioriterande kriterier

Förvaltningsmyndigheten bedömer ansökan genom att poängsätta de prioriterande urvalskriterierna enligt en skala 0–5 (0 = kriteriet uppfylls dåligt eller inte alls, 5 = kriteriet uppfylls utmärkt). Syftet med de prioriterande urvalskriterierna är att lyfta fram de bästa projekten utifrån de formuleringar om målsättning och förväntat resultat som fastställts i programdokumentet.

Horisontella urvalskriterier poängsätts på en skala 0–3. Ett projekt måste erhålla poäng från båda grupper.

1.2.1 Särskilt mål 1:3 Förbättra de små och medelstora företagens tillväxt och konkurrenskraft (Eruf)

Följande urvalskriterier gäller för projekt med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf).

- Projektet överensstämmer med målsättningen för dels programmet dels det särskilda målet.
- Projektet har en målinriktad och konkret plan som grundar sig på ett identifierbart behov och som möjliggör granskning av projektets framsteg.
- Projektet bidrar till programmets och det särskilda målets måluppfyllelse genom fastställda resultatindikatorer.
- Projektet genomförs på ett kostnadseffektivt sätt. För att kostnadseffektiviteten ska kunna bedömas krävs, i förhållande till projektets ändamål och aktiviteter en väl genomarbetad och tillräckligt specificerad budget och att gällande regelverk i fråga om konkurrensutsättning iakttas.

Horisontella urvalskriterier

- Projektet stöder principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna inkl. jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet - i tex idéer, frågeställningar, problemformuleringar, dokument, rapporter, teorier, metoder, analyser, resultat, planer, riktlinjer, implementering, information och spridning av resultaten.
- Projektet stöder principerna för hållbar utveckling och unionens miljöpolitik
- Projektet stöder EU:s strategi för Östersjöområdet. De föreslagna åtgärderna i programmet stöder framför allt strategins underordnade mål Förbättrad konkurrenskraft för Östersjöregionen och politikområde Innovation (PA INNO). Det möjliggörs genom delat lärande genom kunskapsöverförings-aktiviteter som skapar och stärker nätverk samt annat samarbete över Östersjöregionen.

1.2.2 Särskilt mål 2a Vägen till arbete (ESF+)

Följande urvalskriterier gäller för projekt med finansiering från Europeiska socialfonden (ESF +) särskilt mål 2a.

- Projektet överensstämmer med målsättningen för dels programmet dels det särskilda målet.
- Projektet har en målinriktad och konkret plan som grundar sig på ett identifierbart behov och som möjliggör granskning av projektets framsteg.
- Projektet bidrar till programmets och det särskilda målets måluppfyllelse genom fastställda resultatindikatorer.
- Projektet genomförs på ett kostnadseffektivt sätt. För att kostnadseffektiviteten ska kunna bedömas krävs, i förhållande till projektets ändamål och aktiviteter en väl genomarbetad

och tillräckligt specificerad budget och att gällande regelverk i fråga om konkurrensutsättning iakttas.

Horisontella urvalskriterier

- Projektet stöder principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna inkl. jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet - i tex idéer, frågeställningar, problemformuleringar, dokument, rapporter, teorier, metoder, analyser, resultat, planer, riktlinjer, implementering, information och spridning av resultaten.
- Projektet stöder principerna för hållbar utveckling och unionens miljöpolitik
- Projektet stöder EU:s strategi för Östersjöområdet. De föreslagna åtgärderna i programmet stöder framförallt politikområdet Utbildning (PA EDU) som ska bidra till ett ökat välbefinnande som förutsätter tillgång till utbildning av god kvalitet för alla, ett effektivt och inkluderande välfärdssystem och en välfungerande arbetsmarknad som stöder geografisk, yrkesmässig och socioekonomisk rörlighet.

1.2.3 Särskilt mål 2.g Ökad kompetens i arbetslivet (ESF)

Följande urvalskriterier gäller för projekt med finansiering från Europeiska socialfonden (ESF +) särskilt mål 2 g.

- Projektet överensstämmer med målsättningen för dels programmet dels det särskilda målet.
- Projektet har en målinriktad och konkret plan som grundar sig på ett identifierbart behov och som möjliggör granskning av projektets framsteg.
- Projektet bidrar till programmets och det särskilda målets måluppfyllelse genom fastställda resultatindikatorer.
- Projektet genomförs på ett kostnadseffektivt sätt. För att kostnadseffektiviteten ska kunna bedömas krävs, i förhållande till projektets ändamål och aktiviteter en väl genomarbetad och tillräckligt specificerad budget och att gällande regelverk i fråga om konkurrensutsättning iakttas.

Horisontella urvalskriterier

- Projektet stöder principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna inkl. jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet - i tex idéer, frågeställningar, problemformuleringar, dokument, rapporter, teorier, metoder, analyser, resultat, planer, riktlinjer, implementering, information och spridning av resultaten.
- Projektet stöder principerna för hållbar utveckling och unionens miljöpolitik
- Projektet stöder EU:s strategi för Östersjöområdet. De föreslagna åtgärderna i programmet stöder framförallt politikområdet Utbildning (PA EDU) som ska bidra till ett ökat välbefinnande som förutsätter tillgång till utbildning av god kvalitet för alla, ett effektivt och inkluderande välfärdssystem och en välfungerande arbetsmarknad som stöder geografisk, yrkesmässig och socioekonomisk rörlighet.

Ålands strukturfondsprogram 2021-2027

Ök möte Mariehamn, Alandica 29.11.2022

Bilaga 17

Urvalskriterier

- Metoder och kriterier ska godkännas av ÖK. Förslag till urvalskriterier presenterades inför ÖK i maj 2022. Där angavs att kriterierna godkänns slutgiltigt när kommissionen godkänt programdokumentet.
- Urvalskriterier avser obligatoriska och prioriterande urvalskriterier.
 - De obligatoriska urvalskriterierna är krav som grundas på EU-lagstiftning och nationell lagstiftning, Om ett allmänt urvalskriterium inte uppfylls, kan projektet inte få finansiering.
 - De prioriterande syftar till att lyfta fram de bästa projekten. Inom de prioriterande finns horisontella urvalskriterier som gäller för alla projekt, gällande jämställdhet, principerna i EU-stadgan, hållbar utveckling och Östersjöstrategin.

Förvaltningsmyndigheten bedömer ansökan genom att poängsätta de prioriterande urvalskriterierna på en skala 0–5. De horisontella urvalskriterierna poängsätts på en skala 0–3. Kriterierna bedöms utifrån en enhetlig viktning, om inget annat anges i utlysningen. Ett projekt måste erhålla poäng från både de innehållsmässiga prioriterande kriterierna och de horisontella.

Obligatoriska

- Sökanden är en privaträttslig eller offentligrättslig **juridisk person**.
- Den som ansöker om stödet har tillräckliga **ekonomiska och övriga förutsättningar** att genomföra projektet.
- Sökanden är inte i **konkurs** och har inte i betydande grad försummat att betala skatter eller socialskyddsavgifter, och projektgenomförarens nyckelperson har inte tidigare gjort sig skyldig till brott då denne ansökt om bidrag eller meddelats näringsförbud.
- **Ändamålsenliga resurser** har presenterats för projektet i ansökan. Den som ansöker om stödet har nödvändig kompetens för att uppnå målen som ställts i projektplanen.
- Stödmottagaren har inget utmättningsbart **återkravs beslut** som riktar sig till ESI-fonderna.
- Finansiering får inte användas som ett **allmänt verksamhetsstöd**, dvs för stödmottagarens sedvanliga aktiviteter, drift och verksamhet.

Prioriterande – Eruf och ESF +

- Projektet överensstämmer med **målsättningen** för dels programmet dels det särskilda målet.
- Projektet har en **målinriktad och konkret plan** som grundar sig på ett identifierbart behov och som möjliggör granskning av projektets framsteg.
- Projektet bidrar till programmets och det särskilda målets **måluppfyllelse** genom fastställda resultatindikatorer.
- Projektet genomförs på ett **kostnadseffektivt sätt**. För att kostnadseffektiviteten ska kunna bedömas krävs, i förhållande till projektets ändamål och aktiviteter en väl genomarbetad och tillräckligt specificerad budget och att gällande regelverk i fråga om konkurrensutsättning iakttas.

Prioriterande – Horisontella, Eruf och ESF +

- Projektet stöder principerna i Europeiska unionens stadga om de **grundläggande rättigheterna** inkl. jämställdhet, icke-diskriminering och tillgänglighet - i tex idéer, frågeställningar, problemformuleringar, dokument, rapporter, teorier, metoder, analyser, resultat, planer, riktlinjer, implementering, information och spridning av resultaten.
- Projektet stöder principerna för **hållbar utveckling och unionens miljöpolitik**
- Projektet stöder **EU:s strategi för Östersjöområdet**. De föreslagna åtgärderna i programmet stöder framför allt strategins underordnade mål Förbättrad konkurrenskraft för Östersjöregionen och politikområde Innovation (PA INNO), för Eruf och politikområdet Utbildning (PA EDU) som ska bidra till ett ökat välstånd som förutsätter tillgång till utbildning av god kvalitet för alla, ett effektivt och inkluderande välfärdssystem och en välfungerande arbetsmarknad som stöder geografisk, yrkesmässig och socioekonomisk rörlighet för ESF +.

Landskapsregeringens för urvalskriterier för strukturstödsåtgärder (rådgivning, samarbetsstöd, investeringsstöd, startstöd och utbildning)

1. Allmänt

På grundval av artikel 79 i EU:s förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115) ska den nationella förvaltande myndigheten, efter samråd med övervakningskommittén, fastställa urvalskriterierna för följande åtgärder, investeringar, etablering av unga jordbrukare och nya jordbrukare, samarbete samt utbildning. På Åland ansvarar Ålands landskapsregering för beredningen av urvalskriterierna. Urvalsgrunderna används av Landskapsregeringen för att rangordna ansökningar.

Syftet med urvalskriterierna är att säkerställa likabehandling av sökande, förbättra och effektivera användningen av medel och rikta stödet i enlighet med målen för åtgärderna.

För att en stödansökan ska gå vidare till handläggning måste villkoren för stöd till den sökande och ansökan vara uppfyllda. Stöd villkoren baserar sig på Finlands och Ålands GJP-plan och den nationella lagstiftningen.

2. Kriterier för urval av rådgivningstjänster

En förutsättning för att bli antagen till rådgivningssystemet är att rådgivaren har tillräcklig sakkunskap i förhållande till arten och omfattningen av sina arbetsuppgifter. Urvalskriterierna omfattar minst en examen på andra stadiet samt relevant erfarenhet av rådgivning, en mervärdesskyldighet (organisation eller rådgivare) och ett åtagande om överenskommen ersättning för rådgivning. Alla urvalskriterier måste vara uppfyllda.

Ersättning för jordbruksrådgivning kan beviljas rådgivare som är godkända för rådgivning eller om den senare är anställd av en annan person för sin arbetsgivare. Landskapsregeringen väljer rådgivare och för in dem i ett digitalt rådgivarregister.

Urvalskriterier:

Utbildning som är lämplig för rådgivningsområdet

- en tillämplig gymnasieexamen
- en tillämplig eftergymnasial examen eller en tillämplig kandidatexamen;
- en tillämplig magisterexamen

Relevant erfarenhet av rådgivning

- minst 1 år
- annan tillämplig arbetslivserfarenhet beaktas endast om den sökande endast har en tillämplig examen på gymnasial nivå

Efter urval och införande i registret har rådgivare förutsättningar och rätt att ge kvalificerad rådgivning.

Inga urvalskriterier fastställs för användarna av råden. Målet är att så många jordbrukare som möjligt ska kunna använda sig av de råd som finns.

3. Urvalskriterier för samarbetsprojekt

Urvalet består av 5 olika kriteriepunkter. För varje kriteriepunkt kan projektet få från 0 till 4 poäng. Projektet måste få minst en poäng från punkt 1 för att kvalificera sig för urvalsprocessen..

En numerisk skala på 0-4 tillämpas på urvalskriterierna, med möjlighet att även använda halva poäng. Under ämnesområdena beskrivs på vilka grunder poäng kan erhållas. Muntlig motivering görs på grundval av en numerisk bedömning och en jämförelse av ansökningar. Max 4 poäng kan delas ut för varje ämnesområde. Om bidragsansökan inte alls uppfyller urvalskriterierna delas noll poäng ut för ämnesområdet. Dessutom kan poängtrösklar (lägsta och högsta/totala viktade poäng) bestämmas.

Samarbetsprojekt:

- Samarbetsåtgärder för att utveckla jordbruksföretagens konkurrenskraft och modernisering

1. I vilken utsträckning bidrar projektet till genomförandet av strategin och målen i den nationella och regionala landsbygdsutvecklingsplanen? (30 %)

4 poäng: Projektet bidrar **väsentligt** till förverkligandet av nationella mål och den regionala planen.

3 poäng: Projektet bidrar **väl** till förverkligandet av nationella mål och regionplanen

2 poäng: Projektet bidrar **måttligt** till förverkligandet av de nationella målen och regionplanen.

1 poäng: Projektet bidrar **föga** till förverkligandet av de nationella målen och regionplanen.

0 poäng: Projektet uppfyller acceptanskriterierna men **bidrar inte** till de nationella målen och genomförandet av den regionala planen.

2. Vad är projektets kostnadseffektivitet? (10 %)

4 poäng: Projektplanens kostnadseffektivitet är **utmärkt**: att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna är mycket kostnadseffektivt.

3 poäng: Projektplanens kostnadseffektivitet är **god**: det är kostnadseffektivt att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna.

2 poäng: Projektplanens kostnadseffektivitet är **måttlig**: det är kostnadseffektivt att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna.

1 poäng: Projektplanens kostnadseffektivitet är **låg**: det är realistiskt att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna, men genomförandemetoden måste vara betydligt mer kostnadseffektiv.

0 poäng: Projektplanen är inte kostnadseffektiv: att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna är inte kostnadseffektivt.

3. Hur bra är innehållet i projektet? Vad är förändringen som kommer att leva vidare efter projektet. Hur förändringen syns i projektets målgrupp eller i den produktions-, service- eller driftsmetod som utvecklas (30 %)

4 poäng: Projektets innehåll bidrar **avsevärt** till de mål som anges i planen och är mycket bra. Den förändring som projektet medför är betydande. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov analyseras utmärkt och åtgärderna är konsekventa.

3 poäng: Projektets innehåll bidrar **väl** till planens mål och effektivitet. Den förändring som kommer att bli resultatet av projektet är väl synlig. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats tydligt och de planerade åtgärderna är konsekventa.

2 poäng: Projektets innehåll bidrar **måttligt** till de mål och den effektivitet som anges i planen. Förändringen till följd av projektet är måttlig. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats måttligt och de planerade åtgärderna är konsekventa.

1 poäng: Projektets innehåll bidrar **något/lite** till de mål och effekter som anges i planen. Förändringen till följd av projektet är minimal. Målen och metoderna, målgruppen och dess behov specificeras, men projektet är inte särskilt målinriktat eller konsekvent.

0 poäng: Projektet uppfyller kriterierna för stödberättigande, men **bidrar inte** till eller leder till en förändring av den nuvarande situationen. Ingen verklig effekt eller något mervärde när det gäller utveckling förväntas av projektet.

4. I vilken utsträckning bidrar projektet till de globala målen? Hur väl stöder projektets egenskaper och de mål som fastställts för projektet ekologisk, social, kulturell och ekonomisk hållbarhet? (15 %)

4 poäng: Projektet kommer att förbättra målen för hållbar utveckling **avsevärt**.

3 poäng: Projektet bidrar **väl** till genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling.

2 poäng: Projektet bidrar **måttligt** till de globala målen för hållbar utveckling.

1 poäng: Projektet bidrar till de globala målen **till viss del**/svagt.

0 poäng: Projektet har ingen förväntad inverkan på målen för hållbar utveckling eller **tillför på annat sätt inte något mervärde**

5. I vilken utsträckning projektet förnyar aktiviteter, praktiker/möjliggör förnyelse och nya lösningar/nytt partnerskap (15%)

4 poäng: De förväntade resultaten av projektet har **betydande** nyhetsvärde och producerar nya och funktionella verksamhetsmodeller eller lösningar. Projektet har hävstångseffekter. Projektresultatens överförbarhet är utmärkt. Syftet med projektet är att djärvt skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller över regionala, bransch- eller kompetensgränssnitt.

3 poäng: De förväntade resultaten av projektet har **mycket** nyhetsvärde. Överförbarheten av projektresultaten är god. Syftet med projektet är att förbättra situationen jämfört med den nuvarande situationen. Syftet med projektet är att skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller över regionala, industriella eller kompetensmässiga gränssnitt.

2 poäng: De förväntade resultaten av projektet har **ett visst** nyhetsvärde. Projektets syfte är till viss del att skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller över regionala, bransch- eller kompetensgränssnitt.

1 poäng: De förväntade resultaten av projektet har **lite** nyhetsvärde. Syftet med projektet är knappast att skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller.

0 poäng: De förväntade resultaten av projektet **har inget nyhetsvärde**. Projektet syftar inte till att skapa nya aktiviteter, nya möjligheter, nya partnerskap eller verksamhetsmodeller. Projektet främjar inte förnyelse eller partnerskap.

4. Kriterier för urval av strukturstöd (investeringsstöd och startstöd) till jordbruket

4.1. Allmänt

Utvecklingen av stödansökan till urvalsstadiet skall ske på villkor att villkoren för stöd som skall uppfyllas för den sökande och ansökan är uppfyllda. Det finns fem urvalskriterier för investeringar i jordbruket som är anpassade till de olika delåtgärderna, antingen med viktningar eller som separata kriterier. Det finns tre urvalskriterier för startstöd till unga jordbrukare.

En numerisk skala på 0-4 tillämpas på urvalskriterierna, med möjlighet att använda halva poäng också. Under temaområdena beskrivs på vilka grunder poäng kan erhållas. Muntlig motivering görs på grundval av en numerisk bedömning och en jämförelse av ansökningar. Om bidragsansökan inte alls uppfyller urvalskriteriet kommer noll poäng att tilldelas för det kriteriet. Dessutom kan poängtrösklar (lägsta och högsta/totala viktade poäng) bestämmas.

4.2 Investeringar i jordbruket

1) Åtgärdens inverkan på det understödda företagets ekonomi

Effekterna av det planerade projektet på grundval av ansökan/affärsplanen på jordbruksföretagets finansiella indikatorer och bedömningen av projektets lönsamhet ur ekonomisk synvinkel. Projektet kommer att avsevärt förbättra företagarens inkomst från gården/förbättra företagarens inkomst/förbättra något. Ur ekonomisk synvinkel är projektet mycket lönsamt/mycket lönsamt/lönsamt.

2) Åtgärdens effekter på det understödda företagets konkurrenskraft

Baserat på ansökan/affärsplanen, investeringens inverkan på företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, antingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidra till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan.

3) Åtgärdens miljöpåverkan

Projektets miljöpåverkan (för att minska negativ miljöpåverkan/och/eller för att främja positiv miljöpåverkan (minska läckaget av näringsämnen/förbättra tillståndet på åkrar eller markstruktur/bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden/öka värdet på den rumsliga miljön och landsbygds miljön osv.).

4) Åtgärdens klimatpåverkan

Projektets inverkan på att minska utsläppen av växthusgaser och/eller öka kolsänkorna/förbättra deras funktion (producera energieffektiva bygg- och logistiklösningar/ersätta fossila

bränslen/främja gödsel och annat organiskt material/använda koldioxidneutrala och/eller koldioxidbindande byggmaterial, i förekommande fall/ förbättra funktionaliteten i fältets vattenhantering/ förbättra djurens produktivitet och hållbarhet etc.). Projektets effekter på behovet av att rensa fältet.

5) Åtgärdens inverkan på produktionsvillkoren i det jordbruksföretag som får stöd (inklusive effekter på arbetsmiljön och djurens välbefinnande)

Innovativa/toppmoderna forskningsdata om funktionalitet, djurskydd, produktionshygien och arbetssäkerhet som beaktas vid utformningen av produktionsanläggningar, inverkan på produktionsförhållandena i jordbruks- eller produktionsbyggnader

4.3 Startstöd

1) Ekonomiska förutsättningar för affärsverksamheten

De finansiella driftsvillkoren för jordbruksföretaget på grundval av de indikatorer på gårdens lönsamhet, likviditet och solvens som presenteras i affärsplanen är över genomsnittet/bra/tillfredsställande.

2) Produktionsförhållanden för jordbruksföretaget

Jordbruksföretagets produktionsförhållanden. t.ex. läge, odlingsområde, markstruktur, jordtyper, vattenhantering, arbetskraft, samarbetsnätverk, byggnader, teknik, möjliggöra planerade aktiviteter mycket väl/möjliggöra för närvarande/möjliggöra efter rimliga utvecklingsinsatser.

3) Förslag till åtgärder för jordbruksutveckling och verksamhetens hållbarhet

Realismen i de utvecklingsåtgärder som presenteras i affärsplanen, med hänsyn till utgångsläget, är lätt genomförbar/genomförbar/innebär utmaningar. Om de föreslagna åtgärderna kommer att förbättra gårdens förutsättningar för en ekonomiskt och ekologiskt hållbar verksamhet på ett utmärkt/mycket/möjliggörande sätt

5. Urvalskriterier för utbildning (kunskapsöverföring)

En numerisk skala på 0-4 tillämpas på urvalskriterierna, med möjlighet att även använda halva poäng. Under ämnesområdena beskrivs på vilka grunder poäng kan erhållas. Muntlig motivering görs på grundval av en numerisk bedömning och en jämförelse av ansökningar. Max 4 poäng kan delas ut för varje ämnesområde. Om bidragsansökan inte alls uppfyller urvalskriterierna delas noll poäng ut för ämnesområdet. Inom temaområdena definieras viktningsfaktorer i procent. Dessutom kan poängtrösklar (lägsta och högsta/totala viktade poäng) bestämmas. Utbildningen skall sträva till att uppnå målen i GJP planen.

5.1 I vilken grad främjar utbildningen genomförandet av strategin och målen för landsbygdsprogrammet? (25 %)

4 poäng: Utbildningen bidrar **väsentligt** till förverkligandet av nationella mål och den regionala planen.

3 poäng: Utbildningen bidrar **väl** till förverkligandet av nationella mål och GJP planen

2 poäng: Utbildningen bidrar **måttligt** till förverkligandet av de nationella målen och regionplanen.

1 poäng: Utbildningen bidrar **föga** till förverkligandet av de nationella målen och regionplanen.

0 poäng: Utbildningen uppfyller acceptanskriterierna men **bidrar inte** till de nationella målen och genomförandet av den regionala planen.

5.2 Vilken kvalitet, kostnadseffektivitet, effektivitet och genomförbarhet har projektplanen? (25 %)

4 poäng: Utbildningens kostnadseffektivitet är **utmärkt**: att uppnå målen med de planerade åtgärderna är mycket kostnadseffektivt. Utbildningen har utmärkt kvalitet: målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats på ett utmärkt sätt och verksamheten är målinriktad och konsekvent samt kostnadseffektiv.

3 poäng: Utbildningens kostnadseffektivitet är **god**: det är kostnadseffektivt att uppnå målen med de planerade åtgärderna. Projektplanen är bra: målen, metoderna, målgruppen och dess behov har klart analyserats och de planerade insatserna är konsekventa. Projektplanen innehåller alla uppgifter som behövs för att utbildningen kan genomföras.

2 poäng: Utbildningens kostnadseffektivitet är **måttlig**: det är kostnadseffektivt att uppnå projektmålen med de planerade åtgärderna. Målen och metoderna, målgruppen och dess behov har specificerats, men planen är inte särskilt målinriktad eller innovativ.

1 poäng: Utbildningens kostnadseffektivitet är **låg**: det är realistiskt att uppnå målen med de planerade åtgärderna, men genomförandemetoden måste vara betydligt mer kostnadseffektiv.

0 poäng: Utbildningen är inte kostnadseffektiv: att uppnå målen med de planerade åtgärderna är inte kostnadseffektivt. Projektplanen är svag: målen och metoderna är endast svagt synliga. Planen är inte kostnadseffektiv eller realistisk.

5.3 Hur bra är innehållet i utbildningen? Vad är förändringen som kommer att leva vidare efter projektet (20 %)

4 poäng: Utbildningens innehåll bidrar **avsevärt** till de mål som anges i planen och är mycket bra. Den förändring som projektet medför är betydande. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov analyseras utmärkt och åtgärderna är konsekventa. Målen och metoderna för att öka kompetensen, förmedla ny information och införa dem i praktiken är övertygande. Projektet utnyttjar i stor grad forskningsinformation och resultat av övrig projektverksamhet och kopplar dem till genomförandet. Projektet ger ny kompetens och information i betydande grad. Projektet har hävstångseffekter.

3 poäng: Utbildningens innehåll bidrar **väl** till planens mål och effektivitet. Den förändring som kommer att bli resultatet av projektet är väl synlig. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats tydligt och de planerade åtgärderna är konsekventa. Utbildningen tar del av forsknings- och projektresultaten och kopplar dem till genomförandet. Utbildningen ökar kompetensen på ett gott sätt

2 poäng: Utbildningens innehåll bidrar **måttligt** till de mål och den effektivitet som anges i planen. Förändringen till följd av projektet är måttlig. Målen, metoderna, målgruppen och dess behov har analyserats måttligt och de planerade åtgärderna är konsekventa.

1 poäng: Utbildningens innehåll bidrar **något/lite** till de mål och effekter som anges i planen. Förändringen till följd av projektet är minimal. Målen och metoderna, målgruppen och dess behov specificeras, men projektet är inte särskilt målinriktat eller konsekvent. Projektplanen är genomförbar: målen och metoderna, målgruppen och dess behov har specificerats, men planen är inte särskilt målinriktad eller innovativ. Projektplanen innehåller inga väsentliga brister.

0 poäng: Utbildningen uppfyller kriterierna för stödberättigande, men **bidrar inte** till eller leder till en förändring av den nuvarande situationen. Ingen verklig effekt eller något mervärde när det gäller utveckling förväntas av projektet.

5.4 I vilken utsträckning bidrar projektet till de globala målen? Hur väl stöder projektets egenskaper och de mål som fastställts för projektet ekologisk, social, kulturell och ekonomisk hållbarhet? (15 %)

4 poäng: Projektet kommer att förbättra målen för hållbar utveckling **avsevärt**.

3 poäng: Projektet bidrar **väl** till genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling.

2 poäng: Projektet bidrar **måttligt** till de globala målen för hållbar utveckling.

1 poäng: Projektet bidrar till de globala målen **till viss del**/svagt.

0 poäng: Projektet har ingen förväntad inverkan på målen för hållbar utveckling eller **tillför på annat sätt inte något mervärde**

5.5 Målgruppens och målens tydlighet och konsekvens (15 %)

4 poäng: Utbildningens målgrupp och dess behov har redogjorts och analyserats på ett utmärkt sätt. Utbildningen utnyttjar effektivt de lämpligaste och nyaste kunskaperna och metoderna. Projektet har goda förutsättningar för att förädla information för målgruppens behov. Den förmedlade informationen är kopplad till praktiken och insatserna är konsekventa. Metoderna är moderna och lämpar sig för målgruppen. Projektet överskrider och utnyttjar region-, bransch- och kompetensgränssnitt.

3 poäng: Utbildningens målgrupp och dess behov har redogjorts och analyserats på ett gott sätt och informationsförmedlingen är planmässig och konsekvent. Metoderna är moderna, lämpar sig för målgruppen och målen är realistiska.

2 poäng: Utbildningens målgrupp och dess behov har klargjorts. Målen är realistiska. Metoderna är traditionella.

1 poäng: Utbildningens målgrupp och dess behov har klargjorts i någon grad. Målen är realistiska.

0 poäng Utbildningens mål och målgrupp är inte klar. Målet är inte klart fastställt. De förväntade resultaten av projektet **har inget nyhetsvärde**.

Landskapsregeringens urvalskriterier för icke-produktiva investeringar

I enlighet med artikel 79 i EU:s förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115) ska den nationella förvaltande myndigheten, efter samråd med övervakningskommittén, fastställa urvalskriterier. Syftet med urvalskriterierna är att säkerställa likabehandling av sökanden, förbättra användningen av medel och rikta stödet i enlighet med målen för åtgärderna.

Allmänna principer

Vid urvalet av objekt som ska finansieras med ersättning för icke produktiva investeringar används urvalskriterier för att bedöma investeringsprojektets betydelse för miljön. Vid bedömningen av ett projekts betydelse för miljön ska vid beviljandet av ersättning för icke produktiva investeringar hänsyn tas till

- a) behovet av på förhand identifierade åtgärder på platsen,
- b) investeringens betydelse för jordbrukstes miljöskydd i det berörda området
- c) dimensionering och avgränsning av objektet,
- d) projektets beräknade effekt,
- e) projektets kostnadseffektivitet.

Fastställande av urvalskriterier

Ansökningarna som uppfyller de ersättningsberättigade kriterierna kommer att poängsättas med hjälp av de urvalskriterier som beskrivs nedan. Finansieringsbeloppet som är tillgängligt årligen fastställs i GJP-planen och ett årligt outputmål har fastställts för åtgärden. De ansökningar som har högst poäng kommer att finansieras i den utsträckning som det årliga anslaget tillåter, med beaktande av det årliga outputmålet. I praktiken kan vissa av de godkända investeringarna inte genomföras, vilket kan beaktas i antalet investeringar som finansieras. Poängsättningen görs utgående från ansökningarna och den plan som ingår i dem. På grundval av poängsättningen väljs de investeringar som har högst poäng ut för att finansieras inom ramen för anslaget. För att kunna godkännas måste ett projekt få minst tre poäng.

A. Åtgärd i CAP-strategiplanen: AX INV IP nat.res. Icke produktiva investeringar i hållbar skötsel av naturresurser

Sökanden ska i ansökan ange vilken den huvudsakliga målsättningen med investeringen är. Enligt den huvudsakliga målsättningen tillämpas två olika punkter i urvalskriterierna enligt följande.

- Om investeringens huvudsakliga målsättning är vattenskydd gäller urvalskriteriernas punkt a.
- Om investeringens huvudsakliga målsättning är att främja jordbruksnaturens mångfald gäller urvalskriteriernas punkt b.

Om det inte finns några underavsnitt i kriteriet tillämpas det på båda huvudmålen på samma sätt.

Kriterium 1. Hur väl har behovet av åtgärder i det berörda området identifierats i förväg.

3 poäng.

- a) Behovet av åtgärder i området har identifierats i åtgärdsplaner som har upprättats av Ålands landskapsregering utgående från utredningar och karteringar och på området behövs sådana åtgärder som ansökan gäller och området är beläget i ett avrinningsområde där vattnets status klassificeras som lägre än god.
- b) Behovet av åtgärder i området har identifierats i Förvaltningsplanen för de åländska vattnen eller i översiktsplaner för biologisk mångfald som Ålands landskapsregering har upprättat eller i annan plan som landskapsregeringen har upprättat och som baserar sig på undersökningar av lämpliga placeringar av våtmarker, tvåstegsdiken eller platser för att göra om diken i naturtillstånd och för området eller för områdets närområde finns en skötselplan för Natura-områden eller skyddade områden vars mål investeringen främjar.

2 poäng.

- a) Behovet av åtgärder i området har identifierats i åtgärdsplaner som Ålands landskapsregering har upprättat utgående från utredningar och karteringar och på området behövs sådana åtgärder som ansökan gäller.
- b) Behovet av åtgärder i området har identifierats i Förvaltningsplanen för de åländska vattnen eller i översiktsplaner för biologisk mångfald som landskapsregeringen har upprättat eller i annan plan som landskapsregeringen har upprättat och som baserar sig på undersökningar av lämpliga placeringar av våtmarker, tvåstegsdiken eller platser för att göra om diken i naturtillstånd.

1 poäng.

- a) Det finns ett expertutlåtande om behoven i området som givits av en annan än Ålands landskapsregering och i vilken det har konstaterats ett behov av sådana åtgärder som investeringen gäller för att främja vattenskyddet i jordbruket.
- b) Investeringen kompletterar den redan befintliga våtmarkskedjan eller dikessystem som gjorts om i naturtillstånd.

0 poäng.

- a) Området har inte ett identifierat behov av åtgärder som rör vattenskydd inom jordbruket eller planen innehåller inte tillräckligt med information för att bedöma behovet av åtgärder på området
- b) Investeringen kommer inte att öka den biologiska mångfalden i jordbruksområdet nämnvärt. På området finns redan rikligt med motsvarande livsmiljöer.

Kriterium 2. Vilken betydelse har investeringen för jordbrukstes miljöskydd i området

3 poäng.

- a) Åkermarkens andel av det ovanför liggande avrinningsområdet är minst 40 % och i det ovanför liggande avrinningsområdet finns en betydande belastning som förorsakas av jordbruket, till exempel en stor andel skiften på vilka gödsel, urin eller fraktioner som är separerade från dem sprids, eller det finns en betydande belastning av fasta partiklar från åkrarna.
- b) Området ligger i eller gränsar till ett Natura 2000-område eller ett annat skyddat område. Objektet ligger i ett område där det finns en relativt liten andel våtmarksmiljöer. Objektet kan avsevärt bidra till främjandet av hotade eller nära hotade våtmarksarter.

2 poäng.

- a) I det ovanför liggande avrinningsområdet är åkermarkens andel mellan 10 - 39 % och i det ovanför liggande avrinningsområdet finns en betydande belastning som förorsakas av jordbruket, till exempel en stor andel skiften på vilka gödsel, urin eller fraktioner som är separerade från dem sprids, eller det finns en betydande belastning av fasta partiklar från åkrarna.

- b) Objektet ligger i ett område där det finns en relativt liten andel våtmarksmiljöer. Objektet kan avsevärt bidra till främjandet av hotade eller nära hotade våtmarksarter.

1 Poäng.

- a) Investeringen kommer lokalt att avsevärt förbättra förebyggandet av erosion som förorsakas av jordbruket eller förhindra lokal näringsbelastning förorsakad av jordbruket.
- b) I området finns våtmarksmiljöer i någon mån, men investeringen skulle ändå främja jordbruksnaturens mångfald i området. Investeringen förväntas inte särskilt gynna hotade eller nära hotade våtmarksarter.

0 poäng.

- a) Investeringen bidrar inte till vattenskydd eller så är investeringen endast inriktad på föroreningar från punktkällor inom jordbruket. Eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma investeringens betydelse.
- b) Investeringen främjar inte den biologiska mångfalden eller på området finns redan rikligt med motsvarande livsmiljöer. Eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma investeringens betydelse.

Kriterium 3. Dimensionering och avgränsning av objektet

3 poäng.

- a) Objektets areal utgör över 1 procent av det ovanförliggande avrinningsområdets yta.
- b) Dimensioneringen och avgränsningen av objektet är ändamålsenlig för att åstadkomma en positiv effekt på jordbruksnaturens mångfald.

2 Poäng

- a) Projektets areal utgör under 1 procent av det ovanförliggande avrinningsområdets yta.
- b) Dimensioneringen av objektet främjar mångfalden, men det finns brister i dimensioneringen eller avgränsningen

1 poäng.

- a) Projektets areal utgör över 1 procent av det ovanförliggande avrinningsområdets yta, när även de kantområden som ingår i ett miljöåtagande om anläggning av gräsbevuxna skyddszoner inkluderas. Eller projektets yta utgör mindre än 0,5 procent av det ovanförliggande tillrinningsområdets yta, men projektet är relevant för den biologiska mångfalden, eller om områdets betydelse har fastställts i en översiktsplan, eller om man med fårans utformning avsevärt kan minska erosionen och transporten av fasta partiklar.
- b) Projektet främjar mångfalden när det gäller dess dimensionering men ur miljöskyddssynpunkt skulle det vara lämpligare att vid planeringen av området sträva efter ett vattenskydd som projektets huvudsakliga målsättning.

0 poäng.

- a) Projektet är inte tillräckligt för att det på ett betydande sätt skulle bidra till vattenskyddet inom jordbruket eller planens kvalitet är inte tillräcklig för att bedöma områdets dimensionering och avgränsning.
- b) Området är inte tillräckligt stort eller avgränsningen av området är inte ändamålsenligt för att främja mångfalden av jordbruksnaturen mer än vanligt.

Kriterium 4. Kvaliteten av projektets effekt

3 poäng.

Projektet har en betydande inverkan på dess huvudsakliga målsättning och är dessutom multifunktionellt, och investeringen skadar inte den omgivande markanvändningen:

- a) Investeringen kommer att bidra till vattenskydd och avsevärt till den biologiska mångfalden
- b) Investeringen främjar den biologiska mångfalden och främjar också avsevärt vattenskyddet

2 Poäng.

Effekten riktar sig enbart till det huvudsakliga målet a eller b, men effekten är betydande. Investeringen skadar inte den omgivande markanvändningen.

1 poäng

Inverkan på det huvudsakliga huvudmålet är inte särskilt betydande, men synergien med hänsyn till andra mål för miljö- och klimatvänligt jordbruk är lämplig. Investeringen skadar inte den omgivande markanvändningen.

0 poäng.

Projektet har endast en liten betydelse för vattenskyddet inom jordbruket eller för främjandet av jordbruksnaturens mångfald, eller så är investeringen skadlig för den omgivande markanvändningen. Eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma kvaliteten av projektets effekter.

Kriterium 5. Investeringens kostnadseffektivitet

3 poäng

En lämplig kostnadseffektiv genomförandemetod har valts för investeringsplanen. Kostnaden för investeringen är lämplig i förhållande till investeringens omfattning och mängden arbete och de åtgärder som anges i planens. Investeringen är kostnadseffektiv i förhållande till den effekt som ska uppnås och det identifierade behovet av åtgärder.

2 poäng

Den mest kostnadseffektiva genomförandemetoden har inte valts för investeringsplanen, men de val som har gjorts kan motiveras av områdets svåra läge, naturliga förhållanden, särskilda krav för ett säkert genomförande eller en betydande förbättring av investeringens effektivitet.

1 poäng

Den mest kostnadseffektiva metoden för genomförande har inte valts för investeringsplanen. De utvalda åtgärderna är i viss mån överdrivna i förhållande till investeringens omfattning och mängden arbete och mål som antecknats i planen. En liknande effekt skulle kunna uppnås till en lägre kostnad eller med mindre ansträngning än vad som föreslås i planen. Med investeringen kan dock fås en relativt bra effekt i förhållande till kostnaden.

0 poäng

De arbeten och/eller åtgärder som angetts i investeringsplanen är inte lämpliga för genomförandet av investeringen eller är orealistiska i förhållande till objektets dimensionering eller avsedda inverkan, eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma kostnadseffektiviteten.

B. Åtgärd i CAP-strategiplanen: AX INV IP mångfald – Icke produktiva investeringar för att främja naturens mångfald

Kriterium 1. Hur väl har behovet av åtgärder i det berörda området identifierats i förväg.

3 poäng.

Behovet av åtgärder i området har identifierats i översiktsplaner för biologisk mångfald som upprättats av Ålands landskapsregering eller i annan plan som upprättats av landskapsregeringen och som baserar sig på undersökningar. Åtgärdsplaner har upprättats för området.

2 poäng.

Behovet av åtgärder i området har identifierats i översiktsplaner för biologisk mångfald som upprättats av Ålands landskapsregering eller i annan plan som upprättats av landskapsregeringen och som baserar sig på undersökningar.

1 poäng.

Det finns ett expertutlåtande om behoven i området som givits av en annan än Ålands landskapsregering och i vilken det har konstaterats ett behov av sådana åtgärder för att främja den biologiska mångfalden som investeringen gäller.

0 poäng.

Det berörda området är inte inventerat eller området är inventerat men det har inte konstaterats några behov av åtgärder i området.

Kriterium 2. Vilken betydelse har projektet för den biologiska mångfalden

3 poäng.

Projektet kan avsevärt bidra till främjandet av hotade eller nära hotade arter.

2 poäng.

Inom det berörda området finns skyddsvärda biotoper, vårdbiotoper eller andra särskilda biologiska värden som gynnas av projektet. Projektet kan i någon mån även gynna hotade eller nära hotade arter.

1 Poäng.

I det berörda området finns potentiella vårdbiotoper eller värdefulla habitat som gynnas av projektet. Projektet förväntas inte särskilt gynna hotade eller nära hotade arter.

0 poäng.

Projektet främjar inte i någon större utsträckning den biologiska mångfalden. Eller planens kvalitet är inte tillräcklig för att bedöma investeringens betydelse.

Kriterium 3. Dimensionering och avgränsning av objektet, objektets placering

3 poäng.

Dimensioneringen och avgränsningen av objektet är ändamålsenlig för att åstadkomma en positiv effekt på jordbruksnaturens mångfald. Projektets storlek är både areal- och arbetsmässigt rimlig. Området finns på en framträdande plats i kulturlandskapet. Projektet stärker de ekosystemtjänster som jordbruket producerar.

2 Poäng

Dimensioneringen och avgränsningen av objektet är ändamålsenlig för att åstadkomma en positiv effekt på jordbruksnaturens mångfald. Projektets storlek är både areal- och arbetsmässigt rimlig. Området finns inte på en framträdande plats i kulturlandskapet.

1 poäng.

Dimensioneringen och avgränsningen av objektet främjar inte nämnvärt den biologiska mångfalden. Området finns på en framträdande plats i kulturlandskapet och investeringen bidrar till att bevara det öppna kulturlandskapet. Projektet stärker de ekosystemtjänster som jordbruket producerar.

0 poäng.

Området är inte tillräckligt stort eller avgränsningen av området är inte ändamålsenligt för att främja mångfalden av jordbruksnaturen. Området finns inte på en framträdande plats i kulturlandskapet.

Kriterium 4. Kvaliteten av projektets effekt

3 poäng.

Projektet har en betydande inverkan på jordbruksnaturens biologiska mångfald och det öppna kulturlandskapet.

2 Poäng.

Projektet har en betydande inverkan på jordbruksnaturens biologiska mångfald. Projektet bidrar inte till att bevara ett öppet kulturlandskap (området är avlägset beläget).

1 poäng

Projektet har endast en liten inverkan på jordbruksnaturens biologiska mångfald, men synergien med hänsyn till andra mål för miljö- och klimatvänligt jordbruk är lämplig. Projektet har en betydelse för det öppna kulturlandskapet.

0 poäng.

Projektet har endast en liten inverkan på jordbruksnaturens mångfald. Projektet bidrar inte till att bevara ett öppet kulturlandskap (området är avlägset beläget). Eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma kvaliteten av projektets effekter.

Kriterium 5. Investeringens kostnadseffektivitet

3 poäng

En lämplig kostnadseffektiv genomförandemetod har valts för investeringsplanen. Kostnaden för investeringen är lämplig i förhållande till investeringens omfattning och mängden arbete och de åtgärder som anges i planen. Investeringen är kostnadseffektiv i förhållande till den effekt som ska uppnås och det identifierade behovet av åtgärder.

2 poäng

Den mest kostnadseffektiva genomförandemetoden har inte valts för investeringsplanen, men de val som har gjorts kan motiveras av områdets svåra läge, naturliga förhållanden, särskilda krav för ett säkert genomförande eller en betydande förbättring av investeringens effektivitet.

1 poäng

Den mest kostnadseffektiva metoden för genomförande har inte valts för investeringsplanen. De utvalda åtgärderna är i viss mån överdrivna i förhållande till investeringens omfattning och mängden arbete och mål som antecknats i planen. En liknande effekt skulle kunna uppnås till en lägre kostnad eller med mindre ansträngning än vad som föreslås i planen. Med investeringen kan dock fås en relativt bra effekt i förhållande till kostnaden.

0 poäng

De arbeten och/eller åtgärder som angetts i investeringsplanen är inte lämpliga för genomförandet av investeringen eller är orealistiska i förhållande till objektets dimensionering eller avsedda inverkan, eller så är planens kvalitet inte tillräcklig för att bedöma kostnadseffektiviteten.

Urvalskriterier - Investeringar i bearbetning, marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter

I enlighet med artikel 79 i EU:s förordning om den gemensamma jordbrukspolitiken (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115) ska den nationella förvaltande myndigheten, efter samråd med övervakningskommittén, fastställa urvalskriterier. Syftet med urvalskriterierna är att säkerställa likabehandling av sökanden, förbättra användningen av medel och rikta stödet i enlighet med målen för åtgärderna.

Allmänna obligatoriska villkor: Villkoren för stöd enligt Finlands GJP-plan och framtida nationell lagstiftning som håller på att utarbetas.

En numerisk skala på 0-4 tillämpas på urvalskriterierna, med möjlighet att även använda halvor av poäng i intervallet 1,5-3,5. Under ämnesområdena beskrivs på vilka grunder poäng kan erhållas. Max 4 poäng kan delas ut för varje kriterium. Om ansökan inte uppfyller ett visst urvalskriterium kommer noll poäng att tilldelas.

Tillämplig poängskala:

0 = svarar inte

1 = svarar dåligt

2 = svarar måttligt

3 = svarar bra

4 = svarar utmärkt:

Urvalskriterier	poäng	viktning	summa
Inverkan på företagets ekonomi (förändring i företagets inkomst, resultat)	0-4	0,25	0-1,0
Inverkan på företagets konkurrenskraft (inverkan på företagets lönsamhet och soliditet, stöder en ökad internationalisering, främjar tillväxt och stärker sysselsättningen)	0-4	0,25	0-1,0
Inverkan på företagets omgivning (användning av förnyelsebara resurser, energianvändning, EU:s strategi för Östersjöregionen)	0-4	0,20	0-0,8

Inverkan på produktionsmiljön (innovativt tänkande, nya produkter och tjänster eller ny teknik, produktionsmetod.)	0-4	0,15	0-0,6
Inverkan på andra målsättningar Främjar jämställdhet mellan könen, lika-behandling och icke diskriminering)	0-4	0,15	0-0,6
		Totalt	4
		Minimum	1 poäng

1. Investeringens inverkan på stödmottagarens ekonomi

Investeringen tillför inte något mervärde till den ekonomiska verksamheten eller bedömningen kan inte göras på grund av att information saknas: 0 = svarar inte

Investeringen ger lågt mervärde till den ekonomiska verksamheten eller dess återhämtning och har en begränsad inverkan på förnyelsen av företaget, förbättrar affärsvillkoren, stärker konkurrenskraften, kontinuiteten i verksamheten och har följaktligen en begränsad inverkan på den långsiktiga produktivitetstillväxten: 1 = svarar dåligt

Investeringen ger mervärde till den ekonomiska aktiviteten eller dess återhämtning och påverkar företagets affärsvillkor, stärker dess konkurrenskraft, kontinuitet och påverkar därmed den långsiktiga produktivitetstillväxten: 2= motsvarar måttligt

Investeringen ger ett särskilt mervärde till den ekonomiska verksamheten eller dess återhämtning och har en särskild inverkan på att förbättra företagets affärsvillkor, stärka dess konkurrenskraft, affärskontinuitet och därmed förbättra den långsiktiga produktivitetstillväxten: 3 = svarar bra

Investeringen ger ett betydande mervärde till den ekonomiska verksamheten eller dess återhämtning och har en betydande inverkan på att förbättra företagets affärsvillkor, stärka dess konkurrenskraft, affärskontinuitet och följaktligen ha en betydande inverkan på den långsiktiga produktivitetstillväxten: 4 = svarar utmärkt

Med affärsverksamhet avses tillväxt av affärspotential, nya produkter och tjänster, utveckling av befintliga produkter och tjänster, en ökad efterfrågan, utvidgningen av marknadsområdet, internationalisering, ökat mervärde, ökad omsättning, ökad försäljning, vinstökning.

2. Investeringens inverkan på stödmottagarens konkurrenskraft

Investeringen inverkar inte något på företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, antingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens

och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 0 = svarar inte

Investeringen ger ett lågt mervärde till företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, an-tingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 1 = svarar dåligt

Investeringen ger ett mervärde till företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, an-tingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 2 = motsvarar måttligt

Investeringen ger ett särskilt mervärde till företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, an-tingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 3 = svarar bra

Investeringen ger ett betydande mervärde till företagets priskonkurrenskraft (sänker produktens enhetskostnad, an-tingen genom att ge stordriftsfördelar/främja resurseffektivitet, t.ex. genom samarbete/möjliggöra användning av den senaste tekniken och innovativa lösningar/förbättra arbetskraftens och/eller kapitalets produktivitet osv.) eller inverkan på företagets kvalitativa konkurrenskraft (bidrar till produktion av mer avancerade, nya produkter/förbättra produktkvalitet/ hjälper till att svara på förändringar i konsumenternas efterfrågan etc.): 4 = svarar utmärkt

3. Investeringens inverkan på stödmottagarens omgivning

Investeringen har ingen inverkan på genomförandet av principerna för hållbar utveckling eller bedömningen kan inte göras på grund av att information saknas: 0 = svarar inte

Investeringen kommer att genomföras på ett sådant sätt att den har en svag koppling till genomförandet av principerna för hållbar utveckling. Med investeringen har företaget den vanliga förmågan att erbjuda sina kunder hållbara tjänster eller hållbart tillverkade produkter: 1 = svarar dåligt

Investeringen kommer att genomföras på ett sådant sätt att den har en minimal inverkan på genomförandet av principerna för hållbar utveckling. Med investeringen är företaget bättre rustat än vanligt för att erbjuda sina kunder hållbara tjänster eller hållbart tillverkade produkter: 2 = motsvarar måttligt

Investeringen kommer att genomföras på ett sådant sätt att den har klart identifierbara effekter på genomförandet av principerna för hållbar utveckling. Med investeringen är företaget väl rustat för att erbjuda sina kunder hållbara tjänster eller hållbart tillverkade produkter: 3 = svarar bra

Investeringen kommer att genomföras på ett sådant sätt att den har en betydande inverkan på genomförandet av principerna för hållbar utveckling. Med investeringen kommer företaget att vara betydligt bättre rustat för att erbjuda sina kunder hållbara tjänster eller hållbart tillverkade produkter: 4 = svarar utmärkt

4. Investeringens inverkan på produktionsmiljön

Investeringen innefattar inget innovativt tänkande och innefattar inga nya produkter och tjänster eller någon ny teknik eller produktionsmetod: 0 = svarar inte

Investeringen innefattar ett minimalt innovativt tänkande och innefattar knappast nya produkter och tjänster eller någon ny teknik eller produktionsmetod: 1 = svarar dåligt

Investeringen innefattar ett identifierbart innovativt tänkande och innefattar ett visst mått av nya produkter och tjänster eller ny teknik eller produktionsmetod: 2 = svarar måttligt

Investeringen innefattar ett klart identifierbart innovativt tänkande och innefattar nya produkter och tjänster eller ny teknik eller produktionsmetod: 3 = svarar bra

Investeringen innefattar betydande innovativt tänkande och innefattar nya produkter och tjänster eller ny teknik eller produktionsmetod: 4 = svarar utmärkt

5. Investeringens inverkan på andra målsättningar

Investeringen har ingen inverkan på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 0 = svarar inte

Investeringen har minimal inverkan på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 1 = svarar dåligt

Investeringen har identifierbara effekter på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 2 = svarar måttligt

Investeringen har klart identifierbara effekter på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 3 = svarar bra

Investeringen har betydande inverkan på att främja jämställdhet mellan könen, likabehandling och icke diskriminering: 4 = svarar utmärkt

Urvalskriterier Ålands interventioner i CAP-strategiplanen 2023-2027

Ök möte Mariehamn, Ålandica 29.11.2022

Bilaga 19

För vad?

- Förvaltande myndigheten skall fastställa urvalskriterier för:
 - Investeringar
 - Startstöd
 - Samarbetsåtgärder
 - Utbildningsåtgärder
 - Ytterligare fastställs kriterier för rådgivare

Vem bestämmer?

Övervakningskommittén

Landskapsregeringen

Finlands övervakningskommitté

Varför?

- Garantera;
 - Likabehandling av sökande
 - Förbättra och effektivera användning av medel
 - Rikta stödet i enlighet med målen för åtgärderna
 - Särskilt viktigt om resurserna är knappa

Urvalskriterierna

- Olika kriterier för respektive intervention eller åtgärd
- Kriterierna har anpassats särskilt för att kunna göra ett så bra urval som möjligt
- Målsättningen är att kunna göra objektiva bedömningar utifrån kriterierna
- Målet är att välja ut de bästa projekten
- Målet är också att garantera en grundkvalitet i de projekt som väljs

Gemensamma grundprinciper

- Numerisk poängsättning, även halva poäng
- Indelning i kategorier utgående från bedömningsgrunder
- Ekonomi och konkurrenskraft
- Miljö- och klimatpåverkan
- Produktionsvillkor och förhållanden för den sökande
- Kostnadseffektivitet

Specifika kriterier

- Naturligtvis mer fokus på projektets betydelse för miljön för kriterierna för de ickeproduktiva
- Mer fokus på ekonomi och konkurrenskraft för de företagsinvesteringarna
- Mer fokus på förändring och innovation för samarbete och utbildning

Behov av anpassningar

- Urvalskriterierna skall programmeras in i våra system
- Vi kan behöva göra justeringar och anpassningar så att de passar med den i bland givna mallen
- Förslaget till urvalskriterier för investeringsstöd till lantbruket är därför mer ”öppen”

Tack för uppmärksamheten!

Vägledande dispositionsplan för tekniskt stöd 2023 gällande Ålands landskapsregerings verksamhetsområde

Bakgrund

I enlighet med artikel 125 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 2021/2115 får Europeiska jordbruksfonden för landsbygdens utveckling (EJFLU) stödja åtgärder som är nödvändiga för en effektiv förvaltning och ett effektivt genomförande av stöd inom ramen för CAP-strategiplanen inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Fonden skall också kunna användas för inrättande och drift av de nationella nätverk inom den gemensamma jordbrukspolitiken som avses i artikel 126.1, de så kallade landsbygdsnätverken.

Europeiska kommissionen godkände Finlands förslag till CAP-strategiplan den 31.8.2022. I CAP-strategiplanen konstateras att 2,5 8 (avrundat) % av planens offentliga medel skall avsättas för tekniskt stöd. Ålands landskapsregering har en separat andel av CAP-strategiplanens finansieringsram och den andel av landskapets medel som avsätts till tekniskt stöd blir 823 248 euro. Det tekniska stödet kan betalas till och med den 31.12.2029.

Det tekniska stödet skall överföras till landskapet i förhållande till genomförandet av den strategiska planen. Ålands landskapsregering skall överenskomma med Jord- och skogsbruksministeriet kring de praktiska arrangemangen kring betalningen av det tekniska stödet till landskapet då den åländska andelen ingår i den totala summan av tekniskt stöd som avsatts inom Finlands CAP-strategiplan.

Syfte

Det tekniska stödet främsta syfte är att finansiera administrationssystem, utvärderingssystem, administration samt kommunikationsinsatser kring programmet. Det tekniska stödet kan även användas till att finansiera insatser inom det nationella nätverket. Syftet med insatserna som finansieras är också att minska den administrativa bördan för stödmottagarna.

Organisation

Genomförande av CAP-strategiplanen görs genom två centrala organisationer; förvaltande myndigheten och utbetalningsstället. Ålands landskapsregering utgör en regional förvaltande myndighet i enlighet med artikel 123 i Rådets förordning (EU) nr 2115/2021. Ålands landskapsregering utgör också en del av utbetalningsstället i enlighet artikel 9 i Rådets förordning (EU) nr 2116/2021. Tekniska stödet kan användas för att finansiera kostnader för både de funktioner som utgör förvaltande myndigheten och de funktioner som utgör utbetalningsställe vid landskapsregeringen.

Användande av tekniska stödet

Vid förvaltande myndigheten kan tekniska stödet användas för att finansiera personalkostnader, kostnader för kommunikation, övervakning och utvärdering samt eventuella system kopplade till dessa områden.

Vid utbetalningsstället kan tekniska stödet användas för att finansiera kostnader för kommunikation, personalutbildning och utveckling av de stödtillämpningssystem som används för att genomföra CAP-strategiplanen.

Landsskapsregeringen deltar i samarbetet kring landsbygdsnätverket. Nätverkets grundfinansiering finansieras av Fastlandsfinlands andel av det tekniska stödet men landskapsregeringens andel av det tekniska stödet kan användas för särskilda insatser som nätverket gör riktade speciellt mot stödtagare på Åland i samarbete med landskapsregeringen.

Riktgivande dispositionsplan:

Insats	Tekniskt stöd
Kommunikation	150 000
System och utveckling av system	450 000
Utvärdering	50 000
Personal	150 000
Övrigt	23 248
Totalt tekniskt stöd	823 248

Dispositionsplan för Ålands tekniska stöd 2023-2027 i Cap-strategiplanen

Ök möte Mariehamn, Alandica 29.11.2022

Bilaga 21

Bakgrund

- 2,5 % av planens offentliga medel har avsatts för tekniskt stöd (max enl. förordning 4 %).
- Uträknas på "vår andel" och blir 823 248 euro
- Kan användas för att finansiera drift av planen; systemkostnader, administration, utvärdering och kommunikation
- Målsättning att pengarna skall användas för att minska administrativa bördan för stödmottagarna

Organisationen som skall finansieras hos oss

- Genomförande av Cap-strategiplanen görs genom två centrala organisationer
 - Förvaltande myndigheten; ansvarar för innehållet, beviljar stöd, information utvärdering
 - Utbetalningsstället; sköter utbetalningen av medel och kontroll
- Ytterligare finns landsbygdsnätverket som arbetar central för hela Cap-strategiplanen
 - Finansieras centralt men vi kan använda vårt tekniska stöd till insatser som nätverket gör bara för vår del.

Hur går det till?

- Vi skall skriva ett avtal med riksmyndigheten om vår tilldelning
- Vi tilldelas pengar i enlighet med förverkligande som en schablon – ju mer vi förverkligar desto snabbare får vi pengar!
- Detaljerna kring uppföljningen etc. är ännu oklara.

Vad använder vi pengarna till

• Kommunikation	150 000
• Systemkostnader	450 000
• Utvärdering	50 000
• Personal	150 000
• Övrigt	23 248
• Totalt	823 248

Tack för uppmärksamheten!

